

ทักษะที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจของนักศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวสายนภา รามพงษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
กุมภาพันธ์ 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทักษะที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจของนักศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

บทคัดย่อ
ของ
นางสาวสายนภา รามพงษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
กุมภาพันธ์ 2546

สาขานภา งามพงษ์. (2546). ทักษะที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ในด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า จริยธรรมที่มีต่อคู่แข่งชั้นจริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ และจริยธรรมที่มีต่อสังคม ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาซึ่งกำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 280 คน โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ แบบสอบถามวัดทักษะที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การใช้สถิติค่าที (t – test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยวิธีการทดสอบของตุกี (Tukey Method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
2. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่มีเพศ สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แตกต่างกัน มีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ผู้ปกครองอาชีพอิสระ มีทักษะด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า ดีกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองอาชีพเกษตรกร

**PERSPECTIVE TOWARDS BUSINESS CAREER ETHICS OF
DIPLOMA STUDENTS IN THONBURI COMMERCIAL COLLEGE**

AN ABSTRACT

BY

MISS SAINAPA RAMPONG

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Business Education
At Srinakharinwirot University
February 2003**

Sainapa Rampong. (2003). Perspective Towards Business Career Ethics of Diploma Students in Thonburi Commercial College. Master Project, M.Ed. (Business Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Assoc. Prof. Chusri Wongrattana

The purpose of this research was to study and compare the perspective of student towards business career ethics in four aspects : ethics to customer, ethics to competitor, ethics to government and ethics to society classified by sex, major subject, grade point average and parents' occupation. The sample were 280 diploma students who studying in the first semester of the academic year 2002 in Thonburi Commercial College. Questionnaire was constructed as a tool to collect data. Percentage, Mean, Standard deviation, t-test, One-Way Analysis of Variance and Tukey method had were used to analyze data.

The research findings were as follows :

1. The students' perspective towards business career ethics for overall and each aspect were at high level
2. There was no statistically significant difference for the perspective towards business career ethics from the student with different sex, major subject and grade point average.
3. There was statistically significant difference at the .05 level for the perspective towards customer ethics with different parents' occupation. The diploma students' parents' private occupation had perspective towards customer ethics better than the diploma students' parents' farmer occupation.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้พิจารณา
สารนิพนธ์ฉบับนี้ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรีร์ ลิ้มไทย)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรีร์ ลิ้มไทย)

.....กรรมการ

(อาจารย์สิริฐากร ชูทรัพย์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กวี วรกวิน)

วันที่ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้โดยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์วัฒนะ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพียรุ ลี้มไทย และอาจารย์ สติฐากร ชูทรัพย์ กรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง อันเป็นประโยชน์ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการสุทธิชัย ธาราทร ผู้ช่วยผู้อำนวยการจรรยา ดีเมฆ และ อาจารย์สติฐากร ชูทรัพย์ ที่กรุณาให้ความรู้คำแนะนำและเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ และคณาจารย์ วิทยาลัยพณิชการธนบุรี ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวก และขอใจนักศึกษาก่อนที่ให้ความร่วมมือในตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเจ้าของผลงานทุกท่านที่อ้างอิงไว้ในบรรณานุกรม เพื่อนร่วมรุ่นทุกท่าน รวมทั้งผู้ให้ความช่วยเหลืออีกหลายท่านที่มีได้เอื้อนาม ณ ที่นี้ ที่ได้แสดงความห่วงใย ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน แก่ผู้วิจัยในการทำวิจัยครั้งนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ญาติพี่น้อง ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ และเป็นกำลังใจตลอดมา

สายนภา รามพงษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	7
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	10
จุดประสงค์ของหลักสูตรสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ	15
ความหมายและทฤษฎีทางด้านจริยธรรม.....	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางธุรกิจ.....	28
ความหมายของจริยธรรมทางธุรกิจ.....	28
ความสำคัญของจริยธรรมทางธุรกิจ.....	30
จริยธรรมในการดำเนินธุรกิจของไทย	34
แหล่งกำหนดจริยธรรมทางธุรกิจ	40
ปัญหาการขาดจริยธรรมในธุรกิจ	41
แนวปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมของนักธุรกิจ.....	42
จรรยาบรรณสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย.....	47
จรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพทางธุรกิจ	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
งานวิจัยในประเทศ.....	62
งานวิจัยต่างประเทศ.....	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	69
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	69
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
การวิเคราะห์ข้อมูล	71
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	72
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	88
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	88
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	88
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	89
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	89
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	89
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	90
อภิปรายผล.....	92
ข้อเสนอแนะ.....	97
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	97
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	98
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	105
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	120

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามสาขาวิชา.....	69
2	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและอาชีพของผู้ปกครอง.....	76
3	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพ ธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน.....	77
4	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรม ในการประกอบอาชีพ ธุรกิจ ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า โดยรวมและรายข้อ	78
5	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพ ธุรกิจ ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่งกัน โดยรวมและรายข้อ.....	79
6	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพ ธุรกิจ ด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ โดยรวมและรายข้อ.....	80
7	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพ ธุรกิจ ในด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม โดยรวมและรายข้อ.....	81
8	ผลการเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัย พณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ โดยรวมและ รายด้านจำแนกตามเพศ.....	83
9	ผลการเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัย พณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ เป็นรายด้าน และโดยรวมทุกด้าน จำแนกตามตามสาขาวิชาที่ศึกษา.....	84
10	ผลการเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัย พณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ เป็นรายด้านและ โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	85

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

11	ผลการเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ
เป็นรายด้านและโดยรวมทุกด้าน จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	86
12	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายกลุ่ม ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้าด้วย
วิธีการของตุ๊กกี จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง
.....	87

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การประกอบธุรกิจในปัจจุบันนอกเหนือจากการที่องค์กรหรือบริษัทมีความแข็งแกร่งและสามารถแข่งขันในโลกธุรกิจได้แล้วนั้น องค์กรหรือบริษัทที่ดีจำเป็นต้องตรวจสอบผลการดำเนินงานของตนเองในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมด้วยว่ามีจรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจมากน้อยเพียงใด การดำเนินธุรกิจใดก็ตามถ้าปราศจากการเอาใจใส่ดูแลจรรยาบรรณทางธุรกิจแล้ว ย่อมก่อให้เกิดความวุ่นวายในสังคม ตลอดจนมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กรที่อาจจะไม่ได้รับการยอมรับในธุรกิจ เหล่านั้น (สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ. 2540 : 28) ธุรกิจเป็นอาชีพของมนุษย์ที่มีจุดเริ่มต้นมาจากความเพียรพยายามที่จะจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอแก่ความต้องการบริโภคของสังคมมนุษย์ เพราะทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในธรรมชาติ เริ่มไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพและด้วยข้อจำกัดของมนุษย์ที่จะผลิตวัตถุทุกอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง มนุษย์จึงพยายามที่จะสรรหาวิธีผลิตสินค้าและให้บริการเพื่อสนองความต้องการด้วยเหตุที่ว่ามนุษย์มีความต้องการที่จะบริโภคมากขึ้น การดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจเป็นกลไกสำคัญที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค และเป็นการช่วยให้สังคมมนุษย์มีวัตถุ (สินค้าและบริการ) เพียงพอแก่การบริโภค ซึ่งหากจะให้กิจกรรมทางธุรกิจประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีจึงจำเป็นต้องมี จริยธรรมเป็นเครื่องกำกับเพื่อสร้างจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ อันจะนำไปสู่การสร้างมาตรฐาน และคุณค่าของวิชาชีพเพื่อรองรับบุคคลที่จะเข้าระบบธุรกิจมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของวิชาชีพธุรกิจด้วย ผู้ประกอบการทางธุรกิจมีความมุ่งมั่นและมีวิธีการดำเนินการทางธุรกิจ เพื่อให้ได้มาซึ่งกำไรจากการประกอบธุรกิจนั้น ๆ (คำพอง งามภักดี. 2543 : 1)

ความสำคัญของการมีหลักจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจเริ่มจากจุดสำคัญจุดแรกในธุรกิจการค้า คือ จุดของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการการค้ากับลูกค้า ธุรกิจการค้าจะต้องสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจให้แก่ลูกค้าเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุด การค้าในยุคปัจจุบันที่มีการแข่งขันทางการค้าอย่างเสรี และเป็นยุคสมัยที่ผู้คนมีชีวิตรีบเร่งไม่มีเวลามากเพียงพอที่จะเลือกตัดสินใจให้รอบคอบในเรื่องการบริโภค ถ้าหากร้านค้าหรือบริษัทใดสามารถทำให้ผู้ซื้อไว้วางใจได้แล้ว ธุรกิจก็มักจะมีลูกค้านิยมมาอุดหนุนมากขึ้น และทำให้เจ้าของกิจการขายได้มากขึ้นสร้างกำไรได้มากขึ้น หลักจริยธรรมที่จะช่วยให้ธุรกิจการค้าได้รับความไว้วางใจจากลูกค้าที่สำคัญคือ

“การให้บริการที่มีคุณภาพตามความต้องการของลูกค้าในราคาเป็นธรรม” (สมบูรณ์ ศาลาชีวิติน และคณะ. 2541 : 36 - 37) จริยธรรมทางธุรกิจ คือ คุณธรรมและจรรยาบรรณที่ได้กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อเป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ กัน ให้ประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางที่จะอำนวยประโยชน์สุขให้แก่ทั้งตนเองในฐานะผู้ประกอบการ องค์กร รัฐบาล บุคคลอื่น ๆ ในสังคม ตลอดจนสภาพแวดล้อม (สุภาพร พิศาลบุตร. 2544 : 79) องค์กรกับสังคมมนุษย์และการดำเนินชีวิตเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันมาตลอด สังคมประกอบด้วยองค์กรต่าง ๆ เช่นเดียวกับชีวิตคนที่ต้องสัมพันธ์กับองค์กร มนุษย์เราเรียนรู้จากองค์กรที่หมายถึงสถาบันการศึกษาเรียนรู้วิชาการ ฝึกอบรมทางความคิดและการกระทำ เมื่อจบจากสถาบันการศึกษาก็เรียนรู้ชีวิตการทำงานจากองค์กร (ลีวลิ ศิริไล. 2540 : 33) ฉะนั้นเราจำเป็นต้องสร้างคนให้มีคุณภาพ เจริญอกงามด้วย ภูมิปัญญา มีทักษะ จริยธรรม คุณธรรม และสุขภาพอนามัยตามศักยภาพที่ควรจะเป็นของแต่ละบุคคล การศึกษาช่วยให้บุคคล รู้จักคิด รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม ใช้ทักษะในการประกอบอาชีพสามารถดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม (สุปรีดา ลีวเฉลิมวงศ์. 2543 : 2)

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ซึ่ง องค์ประกอบที่สำคัญก็คือ ประชากรจะต้องมีการศึกษาดี มีงานทำ มีสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตที่ดี มีจริยธรรมและคุณธรรมสูง ประเทศชาติก็จะมีความเจริญก้าวหน้า มีความสงบเรียบร้อย มีความมั่นคง และรัฐบาลก็จะมีเสถียรภาพ จริยธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ มีคนเป็นจำนวนมากมีความเข้าใจผิดว่า คนในวงการธุรกิจ ไม่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม เพราะนักธุรกิจนั้นสนใจเรื่องกำไร เรื่องการผลิตสินค้า การซื้อการขายและการให้บริการ เขาเหล่านั้นคิดเพียงแต่ว่ามันไม่ใช่หน้าที่ของเขาในฐานะนักธุรกิจที่จะต้องไปห่วงใยหรือคำนึงถึงความเดือดร้อนของสังคม เพราะธุรกิจไม่ใช่องค์กรกุศล หรือรัฐบาล การคิดว่าเรื่องนี้ผิด หรือถูกจริยธรรม จึงไม่ใช่หน้าที่ของนักธุรกิจ นักธุรกิจไม่ชอบพูดถึงเรื่องจริยธรรม ไม่ต้องการมองปัญหาธุรกิจในแง่จริยธรรม ไม่ต้องการที่จะตัดสินสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกธุรกิจด้วยหลักจริยธรรม แม้ว่าปกติพวกเขาจะทำสิ่งที่ถูกต้อง หรือเป็นประโยชน์ต่อสังคมเสมอ แต่ก็มักไม่อดอ้างว่าทำตามหลักจริยธรรม เพราะพวกเขามักถือว่า สิ่งที่ทำไปนั้นเป็นการทำตามหลักธุรกิจมากกว่าหลักจริยธรรมคือทำด้วยเหตุผล ทางธุรกิจมากกว่าทำด้วยเหตุผลทางจริยธรรม และผลที่ตามมาก็คือ เมื่อนักธุรกิจส่วนใหญ่ไม่คำนึงถึงจริยธรรมจึงมักทำผิดจริยธรรม เช่น การเกิดอาชญากรรมทางธุรกิจต่าง ๆ เช่น การปั่นหุ้น การฉ้อโกงประชาชนของธนาคารพาณิชย์ที่ปล่อยเงินให้แก่พวกของตัวเองกู้โดยไม่ต้องมีหลักประกันจนเกิดหนี้สูญรายใหญ่ ๆ การโฆษณาหลอกลวงประชาชน หรือการจงใจให้ข้อมูลที่ผิด ๆ แก่ผู้บริโภค การผลิตและจำหน่ายสินค้าที่ไม่

ปลอดภัย หรือสินค้าที่เสพติด มอบเมาประชาชน อาทิเช่น ยาบ้า ยาขยัน เครื่องดื่มบำรุงกำลัง บางชนิดที่กลุ่มคนผู้ใช้แรงงานถูกมอบเมา โดยการโฆษณาให้นิยมดื่ม เป็นประจำ ดังนั้น ผู้บริหารประเทศจึงควรให้ความสนใจและควรให้การศึกษากับประชาชน ผู้มีส่วนรับผิดชอบทั้งในด้านการบริหาร ด้านการประกอบการ ด้านการลงทุน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การปกครอง และสังคมของประเทศเป็นส่วนรวมอีกด้วย เพื่อจะได้มีความรู้เท่าทัน เล่ห์เหลี่ยมของบุคคลเหล่านั้นและนักธุรกิจเองจะได้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น (พรนพ พุกกะพันธุ์. 2544 : 1)

ดังนั้น การปลูกฝังจริยธรรมทางธุรกิจให้อยู่ในสามัญสำนึก โดยการประพฤติปฏิบัติจนเป็นนิสัย จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาธุรกิจ ซึ่งยังเป็นเยาวชน และเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญ จริยธรรมที่จำเป็นต่อการปลูกฝังให้เกิดจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจมีอยู่หลายด้านด้วยกัน แต่สิ่งที่จำเป็นและควรจะต้องปลูกฝังก่อน เพื่อให้สอดคล้องตามความมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2540 โดยมุ่งเน้นปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม อันจะมีผลและจะเป็นประโยชน์ต่อการที่นักศึกษาจะไปประกอบอาชีพทางธุรกิจ และเป็นนักธุรกิจที่ดีในอนาคตสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประสบความสำเร็จ ในทางที่ถูกต้อง และสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยสันติสุข

วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เป็นสถาบันที่ผลิตบุคคลระดับ ผู้ปฏิบัติการทางด้านธุรกิจหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนานักเรียน นักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความชำนาญในวิชาชีพ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้มีความสำนึกในจรรยาอาชีพ และสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบธุรกิจมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝัง ส่งเสริมและสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมทางธุรกิจอย่างเหมาะสมแก่นักศึกษา อันจะเป็นหนทางในการสร้างนักธุรกิจที่มีคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจสืบไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีใน 4 ด้าน ได้แก่ จริยธรรมที่มีต่อลูกค้า จริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง จริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ และจริยธรรมที่มีต่อคู่สังคม

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัย-
 พณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน โดยจำแนกตาม
 เพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจเป็นอย่างไร ซึ่งจะเป็น
 ประโยชน์ต่อวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี สำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อ
 ปลุกฝัง ส่งเสริม และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ในการประกอบอาชีพทางธุรกิจอย่างเหมาะสม
 และเป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรรายวิชาจริยธรรมทางธุรกิจ ให้แก่นักศึกษาระดับ
 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
 ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี สังกัดกรมอาชีวศึกษา มีนักศึกษา
 ทั้งสิ้นจำนวน 832 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
 ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี สังกัดกรมอาชีวศึกษา จำนวน
 280 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วน
 ของสาขาวิชา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะของนักศึกษาซึ่งจำแนก ดังต่อไปนี้

1.1 เพศ แบ่งเป็น

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 สาขาวิชา แบ่งเป็น

1.2.1 การบัญชี

1.2.2 การตลาด

1.2.3 การเลขานุการ

1.2.4 คอมพิวเตอร์ธุรกิจ

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น

1.3.1 คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.00

1.3.2 คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.01 - 3.00

1.3.3 คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.01 - 4.00

1.4 อาชีพของผู้ปกครอง แบ่งเป็น

1.4.1 ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

1.4.2 เกษตรกร

1.4.3 ลูกจ้าง

1.4.4 อาชีพอิสระ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

2.1 จริยธรรมที่มีต่อลูกค้า

2.2 จริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง

2.3 จริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ

2.4 จริยธรรมที่มีต่อสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จริยธรรมทางธุรกิจ หมายถึง แนวทางการประพฤติปฏิบัติในการประกอบอาชีพทางธุรกิจที่กำหนดขึ้นเป็นหลักเกณฑ์ ซึ่งอาจจะระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ สำหรับนักธุรกิจพึงยึดถือปฏิบัติให้อยู่ในระเบียบวินัย และสำนึกในความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมและการกระทำที่ก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อันได้แก่ ลูกค้า คู่แข่งขัน พนักงานหน่วยงานราชการ และสังคม โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมนั้น ๆ

2. อาชีพทางธุรกิจ หมายถึง บุคคลผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการค้าขายสินค้า ผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการ เพื่อหวังผลกำไรจากการขายสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือให้บริการนั้นซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลดังต่อไปนี้

2.1 ลูกค้า หมายถึง บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ซื้อสินค้าและใช้บริการจากธุรกิจทำให้ธุรกิจมีรายได้ มีผลกำไร และสามารถสร้างความเจริญเติบโตในธุรกิจได้ต่อไป

2.2 คู่แข่งขัน หมายถึง หน่วยธุรกิจหรือองค์กรธุรกิจรายอื่น ๆ ที่จำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์หรือให้บริการ ประเภทเดียวกัน ตลาดเดียวกัน หรือสินค้าที่ทดแทนกันได้ แข่งขันกันเพื่อได้ส่วนแบ่งการตลาด (Market Share)

2.3 หน่วยราชการ หมายถึง หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารและให้บริการต่อประชาชนและต่อองค์กรธุรกิจ ผู้ประกอบการธุรกิจจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับของกฎหมายที่รัฐได้ตั้งไว้

2.4 สังคม หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มาอยู่ร่วมกันโดยแต่ละคนมีหน้าที่ สิทธิเสรีภาพในฐานะที่เป็นพลเมืองเท่าเทียมกันตามกฎหมาย และมีความแตกต่างกันโดยสถานะ อาชีพ ศาสนา เชื้อชาติ และความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ

3. ทักษะที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ หมายถึง ความรู้สึก และความคิดเห็นของนักศึกษาที่เห็นความสำคัญของจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ใน 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ทักษะด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นในการให้บริการลูกค้าให้ดีที่สุด จัดหาสินค้าหรือผลิตสินค้าที่มีคุณภาพดีมาบริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า ราคาของสินค้าหรือบริการจะต้องยุติธรรมไม่เอาเปรียบลูกค้า โดยมุ่งแต่กำไรเพียงอย่างเดียว

3.2 ทักษะด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นในการละเว้นจากการกลั่นแกล้งให้ร้ายป้ายสี ทั้บถมไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม อันจะทำให้คู่แข่งเสียโอกาสอย่างไม่เป็นธรรม ไม่ขายสินค้าตัดราคา การแย่งขายเมื่อลูกค้าได้ตกลงใจที่จะซื้อจากคู่แข่ง แน่ใจแล้ว และการเอาข้อมูลของคู่แข่งมาโดยมิชอบ

3.3 ทักษะด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นในการปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับของต้องห้าม หรือของผิดกฎหมาย จัดทำบัญชีตามที่กฎหมายกำหนด ยื่นแบบประเมินและชำระภาษีตามกำหนดเวลาไม่หลีกเลี่ยงภาษี

3.4 ทักษะด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม หมายถึง ความรู้สึกและความคิดเห็นในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของการประกอบธุรกิจเพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนร่วม ไม่สร้างปัญหาในสังคม ไม่สร้างภาวะมลพิษให้แก่สิ่งแวดล้อม ไม่เอาเปรียบสังคม ไม่ผลิตสินค้าที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และมีการควบคุมเสียง สี และกลิ่น ไม่ให้รบกวนชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

4. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

5. สาขาวิชาที่ศึกษา หมายถึง กลุ่มวิชาที่นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี เลือกเรียนซึ่งมี 4 สาขาวิชาคือ

- 5.1 สาขาวิชาการบัญชี
- 5.2 สาขาวิชาการตลาด
- 5.3 สาขาวิชาการเลขานุการ
- 5.4 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาซึ่งวัดจากคะแนนเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชา ของภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2544 จนถึง วันที่ 30 เมษายน 2545 ปีการศึกษา 2544 โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 2.00
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.01 - 3.00
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.01 - 4.00

7. อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง ประเภทการทำงานของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง คนใดคนหนึ่ง ของนักศึกษาเพื่อการยังชีพ โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

7.1 ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ คือ บุคคลที่ทำงานประจำในองค์กรของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ

7.2 เกษตรกร คือ บุคคลที่ประกอบอาชีพ ทำไร่ นา และสวน รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์

7.3 ลูกจ้าง คือ บุคคลที่ทำงานในองค์กรของเอกชนหรือพนักงานชั่วคราวทั่วไป

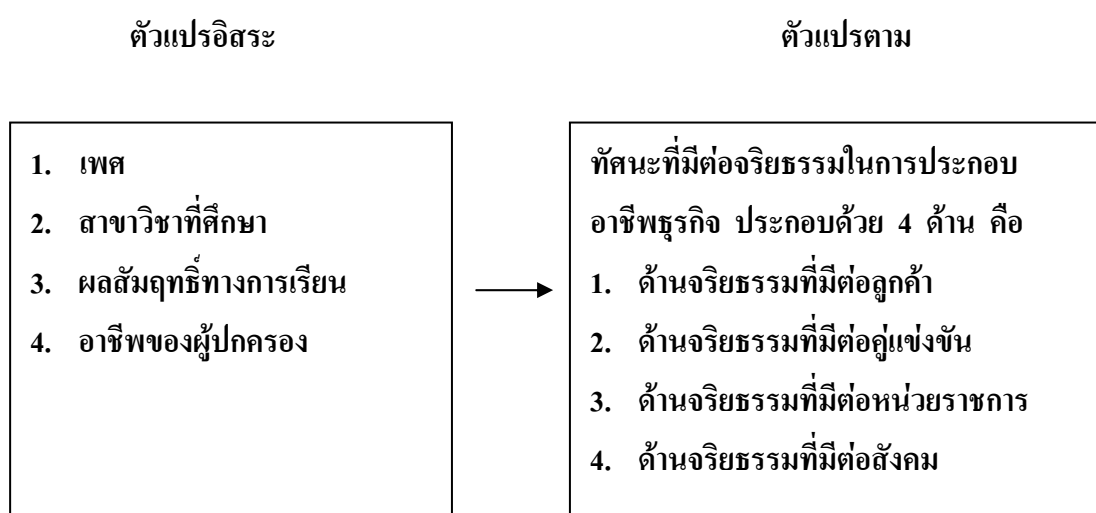
7.4 อาชีพอิสระ คือ บุคคลที่ประกอบอาชีพส่วนตัว

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมทางธุรกิจ คือ จริยธรรมในการประกอบธุรกิจของจรรยาบรรณสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย และสถาบันการศึกษาวิชาการจัดการแห่งประเทศไทย และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางธุรกิจ พบว่า จริยธรรมในการประกอบธุรกิจมีความสำคัญในการควบคุมให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางธุรกิจประพฤติปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้องและเป็นผลดีต่อผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่นลูกค้า คู่แข่งขัน หน่วยราชการ และสังคม ในการป้องกันไม่ให้เกิดการประพฤติปฏิบัติที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่างๆ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทัศนคติที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ซึ่งเป็นนักศึกษาในสาขาวิชาบริหารธุรกิจ และอาจจะเป็นนักธุรกิจต่อไปในอนาคต จึงน่าจะมีทัศนคติเกี่ยวกับจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ นอกจากนี้การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น เช่น ออสแคมป์ (Oskamp, 119 – 133) พบว่ามีหลายปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น อาทิ พันธุกรรม สรีระ ผู้ปกครอง กลุ่มเพื่อน ที่ทำงาน ชุมชน ประสบการณ์ตรงที่เคยได้รับ ประสบการณ์การทำงาน สิ่งแวดล้อม สื่อมวลชน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ปัจจัยเกี่ยวกับภูมิหลังที่ทำให้ความคิดเห็นของนักศึกษามีความแตกต่างกัน เช่น เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครองจึงน่าจะส่งผลให้มีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจแตกต่างกัน

จากแนวคิดที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจึงกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
ประวัติวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
ความหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2540
จุดประสงค์ของหลักสูตรสาขาวิชาการบัญชี
จุดประสงค์ของหลักสูตรสาขาวิชาการตลาด
จุดประสงค์ของหลักสูตรสาขาวิชาการเลขานุการ
จุดประสงค์ของหลักสูตรสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
2. ความหมายและทฤษฎีทางด้านจริยธรรม
ความหมายของจริยธรรม
ทฤษฎีทางด้านจริยธรรม
จริยธรรมกับตัวแปรทางสังคม
การปลูกฝังจริยธรรมในสถานศึกษา
แหล่งที่มาของจริยธรรม
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับจริยธรรมทางธุรกิจ
ความหมายของจริยธรรมธุรกิจ
ความสำคัญของจริยธรรมทางธุรกิจ
จริยธรรมในการดำเนินธุรกิจของไทย
แหล่งกำหนดจริยธรรมทางธุรกิจ
ปัญหาการขาดจริยธรรมในธุรกิจ
แนวปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมของนักธุรกิจ
จรรยาบรรณสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย
จรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพทางธุรกิจ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
งานวิจัยในประเทศ
งานวิจัยต่างประเทศ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ประวัติวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี สืบเนื่องมาจากโรงเรียนพณิชยการธนบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 939 แขวงคูหาสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2500 มีหน้าที่จัดการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพ และได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2514 ปัจจุบันเปิดทำการสอนวิชาชีพ 3 ระดับ คือ

1. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพณิชยการ
2. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
3. ระดับประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) คณะครูศาสตร์บริหารธุรกิจ

สำหรับการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีหน้าที่จัดการเรียนการสอน 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการเลขานุการ และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ (คู่มือนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี. 2542 : 3)

ความหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2540

1. เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตและพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ
2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ สามารถถ่ายโอนผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ
3. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดวิธีสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรและจัดการศึกษา เพื่อให้ตรงตามความต้องการ สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่นนั้น

จุดประสงค์ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2540 ของกรมอาชีวศึกษา มีจุดหมายของหลักสูตร คือ จุดหมายปลายทางของการศึกษาที่มุ่งให้ผลิตคนของการศึกษาหรือผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทนต่อการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
2. เพื่อให้มีทักษะในงานอาชีพระดับผู้ชำนาญการเฉพาะทาง สามารถนำไปประกอบอาชีพและพัฒนางานอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจ และภาคภูมิใจในงานอาชีพ รักงานรักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี
4. เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจัดการ การตัดสินใจและแก้ปัญหา รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาพัฒนาตนเอง พัฒนางาน
5. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรมจริยธรรม ขยัน ซื่อสัตย์
6. เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่น และประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตระหนักในปัญหาและความสำคัญของสิ่งแวดล้อม
7. เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

1. การเรียนการสอน

การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทุกวิธีเรียนที่กำหนด และนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลร่วมกันได้ สามารถโอนผลการเรียนและขอเทียบความรู้และประสบการณ์ได้ด้วย

2. เวลาเรียน

2.1 ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติ ภาคเรียนละ 18 สัปดาห์ และสถานศึกษาอาจเปิดสอนภาคฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร โดยมีเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนด

2.2 ในกรณีการเรียนระบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาเปิดทำการสอนสัปดาห์ละ 5 วัน วันละไม่เกิน 7 คาบ คาบละ 50 นาที

2.3 เวลาเรียนตามปกติสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

7หรือเทียบเท่าในประเภทวิชาและสาขาวิชาที่กำหนด ประมาณ 2 ปี ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาอื่น ๆ จะใช้เวลาเรียนประมาณ 3 ปี ยกเว้นผู้ที่ได้เรียนรายวิชาปรับพื้นฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมาก่อนแล้ว หรือผู้ที่ขอโอนผลการเรียน

3. หน่วยกิต

ให้มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 80 หน่วยกิต และไม่เกิน 110 หน่วยกิต การคิดหน่วยกิตถือเกณฑ์ดังนี้

3.1 รายวิชาภาคทฤษฎี 1 คาบเรียนต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 16 คาบเรียน รวมกับเวลาของการวัดผลไม่น้อยกว่า 18 คาบเรียน มีค่า 1 หน่วยกิต

3.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ 2-3 คาบเรียนต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 32 – 48 คาบเรียน รวมกับเวลาของการวัดผล ไม่น้อยกว่า 36 – 54 คาบเรียน มีค่า 1 หน่วยกิต

3.3 การฝึกงานหรือการทำโครงการ หรือการทำโครงการวิชาชีพ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีค่า 4 หน่วยกิต

3.4 การฝึกอาชีพในระบบทวิภาคีใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 72 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

4. โครงสร้างของหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา ดังนี้

4.1 หมวดวิชาพื้นฐาน

4.2 หมวดวิชาชีพ แบ่งเป็น

4.2.1 วิชาชีพพื้นฐาน

4.2.2 วิชาชีพเฉพาะ

4.2.3 วิชาชีพเลือก

4.2.4 ฝึกงาน/โครงการ/โครงการวิชาชีพ

4.2 หมวดวิชาเลือกเสรี

จำนวนหน่วยกิตและรายวิชาของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตร ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

5 ฝึกงาน/โครงการ/โครงการวิชาชีพ

5.1 ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านการฝึกงานในแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่า 350 ชั่วโมง ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา หรือทำโครงการหรือโครงการวิชาชีพ กำหนดให้มีค่า 4 หน่วยกิต

5.2 สถานศึกษาจะจัดให้ผู้เรียนฝึกงานในช่วงระยะเวลาใดก็ได้ตามความเหมาะสมตั้งแต่ประกาศผลสอบภาคเรียนที่ 2 ของผู้เรียนเป็นต้นไป ถ้าสถานศึกษาจัดให้ผู้เรียน ฝึกงานในภาคเรียนปกติ ให้เวลาเพิ่มเวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาเป็น 2 เท่าของภาคเรียนปกติ

5.3 ให้สถานศึกษาดำเนินการให้ผู้เรียนที่ประสงค์จะทำโครงงานหรือโครงการวิชาชีพทำในภาคเรียนที่ 4

5.4 การตัดสินผลการเรียน และการให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น

6. เกณฑ์การเข้าเรียน

พื้นฐานความรู้

สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าหรือสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า

ผู้เข้าเรียนที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในประเภทวิชาที่กำหนดต้องเรียนรายวิชาปรับพื้นฐานวิชาชีพให้ครบตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

การเรียนรายวิชาปรับพื้นฐานวิชาชีพ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้แต่ละสาขาวิชา

7. การประเมินผลการเรียน

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 พ.ศ. 2540

8. การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

8.1 สอบได้รายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรีครบตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

8.2 ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้าง

8.3 ได้ค่าระดับคะแนนสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

8.4 สำหรับนักศึกษาในระบบทวิภาคี ต้องสอบผ่านมาตรฐานฝีมือ

9. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

9.1 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้มีอำนาจในการเพิ่มเติม แก้ไข หรือยกเลิกสาขาวิชาประเภทวิชา หรือเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลักสูตร

9.2 ให้อธิบดีกรมอาชีวศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการแก้ไข เพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกรายวิชา หรือคำอธิบายวิชา ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540

เมื่อมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตรตามข้อ 9.2 แล้วให้นำเสนอกระทรวงศึกษาธิการทราบ

10. การพิจารณาอนุมัติการเปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ

ให้กรมต้นสังกัดพิจารณาจากความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา

จุดประสงค์ของหลักสูตรสาขาวิชาการบัญชี

1. เพื่อให้ทราบหลักการและเทคนิค ของการบันทึกที่มีระบบซับซ้อนยิ่งขึ้น
2. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานด้านบัญชีในเชิงวิเคราะห์ วางแผนและจัดระบบบัญชีให้เหมาะสมกับประเภทของธุรกิจนั้น ๆ
3. เพื่อให้มีพื้นฐานของประสบการณ์ในงานอาชีพ ด้านการบัญชีอย่างมีคุณธรรม รอบคอบ ประหยัด รวดเร็ว ตรงต่อเวลา แก้ปัญหาด้วยหลักการและเหตุผล และรับผิดชอบต่อนหน้าที่
4. มีคุณธรรม ระเบียบวินัย มีความคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ มีความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต ความสำนึกในจรรยาบรรณของนักบัญชีและหน้าที่ รับผิดชอบต่องาน

จุดประสงค์ของหลักสูตรสาขาวิชาการตลาด

1. เพื่อให้ทราบถึงหลักการและเทคนิคในการบริหารการตลาด การขาย การส่งเสริมการขาย และยุทธวิธีการตลาด ซึ่งเป็นงานอาชีพเฉพาะสาขาโดยตรง
2. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่พนักงานการตลาด พนักงานขาย พนักงานจัดซื้อ พนักงานวิจัยและสถิติ ผู้ประกอบการธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานด้วยหลักวิชาการที่มีการเตรียมงาน วางแผนงานอย่างรอบคอบ ประหยัด รวดเร็ว ตรงต่อเวลา และรับผิดชอบต่อนหน้าที่ พร้อมรับวิธีการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ แก้ปัญหาด้วยหลักการและเหตุผล อันจะช่วยให้การปฏิบัติงานอาชีพ ประสบผลสำเร็จด้วยดี
4. เพื่อให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ มีความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต ความสำนึกในจรรยาบรรณ และหน้าที่ความรับผิดชอบต่องาน

จุดประสงค์ของหลักสูตรสาขาวิชาการเลขานุการ

1. เพื่อทราบหลักการทำงาน บทบาท หน้าที่ และจรรยาอาชีพของเลขานุการซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นในงานอาชีพเลขานุการ
2. เพื่อให้มีมนุษยสัมพันธ์และเสริมสร้างบุคลิกภาพ ให้มีศิลปะในการสื่อความหมาย ประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้มีพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ในงานอาชีพเลขานุการอย่างลึกซึ้งสามารถประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง ตามความต้องการของตลาดแรงงาน

4. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ได้อย่างถูกต้อง มีทักษะในการพิมพ์ การจัดเตรียมการประชุม การบริหารเวลา การจัดเก็บเอกสาร การใช้เครื่องใช้สำนักงานอัตโนมัติ ตลอดจนการบำรุงรักษา การใช้เทคโนโลยีและข่าวสารในงานอาชีพ

จุดประสงค์ ของหลักสูตรสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

1. เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและเทคนิคของการปฏิบัติงานด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และการใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ในงานธุรกิจต่างๆ ที่แพร่หลายอยู่ในปัจจุบัน

2. เพื่อให้มีความรู้และทักษะในด้านปฏิบัติการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้เป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพของตนในด้านคอมพิวเตอร์ ชื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบ

4. เพื่อนำความรู้และทักษะไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพด้านธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

5. เพื่อพัฒนาเจตคติและค่านิยมที่เหมาะสม ถูกต้อง ให้บังเกิดคุณค่า เพื่อความเจริญก้าวหน้าของมวลมนุษย์ (หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2540. 2540 : 1-16)

ประยูร จินดาประดิษฐ์ (2535:11-18) ได้กล่าวถึงหลักสูตรจริยธรรมกับการบริหารธุรกิจ คือ ในการจัดการศึกษา บุคคลควรได้รับการศึกษาทั้งด้านวิชาความรู้และด้านจริยธรรมควบคู่กันไป ควรจะต้องรักษาอุดมการณ์ในการสร้างและรักษาความเด่นในด้านการศึกษา ซึ่งความหมายของความเด่น ควรจะเป็นผลที่สำคัญที่ได้จากการศึกษาด้านจริยธรรม ซึ่งนอกเหนือจากผลการเรียนแล้ว ควรจะเป็นการเสริมสร้างพฤติกรรมในด้านความมีระเบียบวินัย การรู้จักคิดสร้างสรรค์ การมีศีลธรรม และรวมถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความกระตือรือร้นที่จะรักษาความเป็นธรรมและความรังเกียจต่อการประพฤติมิชอบ การเพิ่มเติมหลักสูตรเกี่ยวกับจริยธรรมคงจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างชะงัด แต่ควรจะมีผลในการสอนนักศึกษาให้มีความสำนึกว่าความสามารถในด้านการศึกษาหรือความเปรื่องปราศทางด้านเทคนิค นั้นไม่พอที่จะทำให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์หรือเหนือกว่าผู้อื่นได้ หลักสูตรจริยธรรมในธุรกิจอาจจะต้องเน้นถึงกตีกาในการประกอบธุรกิจและผลเสียจากการละเมิด เน้นถึงกรณีศึกษาของการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และผลในบั้นปลาย เน้นถึงการสร้างพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีคุณภาพ เช่น

- การทำงานร่วมกัน ซึ่งต้องการการรู้จักอ้อมชอบ ความเสมอต้นเสมอปลาย
- การห่วงใยผู้อื่น ซึ่งต้องการความรู้สึกร่วม ความเห็นใจสงสารและความเสมอภาค
- การลดผลประโยชน์ส่วนตน การมีวินัย การควบคุมตนเอง
- การเสียสละเพื่อองค์การซึ่งต้องการความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความจงรักภักดี และความซื่อสัตย์

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นความมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ต้องการให้ผู้ที่มีศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม ขยัน ซื่อสัตย์ ในอาชีพของตน ความมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชาการบัญชี ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติงานอาชีพด้านบัญชีอย่างมี คุณธรรม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และมีความสำนึกในจรรยาบรรณของนักบัญชี และหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคม ความมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชาการตลาด ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติงานทางด้านการตลาด ด้วยความมีระเบียบวินัย มีความคิดสร้างสรรค์ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความสำนึกในจรรยาบรรณ และหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม ความมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชาการเลขานุการ ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติงานในด้าน การเลขานุการ อย่างมี จรรยาอาชีพเลขานุการตามความต้องการของตลาดแรงงาน และความมุ่งหมายของหลักสูตร สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ต้องการให้ผู้เรียนมีพื้นฐาน การประกอบอาชีพในด้านคอมพิวเตอร์ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบ ต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับประยูร จินดา ประดิษฐ์ ที่ได้กล่าวถึงหลักสูตร จริยธรรมกับการบริหารธุรกิจ คือ นักศึกษาบริหารธุรกิจจะต้อง มีจริยธรรมในการประกอบอาชีพในทางธุรกิจมีการพัฒนาการเรียนการสอนและฝึกฝน ผู้เรียนอย่าง สม่าเสมอโดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจใน พฤติกรรม จริยธรรมของมนุษย์ในแง่มุม ต่างๆ ย่อม สามารถ สร้างนิสัยและจิตสำนึกที่ดีแก่นักศึกษาที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อ จะได้ เป็นนักธุรกิจหรือประกอบอาชีพทางธุรกิจ ที่มีภูมิธรรมและจริยธรรม มีคุณค่า ต่อสังคม และประเทศชาติสืบไป.

2. ความหมายและทฤษฎีทางด้านจริยธรรม

ความหมายของจริยธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525:214) ให้ความหมายคำว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศิลธรรม กฎศีลธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520 : 3) ได้ให้ความหมายคำว่า จริยธรรม ว่า จริยธรรม (morality) หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์และมี ขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วยลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ

จริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภทคือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้นคือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุนและผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามจำกัดและผู้กระทำพฤติกรรมนั้น ส่วนมากรู้สึกละอายใจว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมาก และประเภทหลังน้อย

ศาสตราจารย์ บัณฑิต (กรมวิชาการ 2523 : 8) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า คำว่า จริยธรรม หมายถึง ศีลธรรม และคุณธรรม ความดีในระดับต่าง ๆ ที่เป็นแนวทางในการประพฤติตนเพื่ออยู่กันได้อย่างร่มเย็นในสังคม

พนัส หันนาคินทร์ (กรมวิชาการ 2520 : 122) ได้ให้ความหมายคำว่าจริยธรรม หมายถึง คุณสมบัติทางความประพฤติ (conduct) ที่สังคมมุ่งหวังให้สมาชิกของสังคมนั้นประพฤติตามจริยธรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับความถูกต้องในความประพฤติ อันหมายถึงการกระทำอย่างเสรีภายในขอบเขตของมโนธรรม อันได้แก่ความสำนึกในความบังควรที่จะกระทำหรือเป็นหน้าที่ที่จะต้องกระทำของสมาชิกแต่ละคนในสังคมนั้น ๆ ความเปลี่ยนแปลงของจริยธรรมย่อมเกิดขึ้นได้อยู่เสมอในเมื่อสถานการณ์ของการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ของชีวิตย่อมทำให้ทัศนคติที่มีต่อจริยธรรมเดิมได้รับการพิจารณาใหม่เกิดแง่คิดใหม่ขึ้น จริยธรรมเดิมอาจจะเปลี่ยนแนวทางหรือได้รับการเพิ่มเติมขยายความให้กว้างขวางพอเพียงให้สอดคล้องกับสถานการณ์อันเปลี่ยนไปแล้วนั้น

โกวิท ประวาลพุกษ์ และภณิดา กุศลกุล (2535 : 6) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของ จริยธรรมว่า จริยธรรมมีความหมายเป็น 2 นัยคือ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติ ภายในกรอบของกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับ และหมายถึง หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม การที่บุคคลแต่ละคนในสังคมมีจริยธรรมจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการสร้างสันติและความเจริญก้าวหน้าแก่สังคมเป็นส่วนรวม โดยกำหนดความหมายของจริยธรรมได้เป็น 2 นัย คือ

1. จริยธรรมเป็นหลักการและเหตุผลที่พิจารณาเกี่ยวกับการกระทำ การพิจารณาตัดสิน และการตัดสินใจซึ่งมีความหมายที่คนทั่วไปเข้าใจกันมาแต่ดั้งเดิม
2. จริยธรรม เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำ เป็นการตัดสินใจ การพิจารณาตัดสินเป็นคุณธรรมทางจริยธรรมที่มีพื้นฐานอยู่บนการกระทำ และเจตคติที่สามารถสังเกตเห็นได้ซึ่งความหมายนี้เป็นความหมายในแนวความคิดแบบใหม่

ไกรยทธ์ ชีรตยาสินันท์ (2536 : 63) ได้ให้ความหมายของจริยธรรม คือ สื่คุณค่าหรือค่านิยม (Value) ที่ควบคุมและกำกับพฤติกรรมที่ยอมรับกันว่าถูกต้องสมควรประพฤติปฏิบัติเป็นคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับจิตใจหรือจิตสำนึกที่บ่งการพฤติกรรมของคนที่มีค่านิยมให้เป็นไปตามนัยของค่านิยมนั้น ๆ

วิทย์ วศิตเวทย์ (จินตนา บุญบงการ. 2544 : 15 ; อ้างอิงจาก วิทย์ วศิตเวทย์. ม.ป.ป.) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็นความประพฤติตามค่านิยมที่พึงประสงค์โดยใช้วิชาจริยศาสตร์ศึกษาพฤติกรรมด้านคุณค่าสามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดควรทำ และสิ่งใดไม่ควรละเว้น

ก่อ สวัสดิพานิชย์ (จินตนา บุญบงการ. 2544 : 15 ; อ้างอิงจาก ก่อ สวัสดิพานิชย์. ม.ป.ป.) ให้ความหมายของจริยธรรม คือ ประมวลความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งดีงามและเหมาะสม

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง แนวทางหรือข้อปฏิบัติของบุคคลที่ถือว่าถูกต้องและดีงามเป็นลักษณะที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นในสังคมใช้หลักการพิจารณาตัดสินใจด้วยความคิดและสติปัญญา ตามค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคม นั้น ๆ

ทฤษฎีทางด้านจริยธรรม

ทฤษฎีพัฒนาจริยธรรม จะแบ่งเป็น 3 ทฤษฎี คือ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543:170-176)

1. **ทฤษฎีจิตวิเคราะห์** องค์ประกอบสำคัญในทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud) ก็คือ อิด (id) อีโก้ (ego) และซูปเปอร์อีโก้ (superego) id เป็นแหล่งพลังงานทางจิตเบื้องต้น และเป็นที่ตั้งแห่งสัญชาตญาณ มันสิงอยู่ในโลกภายในซึ่งมีอยู่ก่อนที่เราจะมีประสบการณ์ กับโลกภายนอกมันเป็นความต้องการแสวงหาเพื่อตนเองจะเรียกว่าเป็นกิเลสตัณหาก็ได้ หรือจะเรียกว่า สันดานดิบที่มีความปรารถนาแรงทุกอย่างปราศจากการกลั่นกรอง ที่กล่าวนี้เป็นระยะแรก

ต่อมามี ego (อีโก้) เป็นผู้ควบคุมพฤติกรรมของ id (อิด) ego อาศัยหลักแห่งความจริง คือ สิ่งปรากฏอยู่อย่างแท้จริง ไม่ใช่ใฝ่ฝันอย่างลม ๆ แล้ง ๆ ทำให้มีความยังคิดต้องใช้สมอง หาเหตุผล หรือการกำหนดรู้ ตอนนี้เริ่มมีการเรียนรู้พัฒนาขึ้นมา การเรียนรู้ทำให้คนฉลาด สามารถเป็นนาย หรือความอยากอันเกิดแต่ id การเรียนรู้อาศัยการรับรู้ ความจำ ความคิด และส่งเสริมให้ego เข้มแข็ง

ซูปเปอร์อีโก้ (superego) เป็นลักษณะที่สาม เป็นหลักแห่งอุดมคติและศีลธรรมจรรยา id อาศัยหลักแห่งความสำราญ ego อาศัยหลักแห่งความจริง ส่วน superego นั้นอยู่เหนือหลักแห่งความจริงไปอีก เป็นเรื่องของการประพฤติความดีที่สังคมยอมรับและละเว้นสิ่งเลวที่สังคมไม่ยอมรับ superego แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

ก. Ego – ideal คือ อุดมคติ เป็นแนวคิดของผู้ใหญ่ในสังคมที่สอนไว้ว่าอะไรที่เป็นสิ่งที่ควร อะไรเป็นสิ่งที่ไม่ควร และเมื่อประพฤติตามแล้ว จะเป็นที่ยอมรับชอบของผู้ใหญ่ในสังคม

ข. Conscience คือ มโนธรรม ได้แก่ความรู้สึกว่าอะไรดี ควรทำ อะไรชั่วควรละเว้น ในขั้นนี้เด็ก จะพัฒนาจากการที่เด็กเคยกระทำผิดอยู่ในใจ เช่น ผู้ใหญ่สอนให้เกลียดชังความสกปรก ถ้าเราไปนิยมก็จะได้รับโทษ เราจึงเว้นเสีย บุคคลในระดับนี้จะเคร่งต่อหลักศีลธรรมเป็นอันมาก เป็นส่วนสำคัญที่ป้องกันการทำความผิด

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า กฎเกณฑ์ของสังคมและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญให้เกิดการพัฒนาจริยธรรม เน้นที่กระบวนการเรียนรู้ โดยหลักการเสริมแรงและหลักการเชื่อมโยงความสัมพันธ์จากปรากฏการณ์ของสังคม

สกินเนอร์ (Skinner, 1971) มีความเชื่อว่า แรงจูงใจที่ทำให้เกิดพัฒนาการทางสังคมมีรากฐานมาจากความต้องการรางวัลและหลีกเลี่ยงการลงโทษจากสังคมการพัฒนาจริยธรรมจึงมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่สังคมยึดถือ บรรทัดฐานหรือเกณฑ์ปกติของจริยธรรมพื้นฐานเกิดขึ้นภายในจิตใจ เพราะเหตุของกฎเกณฑ์วัฒนธรรมซึ่งเป็นเงื่อนไขภายนอก สังคมแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการจริยธรรมมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับรางวัล และการลงโทษอันเป็นผลมาจากตัวแทนที่มีอยู่ของสังคม

บันดูรา (Bandura, 1977) ได้ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมอย่างลึกซึ้ง มีความคิดว่าการเรียนรู้ทางสังคมเกิดจากการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation) การเลียนแบบ (Imitation) และการเอาอย่างแบบ (Modeling) บันดูรา มีความคิดแตกต่างจาก กลุ่มสกินเนอร์ตรงที่เน้นว่าการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องมีการเสริมแรง (Reinforcement) คือไม่จำเป็นต้องมีรางวัลและการลงโทษ ความสำคัญของการเรียนรู้คือกระบวนการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่นหรือพิจารณาการกระทำของผู้อื่นแล้วสังเกตผลกระทบที่ตามมา การตัดสินใจทางจริยธรรมเป็นกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกต้องของการกระทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ กฎเกณฑ์การตัดสินใจนี้เกิดจากการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม

3. ทฤษฎีทางสติปัญญา ทฤษฎีนี้เชื่อเรื่องกิจกรรมทางสมองของแต่ละบุคคลมีความสำคัญกว่าพฤติกรรมอันเกิดจากอิทธิพลของสังคมภายนอก กิจกรรมทางสมองเป็นกระบวนการทางสติปัญญา (Cognitive process) ซึ่งรวมทั้งการรับรู้ ความจำและการพิจารณาตัดสินใจ อันได้แก่ความสามารถในการแก้ปัญหาและการพิจารณาตัดสินใจ ทฤษฎีสติปัญญาไม่ได้ปฏิเสธความสำคัญของสิ่งเร้าภายนอก เป็นแต่เพียงถือว่า การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับสิ่งตอบสนองไม่เป็นอัตโนมัติเท่านั้น ทฤษฎีนี้ถือว่าแต่ละคนไม่ต้องตีความหมายของแต่ละตัวกระตุ้น แต่เลือกการกระทำที่เกิดหลาย ๆ ครั้ง ของผลการตอบสนองอันเกิดจากตัวกระตุ้น หรือสิ่งเร้า มนุษย์พยายามแสวงหา

ความจริง สิ่งใดที่ไม่มีความแน่นอน มนุษย์นำมาศึกษาพิจารณา ใช้หลักเหตุผลและการรู้แจ้งเป็นแรงจูงใจ ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ “ดีกว่า” หรือ “เลวกว่า” เป็นเรื่องที่มนุษย์จะต้องแก้ปัญหา โดยความยุติธรรม ทฤษฎีทางสติปัญญาที่น่าสนใจ คือทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ และทฤษฎีพัฒนาการ จริยธรรมของ โคลเบิร์ก

ก. ทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget. 1932)

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ เพียเจต์ (Piaget, J.) กล่าวว่า “จริยธรรมเกิดจากแรงจูงใจในการปฏิบัติตนสัมพันธ์กับสังคม การพัฒนาจริยธรรมจึงต้องมีการพิจารณาเหตุผลเชิงจริยธรรมตามระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคลซึ่งมีวุฒิภาวะสูงขึ้น การรับรู้จริยธรรมก็พัฒนาขึ้นตามลำดับ” การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของมนุษย์ มีขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นก่อนจริยธรรมยังไม่เกิดจริยธรรม แต่สามารถเรียนรู้จากประสาทสัมผัสและมีพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นต้น
- 2) ขั้นเชื่อฟังคำสั่ง เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ มีการคิดก่อนปฏิบัติการตามคำสั่ง ซึ่งในขณะแรกเริ่มจะไม่คำนึงถึงเหตุผลของคำสั่งนั้น
- 3) ขั้นยึดหลักแห่งตน เกิดหลักความคิด มีพัฒนาการทางสติปัญญาสูงขึ้นตามประสบการณ์ทางสังคม คลายความเกรงกลัวอำนาจภายนอก เริ่มมีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

ข. ทฤษฎีของลอว์เรนซ์ โคลเบิร์ก

ลอว์เรนซ์ โคลเบิร์ก (Kohlberg) เป็นนักการศึกษาด้านจริยธรรม เป็นผู้นำทฤษฎีจริยศึกษาสังเคราะห์ ได้นำเอาความรู้ทางปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา และศึกษาศาสตร์มาประกอบกันขึ้นเป็นทฤษฎีบูรณาการ (integrated theory) โคลเบิร์กได้วิเคราะห์หลักพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 6 ลำดับขั้น (moral development) ที่อาจนำไปใช้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะเลือกได้ในสถานการณ์ของการพิจารณาสิ่งที่เป็นคุณธรรม มีดังต่อไปนี้

- 1) การเชื่อฟังและการลงโทษ (obedience and punishment) พิจารณาในด้านประเด็นของการถือเอาอัตราของตัวเองเป็นใหญ่
- 2) การแสวงหารางวัล (exchange) เป็นเป้าหมายตามลักษณะเฉพาะรายบุคคล และการแลกเปลี่ยนกันอย่างเสมอภาคที่ตกลงกัน เพื่อจะยอมรับความคิดเห็นของกันและกันในสังคมเพื่อแสวงหารางวัล
- 3) การทำตามความเห็นชอบของผู้อื่น (conformity) ความสัมพันธ์และการทำตามรูปแบบตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ เป็นการแลกเปลี่ยนกันในความคาดหวัง การติดต่อประสานงานและความศรัทธายึดมั่น ไว้วางใจต่อผู้อื่น โดยการปฏิบัติที่ดีงามต่อกันตามบทบาทและหน้าที่ของตน

4) การทำตามหน้าที่ในสังคม (social system) ระบบสังคมและความมีสติรับผิดชอบที่จะให้มีการดำเนินการตามหน้าที่ที่ตนกระทำในสังคมนั้น เพื่อรักษาระเบียบทางสังคมและทำหน้าที่ของสังคม จึงต้องรักษากฎเกณฑ์ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นโดยส่วนรวม

5) การทำตามกฎเกณฑ์และข้อสัญญา (contract) สิทธิพื้นฐานและพันธสัญญาทางสังคมที่จะใช้กับประชาชนโดยส่วนรวม จะต้องยึดถือค่านิยมซึ่งมีมากมายแตกต่างกันไป รวมทั้งความคิดเห็นซึ่งมีอยู่เฉพาะกลุ่ม นำมารวมกันเป็นพันธสัญญาของสังคมร่วมกัน

6) การยึดในมโนธรรมตามหลักสากล (universal) หลักจริยธรรมสากลถือเป็นการแนะแนวทางให้มนุษย์ชาติกระทำตามข้อกำหนดของสังคมพื้นฐานของแต่ละแห่งโดยภาพกว้างและลึก การถือเอาความเคารพนับถือในบุคคลอื่นเป็นจุดหมายมิใช่เป็นวิธีการ ความยุติธรรมคือศีลธรรมไม่ขึ้นกับวัฒนธรรมเฉพาะแห่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่งเท่านั้น

โคลเบิร์ต เห็นว่า จริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ และหน้าที่ที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์เป็นมาตรฐานความประพฤติในสังคม บุคคลจะพัฒนาความรับผิดชอบชั่วดี ให้เหตุผลจนกระทั่งพัฒนาพฤติกรรมของตนเองมีความสัมพันธ์ในสังคมตามสิทธิและหน้าที่อย่างถูกต้องดีงาม

นอกจากนี้ โคลเบิร์ต ยังชี้ให้เห็นว่าพัฒนาการการเรียนรู้ด้านพุทธศึกษามีการดำเนินตามการเปลี่ยนแปลงตามลำดับอย่างสัมพันธ์กันตามระยะเวลาที่แต่ละบุคคลดำเนินไปตามวุฒิภาวะของแต่ละวัยแม้ว่าสิ่งแวดล้อมจะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสภาพทางจิตใจและการรวมส่วนประกอบต่าง ๆ ในขั้นตอนนั้นตัวเร้าทางสิ่งแวดล้อมจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงในแต่ละขั้นได้พัฒนาการเรียนรู้ของโคลเบิร์ต สามารถนำไปใช้กับการพัฒนาด้านจริยศึกษาได้ด้วย การตัดสินใจคุณธรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ เป็นผลผลิตของประสบการณ์การณ์ในการปฏิบัติต่อกัน ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ในส่วนบุคคลมากกว่ารูปแบบของวัฒนธรรมที่สังคมวางไว้ การพัฒนาอุปนิสัยของตนมีพื้นฐานมาจากการเรียนรู้ทั้งทางพุทธศึกษาและจริยศึกษา โดยมีการเรียนรู้ทางพุทธศึกษาเป็นเบื้องต้น

จริยธรรมกับตัวแปรทางสังคม

งานวิจัยนี้เป็นการสำรวจทัศนคติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจได้กำหนดตัวแปรอิสระที่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลัง คือ

เพศ

จากการศึกษาของกัสกิน (ธีรนาถ จตุรธำรง, 2543 : 41 ; อ้างอิงจาก Guskin, 1964 : 36) พบว่าสังคมไทยมีลักษณะเป็นสองมาตรฐาน (Double Standard) โดยสังคมไทยมีแนวโน้มที่จะอบรมเลี้ยงดูเพศหญิงให้มีความอ่อนโยน สุภาพเรียบร้อย ในขณะที่เพศชายจะได้รับการอบรม

ให้มีความเข้มแข็งและโดยธรรมชาติเพศชายและเพศหญิงมีลักษณะแตกต่างกันทั้งโครงสร้างทางร่างกายและจิตใจ ลักษณะนี้ย่อมมีผลต่อบุคลิกภาพ ทักษะคิด แนวคิด และพฤติกรรมของเพศทั้งสอง

สวัสดิ์ ดวงจันทร์ และคณะ (ธำรง ชูทัพ . 2535 : 884 ; อ้างอิงจาก สวัสดิ์ ดวงจันทร์ และคณะ. ม.ป.ป.) ได้ทำการศึกษาระดับพัฒนาการเหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียน สังกัด กรมสามัญ เขตการศึกษา 10 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพัฒนาการทาง เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนหญิงมีแนวโน้มที่จะพัฒนาการทางเหตุผลเชิง จริยธรรมสูงกว่าทุกๆ ระดับชั้นเรียนและอายุ

สาขาวิชา

สันติยา ไชยศรีชลธาร (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนชั้น ปวช. 1 วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2538 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน และมีบิดามารดาหรือผู้ปกครองอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติจริยธรรมของนักเรียนทุกด้านไม่ต่างกัน แต่นักเรียนที่ศึกษาสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติจริยธรรมของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิวัฒน์ อิศวานิชย์ (ธำรง ชูทัพ . 2535 : 878 ; อ้างอิงจากวิวัฒน์ อิศวานิชย์. ม.ป.ป.) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทยที่มีความแตกต่างกันทางด้านเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่าเด็กที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีวินัยในตนเองและความซื่อสัตย์สูงกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เด็กหญิงมีวินัยในตนเอง และความซื่อสัตย์สูงกว่าเด็กชาย และเด็กที่อยู่ในต่างจังหวัดมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร แต่มีความซื่อสัตย์ไม่ต่างกัน

อาชีพของผู้ปกครอง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 12) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้จริยธรรมของบุคคลแตกต่างกัน คือ ฐานะของครอบครัวจะพิจารณาได้จากรายได้รวมของสมาชิกในครอบครัว การศึกษาและอาชีพของหัวหน้าครอบครัว เป็นต้น เยาวชนที่เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะต่าง ๆ กัน จะมีวิธีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน และได้ติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลที่มีคุณสมบัติที่ต่างกัน ประสบการณ์ก็ย่อมแตกต่างกัน เป็นเหตุให้จริยธรรมของบุคคลแตกต่างกันด้วย

เคย์ (พิศมัย พนาเวศร์. 2540 : 29 ; อ้างอิงจาก Kay. 1975) ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ในการที่จะช่วยเพิ่มหรือลดความเร็วของ

การพัฒนาทางจริยธรรมของเยาวชน เคยยังเห็นความสำคัญของลักษณะของครอบครัวว่ามีส่วนที่จะปลูกฝังลักษณะเบื้องต้นทางจริยธรรมให้แก่เยาวชน ซึ่งจะเป็นแนวทางให้เกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดีขึ้นได้

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่าตัวแปรทางสังคมจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจของนักศึกษาตามตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ตัวแปรด้านเพศ สาขาวิชาที่เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง น่าจะทำให้มีทัศนคติต่อจริยธรรมในการประกอบธุรกิจอาชีพแตกต่างกัน

การปลูกฝังจริยธรรมในสถาบันการศึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี (บุญมี แท่นแก้ว, 2539 : 160 – 164 ; อ้างอิงจาก ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี, ม.ป.ป.) ได้แนะวิธีการปลูกฝังจริยธรรมในหน่วยงาน หรือ ในสถาบันการศึกษา และเผยแพร่วัฒนธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้ขออนุญาตนำมาเผยแพร่ ดังนี้

ก. ความมุ่งหมายพื้นฐาน

ในการปลูกฝังจริยธรรมให้เกิดแก่บุคคลใดหรือแก่หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษา มุ่งไปที่

1. จะให้ผู้เรียนได้ศึกษาจริยธรรมลึกซึ้งซึ่งเพียงพอจนเกิดศรัทธา และเกิดความคิดที่จะดำเนินชีวิตตามแนวของจริยธรรมโดยตลอดไป ทั้งนี้ยอมแปลว่า ผู้เรียนจะต้องได้มีโอกาสศึกษา และปฏิบัติต่อกันนานพอควร

2. จะให้บุคคลในหน่วยงาน หรือสถาบันการศึกษาได้ร่วมมือกันปฏิบัติจริยธรรม โดยพร้อมเพรียงกันทั่วทั้งระบบ มิใช่ปฏิบัติอยู่เพียงหน่วยเดียวในระบบนั้น ๆ

ข. แนวทางสำหรับดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติจริยธรรม

1. ต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเห็นตัวอย่างที่ดี และให้ปฏิบัติตามเป็นเวลานานเพียงพอจนเป็นนิสัย

2. ต้องให้มีการศึกษาหรืออบรมอย่างลึกซึ้งเป็นระยะ ๆ ต่อเนื่องกันเป็นเวลานานพอเพื่อช่วยให้เกิด “ความคิดเห็นที่ถูกต้อง”

3. ต้องให้มีโครงการแนะแนว โดยใช้ธรรมชาติในหน่วยงาน หรือสถาบันการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ชี้แจงให้ข้อคิด ชี้แนะในการแก้ไขปัญหาชีวิตบางประการ ก่อให้เกิดความอบอุ่นใจ ใจมั่นคง ไม่เอนเอียงไปในทางชั่ว ทั้งนี้อาจทำการแนะแนวเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ และให้จัดทำโดยสม่ำเสมอ ควบคู่กันไปกับการศึกษาอบรม

ก. วิธีดำเนินการ

1. ตั้งคณะกรรมการจริยธรรมขึ้นไว้เป็นประจำในหน่วยงาน หรือสถาบันการศึกษา ประกอบด้วยหัวหน้าหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาเป็นประธาน ผู้ทรงคุณวุฒิทางจริยธรรม ตลอดทั้งปี และคอยควบคุมดูแลให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดนั้น ตลอดจนคอยคิดปรับปรุงแก้ไข แผนการปฏิบัติให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อใช้ในปต่อไป

2. ในแผนงานที่จะจัดทำขึ้นนั้น ต้องให้มีงานด้านสร้างเสริม ต่อไปนี้

2.1 สร้างบรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาอบรม และการปฏิบัติเรื่องจริยธรรมขึ้นภายในหน่วยงาน หรือสถาบันการศึกษา เช่น

- ผู้เป็นหัวหน้าทุกระดับจะต้องเข้าใจเรื่องจริยธรรมดีพอสมควรและ ต้องบังคับตนเองให้ประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดี เป็นต้น ว่าในเรื่องศีล 5 ยุติธรรม ทานมัช ฌอัสตยสุจริต กตัญญูทเวที ฯลฯ

- จัดให้มีการรณรงค์ภายในหน่วยงานหรือในสถานศึกษา เพื่อเชิญชวนให้ ทุกๆ คนได้ประพฤติตามแนวทางของจริยธรรม ทั้งนี้โดยเชิญชวนติดต่อกันไปเป็นระยะๆ มิให้ ขาดสายและเชิญชวนให้ถือว่าการประพฤติตนตามแนวทางของจริยธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ มีเกียรติยิ่ง ไม่ใช่สิ่งที่น่าละอาย สิ่งที่น่าละอายนั้นก็คือ การกระทำความชั่ว

- จัดตั้งชุมนุมจริยศึกษาขึ้นไว้เป็นประจำ เพื่อทุกๆ คนจะได้พบปะสนทนา ถกแถลง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปาฐกถา อภิปราย อ่านเขียนเกี่ยวกับจริยธรรมหรือจัดกิจกรรม อื่นๆ เช่น จัดนิทรรศการด้านจริยธรรม จัดโครงการบริจาคแก่ผู้ขาดแคลน จัดโครงการฟังธรรม ฯลฯ ตามที่เหมาะสม ทั้งหมดนี้ก็เพื่อสร้างให้มีบรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยในเรื่อง จริยธรรมตลอดทั้งปีนั่นเอง

2.2 จัดการอบรมจริยธรรมภายในหน่วยงาน หรือสถาบันการศึกษาเมื่อมี บรรยากาศที่เอื้ออำนวย ก็ให้ผู้ทรงคุณวุฒิอบรมจริยธรรมให้แก่ทุกๆ คน เป็นการประจำและ แน่นนอน โดยเลือกหัวข้อธรรมให้เหมาะสมและลึกซึ้งพอเพียง (อนึ่ง ควรสร้างผู้ทรงคุณวุฒิของตน ไว้เอง ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสะดวกยิ่งขึ้นในการอบรมและปฏิบัติ)

2.3 จัดให้มีการแนะแนวภายในหน่วยงาน หรือสถาบันการศึกษาจัดให้มี หน่วยงานแนะแนวทางจริยธรรมขึ้นไว้ เพื่อช่วยแนะเป็นรายตัว หรือเป็นกลุ่มตามที่เหมาะสม ในเรื่องของชีวิตและการดำรงชีวิตช่วยคิดแก้ปัญหาของชีวิตบางประการเป็นที่พึงทางใจ คอยกระตุ้นให้ประพฤติดี ไม่คดโกง ถ้าเป็นข้าราชการก็ให้คอยกระตุ้นให้กระทำตน “ให้เป็น ที่ชื่นใจของประชาชน” ฯลฯ ทั้งนี้ให้ใช้หลักธรรมเป็นเครื่องมือในการแนะแนว

3. ในแผนงานที่จะจัดทำขึ้นนั้นต้องมีงานด้านส่งเสริมดังต่อไปนี้

3.1 ถ้าเป็นข้าราชการ เมื่อสอบเข้ามาได้แล้วก่อนบรรจุแต่งตั้งต้องอบรมจริยธรรมอย่างเข้มข้นเสียก่อน

3.2 เมื่อแต่งตั้งแล้ว ต้องจัดอบรมจริยธรรมไว้เรื่อย ๆ เป็นระยะ ๆ ซึ่งก็คือเป็นการอบรมข้าราชการประจำการนั่นเอง

3.3 ในการสอบเพื่อเลื่อนระดับต้องสอบเรื่องจริยธรรมด้วย โดยถือเป็นเรื่องสำคัญ

3.4 ในการเลื่อนระดับหรือขึ้นเงินเดือนนั้นให้พิจารณาเรื่องความประพฤติเป็นเรื่องสำคัญด้วย และต้องพิจารณาอย่างจริงจังให้สมกับที่อยู่ในบรรพชาศแห่ง จริยธรรม

3.5 ทุก ๆ หน่วยงานต้องร่วมมือกันช่วยศึกษาและปฏิบัติจริยธรรมโดยทั่วหน้า ไม่ใช่แค่อยู่เฉพาะบางหน่วยเท่านั้น ต้องทำให้พร้อมเพียงกันทั้งระบบ (สำหรับในสถาบันการศึกษานั้น ก็อาจอนุโลมได้ในทำนองเดียวกัน)

4. ในแผนงานที่จะจัดทำขึ้นนั้น ต้องให้มีงานด้านควบคุมดังนี้

4.1 ใครประพฤติผิดจริยธรรมหรือละเลยต้องลงโทษตามควรแก่กรณีอย่างเคร่งครัด

4.2 ใครประพฤติดีเด่นในด้านจริยธรรมต้องยกย่องสรรเสริญและให้เกียรติแก่ผู้นั้นเป็นอย่างดี

แผนผังวิธีปลูกฝังจริยธรรมในหน่วยงานหรือสถานศึกษา

ตั้งคณะกรรมการจริยธรรมไว้ประจำหน่วย/สถานศึกษา
ประกอบด้วย - หัวหน้าหน่วยงาน/สถานศึกษา เป็น
ประธาน
- ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านจริยธรรม

กำหนดแผนงาน 3 ด้าน

1.แผนงานด้านการสร้างเสริม ● สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษา -หัวหน้าทุกระดับต้องรู้จักจริยธรรมและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง -รณรงค์อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีภายในหน่วยงาน -ตั้งขุมานุมจริยธรรม ● จัดการอบรมจริยธรรมภายในหน่วยงาน -อบรมเป็นประจำต่อเนื่องกันไปตามที่เหมาะสม -สร้างผู้ทรงคุณวุฒิของตนเองไว้เพื่ออบรม ● จัดให้มีการแนะนำภายในหน่วยงาน -แนะนำเป็นรายตัวโดยใช้จริยธรรม -แนะนำเป็นกลุ่มโดยใช้จริยธรรม -สร้างผู้ทรงคุณวุฒิ ของตนเองไว้เพื่อแนะนำ	2.แผนงานด้านส่งเสริม ● อบรมอย่างเข้มข้นในเรื่องจริยธรรมก่อนแต่งตั้งเข้ารับราชการ(ถ้าเป็นหน่วยราชการ) ● อบรมขณะดำรงตำแหน่งให้เป็นระยะ โดยต่อเนื่อง ในการพิจารณาเลื่อนระดับหรือตำแหน่งหรือเลื่อนขั้นเงินเดือนต้องพิจารณาความประพฤติด้วย ● ในการสอบเลื่อนระดับต้องสอบเรื่องจริยธรรมด้วย ● ต้องศึกษาและปฏิบัติธรรมในทุกหน่วยงานโดยทั่วถึงกันทั้งระบบ (ถ้าเป็นสถานบันการศึกษาก็ย่อมอนุโลมตามได้ให้เหมาะสม)	3.แผนงานด้านควบคุม ● ลงโทษเมื่อประพฤติดิหรือละเลยจริยธรรม ● ยกย่องสรรเสริญ และให้เกียรติเป็นอย่างดี แก่ผู้ประพฤติเด่น ในด้านจริยธรรม
--	---	---

แหล่งที่มาของจริยธรรม

แหล่งที่มาของจริยธรรม มีดังนี้ (สมภพ ชีวรัฐพัฒน์. 2535 : 3-9)

1. ปรัชญา ซึ่งเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ประสบการณ์ทางปัญญาของมนุษย์ และหลักจริยธรรมของมนุษย์ เช่น ความดีสูงสุด หน้าที่ ความชอบธรรม และความประพฤติ เป็นต้น และจริยศาสตร์เป็นสาขาที่สำคัญของปรัชญาที่ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมโดยตรงของมนุษย์

2. ศาสนา ซึ่งเป็นที่มาของจริยธรรม และเป็นตัวกำหนดมาตรฐาน และคุณค่าทางจริยธรรม

3. นโยบายของรัฐบาล ซึ่งมีบทบาทในการกำหนดคุณค่าทางจริยธรรมของสังคม ทำให้สังคมตื่นตัวเห็นความสำคัญของจริยธรรม และมีค่านิยมพร้อมที่จะปฏิบัติตาม เช่น ค่านิยมพื้นฐาน

5 ประการ คือ

- 1) การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ
- 2) การประหยัดและอดออม
- 3) การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
- 4) การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
- 5) ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

และคุณธรรม 4 ประการ ซึ่งเป็นพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นหลักการดำเนินชีวิตของประชาชน ได้แก่

- 1) การรักษาความสัตย์ ความจริงในต่อตนเอง ที่จะประพฤติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์

และเป็นธรรม

- 2) การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ความดี
- 3) การอดทนอดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริต ไม่ว่าด้วย

เหตุประการใด

4) การรู้จักระวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

คุณธรรม 4 ประการนี้ ถ้าแต่ละคนพยายามปลูกฝังและบำรุงให้เจริญงอกงามขึ้น โดยทั่วกันแล้ว จะช่วยให้ประเทศชาติบังเกิดความสุข ความร่มเย็นและมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนา ให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไปได้ดังประสงค์

4. กฎหมาย
5. วัฒนธรรม
6. ขนบธรรมเนียมประเพณี
7. ค่านิยม

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า นอกจากแหล่งที่มาของจริยธรรม 7 ประการนี้แล้ว ยังมีจรรยาบรรณและมรรยาทสังคม ซึ่งต่างมีส่วนช่วยในการกำหนดจริยธรรมบุคคลและสังคมทั้งสิ้น

3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมทางธุรกิจ

ความหมายของจริยธรรมธุรกิจ

อานันท์ ปันยารชุน (จินตนา บุญบงการ. 2544 : 15 ; อ้างอิงจาก อานันท์ ปันยารชุน. ม.ป.ป.) ให้ความหมายของจริยธรรมทางธุรกิจ หมายถึง การผสมผสานระหว่างเศรษฐกิจและจริยธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมนโยบายและการปฏิบัติของภาคธุรกิจในการสร้างความสำเร็จ ในการประกอบการอย่างมีความรับผิดชอบ มีความยั่งยืนมีผลในระยะยาว ในขณะที่เดียวกันก็ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างผู้มีส่วนได้เสียในกิจการนั้น ๆ อันได้แก่ ผู้ลงทุน ลูกจ้าง ลูกค้า ชุมชน ตลอดจนสภาพแวดล้อมอย่างสมดุล

พรนพ พุกกะพันธุ์ (2544 : 67) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงมาตรฐานการผลิตสินค้า และหรือบริการเพื่อผลตอบแทนตามคุณค่าของการลงทุน โดยเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย กล่าวคือ ทั้งเจ้าของกิจการ ผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน ผู้บริโภค ผู้รับบริการ รัฐบาล และสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในการเศรษฐกิจร่วมกัน จริยธรรม ธุรกิจไม่ได้หมายความว่าเฉพาะความชอบธรรมของตัวธุรกิจเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงกลไกในการจัดการกับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น คน ทรัพยากร เทคโนโลยี สังคม ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อประสิทธิผลสูงสุดของธุรกิจ หน้าที่อันแท้จริงของธุรกิจก็คือ การจัดหาสินค้าและบริการในราคาและคุณภาพที่สังคมต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแรงจูงใจจากการได้กำไรในการทำหน้าที่ยังกล่าว หน้าที่ของธุรกิจไม่ใช่การดูแลและพัฒนาสังคม ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ประชาชน หรือป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอื่น ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ของ รัฐบาลและองค์การกุศล การปล่อยให้แต่ละฝ่ายทำหน้าที่ของตนจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากกว่า ที่แต่ละฝ่ายจะพยายามไปทำหน้าที่ของฝ่ายอื่น เพราะแต่ละฝ่ายย่อมมีความถนัดและความพร้อม

ต่างกัน องค์การธุรกิจจึงแสดงความรับผิดชอบและทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้ดี เมื่อมุ่งทำหน้าที่ของตนโดยมุ่งแสวงหากำไร เพราะการที่องค์การธุรกิจมุ่งแสวงหากำไรให้ได้มาก ๆ และให้ได้นาน ๆ นั้น เป็นการทำประโยชน์ต่อสังคมอย่างมากในด้านเศรษฐกิจ เพราะในระบบการตลาดผู้ที่จะทำกำไรได้ดีในระยะยาว ก็คือผู้ที่ผลิตและให้บริการแก่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ การแข่งขันในระบบตลาดจะทำให้ผู้ประกอบการที่ไม่มีประสิทธิภาพต้องเลิกกิจการไป เพราะธุรกิจประสบความสำเร็จขาดทุนหรือได้กำไรไม่คุ้ม

สุภาพร พิศาลบุตร (2544 : 79) ได้อธิบายสรุปได้ว่า จริยธรรมทางธุรกิจ คือคุณธรรมและจรรยาบรรณที่ได้กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ กันให้ประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางที่จะอำนวยประโยชน์สุขให้แก่ทั้งตนเองในฐานะผู้ประกอบการ องค์การ รัฐบาล บุคคลอื่น ๆ ในสังคม ตลอดจนสภาพแวดล้อม

โรมัส เอส. แบตแมน และสกอตต์ เอ. สเนลล์ (สมพร เทพสิทธา, 2544 : 5; อ้างอิงจาก Thomas S. Bateman and Scott A. Snell.) ได้ให้คำนิยามว่า “จริยธรรมทางธุรกิจ หมายถึง หลักการและมาตรฐานทางศีลธรรม ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติในโลกของธุรกิจ” อาจจะเป็น จริยธรรมสำหรับการประกอบธุรกิจในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น จริยธรรมในการประกอบธุรกิจ การค้าจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ อุตสาหกรรม จริยธรรมในการประกอบธุรกิจการเงิน หรืออาจจะเป็นจริยธรรมของนักธุรกิจโดยทั่วไป หรือผู้ประกอบการธุรกิจในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น จริยธรรมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม จริยธรรมของผู้ประกอบธุรกิจก่อสร้าง

นาสซ์ (สุภาพร พิศาลบุตร, 2544 : 67-68; อ้างอิงจาก Nash, 1990 : 5) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมทางธุรกิจว่า เป็นการศึกษาถึงบรรทัดฐานทางจริยธรรมส่วนตัวที่ได้นำไปประยุกต์ใช้กับกิจกรรมและเป้าหมายขององค์กรการค้า ทั้งนี้ไม่ใช่มาตรฐานทางจริยธรรมที่แยกออกไป แต่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบุคคลที่มีจริยธรรมและแสดงตนเป็นตัวแทนของระบบในทางธุรกิจจะก่อให้เกิดปัญหาอันเป็นเอกลักษณ์ได้อย่างไร นาสซ์ กล่าวว่า จริยธรรมทางธุรกิจ เกี่ยวข้องกับขอบข่ายพื้นฐานสามประการของการตัดสินใจในการบริหารการจัดการคือ

1. ทางเลือกเกี่ยวกับกฎหมายควรจะเป็นอย่างไรและควรปฏิบัติตามกฎหมายนั้น หรือไม่
2. ทางเลือกเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางสังคม และเศรษฐกิจที่อยู่นอกเหนืออำนาจ

กฎหมาย

3. ทางเลือกเกี่ยวกับการจัดลำดับความสำคัญของผลประโยชน์ส่วนตัวให้มาก่อนผลประโยชน์ของบริษัท

สมคิด บางโบ (2538 : 30) ได้ให้ความหมายของจรรยาบรรณของผู้ประกอบธุรกิจ หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลหลายฝ่ายดังต่อไปนี้

1. จรรยาบรรณต่อลูกค้า ต้องให้บริการลูกค้าให้ดีที่สุด จัดหาสินค้าหรือผลิตสินค้าที่มีคุณภาพดีมาบริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า ราคาของสินค้าหรือบริการจะต้องยุติธรรม ไม่เอารัดเอาเปรียบลูกค้า โดยมุ่งแต่กำไรเพียงอย่างเดียว

2. จรรยาบรรณต่อรัฐ คือการปฏิบัติตามกฎหมาย ที่เห็นชัดเจนคือ ต้องไม่ทำธุรกิจเกี่ยวกับของต้องห้าม หรือของผิดกฎหมาย จัดทำบัญชีตามที่กฎหมายกำหนด ยื่นแบบประเมินและชำระภาษีตามกำหนดเวลาไม่หลีกเลี่ยงภาษี เป็นต้น

3. จรรยาบรรณต่อเจ้าของเงินทุน ในกรณีที่ผู้ประกอบการเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทผู้ถือหุ้นบริษัท คือ เจ้าของเงินทุน จุดมุ่งหวังของเจ้าของเงินทุนคือกำไร ดังนั้นพนักงานโดยเฉพาะระดับผู้บริหารจะต้องบริหารบริษัทอย่างสุดความสามารถด้วยความซื่อสัตย์สุจริตให้บริษัทมีกำไรสูงสุดภายในขอบเขตของจรรยาบรรณของนักธุรกิจ

4. จรรยาบรรณต่อลูกจ้างหรือพนักงาน เนื่องจากการดำเนินธุรกิจจะต้องมีลูกจ้างหรือพนักงานทำหน้าที่ต่างๆ จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดของบริษัท ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจหรือพนักงานระดับบริหารจะต้องจ่ายค่าจ้างอย่างเป็นธรรม จัดสวัสดิการให้และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น

5. จรรยาบรรณต่อสังคม นักธุรกิจที่ดีย่อมจะบริหารธุรกิจของตนโดยเคารพและปฏิบัติตามจรรยาบรรณของการประกอบธุรกิจ สร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวม ไม่สร้างปัญหาให้สังคม ไม่สร้างภาวะมลพิษให้แก่สิ่งแวดล้อม และไม่เอารัดเอาเปรียบสังคม

ไชย ณ พล (2536 : 53) ได้ให้ความหมายของจรรยาบรรณธุรกิจ หมายถึง มาตรฐานการผลิตสินค้าและการให้บริการเพื่อผลตอบแทนตามคุณค่าของการลงทุน โดยเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย กล่าวคือ ทั้งเจ้าของกิจการ ผู้บริหาร ผู้ร่วมงาน ผู้บริโภค ผู้รับบริการ รัฐบาลและสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจร่วมกัน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า จริยธรรมทางธุรกิจ หมายถึง แนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ในการประกอบอาชีพทางธุรกิจอย่างเหมาะสม ถูกต้อง เป็นธรรม มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง และสังคม ซึ่งจะก่อให้เกิดสันติสุข และมีความเจริญรุ่งเรืองในสังคม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

ความสำคัญของจริยธรรมทางธุรกิจ

จริยธรรมทางธุรกิจไม่ได้มีการรวบรวมเป็นจรรยาบรรณและเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ต่อมาธุรกิจและการค้าได้ขยายกว้างขวางขึ้น มีผู้ประกอบการการค้าเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก มีทั้งนักธุรกิจและพ่อค้าที่ดี กับนักธุรกิจและพ่อค้าที่ไม่ดี ซึ่งเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคและคู่แข่ง

นำความเสื่อมเสียมาสู่ธุรกิจประชาชนสังคมและประเทศชาติ จึงได้เกิดการรวมตัวเป็นองค์การธุรกิจและสมาคมการค้าและได้เกิดความคิดที่จะรวบรวมหลักความประพฤติและการปฏิบัติที่ถูกต้องกับศีลธรรม เป็นจริยธรรมหรือจรรยาบรรณทางธุรกิจ เพื่อเป็นแนวทางแนวทางให้สมาชิกและผู้ประกอบการธุรกิจได้ยึดถือในการประพฤติปฏิบัติในการประกอบธุรกิจ ดังที่สมพร เทพสิทธา (2544 : 6-8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของจริยธรรมทางธุรกิจ จำแนกได้ดังนี้

1. ธุรกิจที่ปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจจะได้รับความเจริญอย่างมั่นคงและยั่งยืน ส่วนธุรกิจที่มุ่งแต่แสวงหากำไรและผลประโยชน์ โดยไม่ปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจ อาจจะมี ความเจริญชั่วคราว แต่ในที่สุดก็ต้องประสบปัญหาและความหายนะ

2. ธุรกิจที่ปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจ จะได้รับความไว้วางใจจากประชาชน เป็นธุรกิจที่ทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ตรงกันข้ามกับธุรกิจที่ไม่ปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจ มุ่งแต่แสวงหาผลประโยชน์และกำไรอย่างเดียวไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อลูกค้าและประชาชน จะขาดความไว้วางใจจากลูกค้าและประชาชน และสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจแก่สังคมและประเทศชาติ

3. หากนักธุรกิจส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจ โดยปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจ จะช่วยให้ธุรกิจและเศรษฐกิจมีความเจริญก้าวหน้า การที่ประเทศไทยต้องประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและการเงินในกลางปี 2540 สาเหตุหนึ่งที่สำคัญเป็นเพราะผู้ประกอบการธุรกิจทางธนาคารและการเงิน เช่น บริษัทหลักทรัพย์ไม่ได้ปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจ มีความโลภเห็นแก่ตัว มีการทุจริตคดโกง

4. การปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจ จะช่วยทำให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม ไม่เกิดการเอารัดเอาเปรียบกันอย่างไม่เป็นธรรม ไม่เกิดการรวมตัวกันสร้างอำนาจการผูกขาดที่เอารัดเอาเปรียบต่อคู่แข่งและผู้บริโภค

5. โลกในปัจจุบันเป็นโลกของยุคโลกาภิวัตน์ ต้องมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง การปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจจะช่วยส่งเสริมสมรรถนะการแข่งขัน ทั้งในประเทศ และในต่างประเทศ

ความสำคัญของจริยธรรมทางธุรกิจตามที่ จินตนา บุญบงการ (2544 : 32 – 34) ให้ความสำคัญ คือ

1. เพื่อความสามารถในการแข่งขัน จอห์น เอเกอร์ (John Aker) อดีตประธานกรรมการของ ไอบีเอ็ม ได้เคยกล่าวไว้ว่า ถ้าผู้บริหารกิจการไม่มีจริยธรรม กิจกรรมนั้น ๆ จะไม่สามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้ ทั้งในตลาดระดับชาติ และนานาชาติ

2. การเพิ่มผลผลิต (Productivity) การใช้จริยธรรมในธุรกิจช่วยสร้างความสามารถในการผลิตให้สูงขึ้น เนื่องจากพนักงานของบริษัทเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากวิธีการจัดการของฝ่ายบริหาร ถ้าการจัดการนั้นมีจริยธรรม ผลกระทบต่อพนักงานจะเป็นบวก ทำให้พนักงานมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการทำงานและมีความจงรักภักดีต่อบริษัทมากขึ้น อันมีผลโดยตรงต่อการเพิ่มผลผลิตของบริษัท

3. การบริหารที่มีจริยธรรมทำให้บริษัทมีความเข้มแข็งขึ้นเนื่องจากช่วยส่งผลกระทบทางบวกต่อผู้ที่มีส่วนได้เสียที่อยู่นอกบริษัท เช่น ลูกค้า เป็นต้น ทำให้ลูกค้ามีศรัทธาเชื่อถือต่อบริษัท นอกจากนี้ยังทำให้สาธารณชนยอมรับในบริษัท การยอมรับเช่นนี้ทำให้บริษัทมีความมั่นคงและสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว

4. การออกกฎข้อบังคับของรัฐบาล การทำธุรกิจที่มีจริยธรรม และการบริหารที่มีจริยธรรม ช่วยลดความจำเป็นที่รัฐต้องออกข้อบังคับ การมีข้อบังคับเป็นจำนวนมากและมีรายละเอียดปลีกย่อย ย่อมทำให้การทำธุรกิจ และการบริหารจัดการในภาคเอกชนขาดความคล่องตัว ได้มีแนวโน้มที่รัฐจะออกกฎหมายและข้อบังคับมากขึ้น เพื่อรักษาสິงแวดล้อม เพื่อควบคุมธุรกิจให้รับผิดชอบต่อสังคมและสิทธิมนุษยชนมากขึ้น

5. มีความห่วงใยในด้านสิ่งแวดล้อมและเกียรติภูมิ และคุณค่าของชีวิตมนุษย์มากขึ้น ปัจจุบันความห่วงใยในด้านนี้มีมากขึ้น องค์การของประชาสังคม (Civil Society Organizations) และองค์กรเอกชน (non-government organizations-NGOs) ได้มีบทบาทมากขึ้นในการต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนคนธรรมดา และผู้ยากไร้ และความเป็นธรรม ธุรกิจและการบริหารภาคเอกชนต้องมี จริยธรรมมากขึ้นเพื่อจะได้ประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพกับประชาสังคม (Civil Society) และลดแรงกดดันจากกลุ่มเอกชนทั้งหลาย

6. ธุรกิจที่มีจริยธรรมจะสามารถช่วยป้องกันไม่ให้อันตรายเกิดขึ้นแก่ชุมชน เช่น การที่โรงงานอุตสาหกรรมไม่ทิ้งของเสียหรือเป็นพิษ ย่อมทำให้ชุมชนมีความปลอดภัย

7. ธุรกิจที่มีจริยธรรมจะช่วยปกป้องผู้ที่ทำงานให้กับธุรกิจนั้น ๆ เช่น การที่ไม่ต้องกังวลว่าจะต้องถูกสอบสวนถูกค้นประวัติ ย่อมทำให้เกิดความสบายใจในการทำงาน ที่สำคัญอีก

ประการหนึ่งก็คือธุรกิจที่มีจริยธรรมช่วยดึงดูดให้คนมาทำงานกับบริษัท เพราะโดยปกติแล้วคนเรามักชอบที่จะทำงานในบริษัทที่มีความถูกต้องชอบธรรมและสังคมยอมรับ

จริยธรรมทางธุรกิจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ ผู้ประกอบธุรกิจที่ดีมีความสามารถและมีจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ ย่อมจะเป็นกลไกสำคัญที่จะผลักดันให้ธุรกิจประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับเชื่อถือ ได้รับโอกาส มีข้อได้เปรียบในเชิงธุรกิจ และมีแนวโน้มที่จะรุ่งโรจน์ ดังที่ ไชย ฌ พล (2536 : 54-55) ได้กล่าวว่า จริยธรรมเป็นหนทางแห่งความสำเร็จที่จำเป็นต่อการประกอบธุรกิจ จำแนกความสำคัญได้ดังนี้

1. ก่อให้เกิดความเชื่อถือ (Credit) เป็นปัจจัยที่ได้เปรียบในเชิงการแข่งขันทั้งในด้านการลงทุนและตลาด
2. ก่อให้เกิดการทุ่มเท (Devotion) เมื่อปฏิบัติต่อพนักงานทุกอย่างมีมนุษยธรรมและมีพัฒนาการต่อเนื่อง พนักงานย่อมทุ่มเทความสามารถต่อการผลิตหรือการบริการอย่างเต็มกำลังความสามารถ
3. ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี (Good Image) ย่อมมีผลต่อความภักดีของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าและบริการ (Brand Royalty) จึงเป็นที่มาแห่งความร่ำรวย
4. ก่อให้เกิดการลดหย่อนทางกฎหมาย เพราะมีประวัติที่ดีงาม หากพลาดพลั้งมีคดีความกับบุคคลอื่น
5. ก่อให้เกิดการทำงานอย่างมีความสุข เพราะทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่างสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ระวีง เนตรโพธิ์แก้ว (อ้างอิงจากพิสมัย พนาเวชร์ . 2540) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีจริยธรรม ในประกอบธุรกิจที่ทำให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จคือ

1. ด้านการผลิตสินค้า (The Ethical in Producing) ทำให้การผลิตสินค้าได้มาตรฐานให้ความปลอดภัยต่อผู้บริโภค การส่งมอบสินค้าแก่ลูกค้าตรงเวลาทันตามความต้องการของผู้บริโภค
2. ด้านการจำหน่ายสินค้า (The Ethical in Distribution) การตั้งราคาสินค้าเหมาะสม ไม่เอารัดเอาเปรียบลูกค้า ส่งมอบสินค้าครบถ้วนตามจำนวนที่สั่งซื้อ ไม่จำหน่ายตัดราคาให้ต่ำกว่าผู้อื่น
3. ด้านการบริการ (The Ethical in Services) มีความรับผิดชอบในการบริการ ไม่ว่าจะเป็นการขนส่งสินค้า การบริการหลังการขาย การบริการผ่อนชำระ บริการในด้านความปลอดภัย และการบริหารด้านข้อมูลข่าวสารโดยไม่หลอกลวงลูกค้า

4. ด้านความซื่อสัตย์ในอาชีพธุรกิจ (The Ethical in Business Honour) มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ย่อมจะแสดงถึงศักดิ์ศรีและความเชื่อมั่นต่อกัน ถ้าไม่มีความซื่อสัตย์ต่อกันแล้วธุรกิจจะมีอายุยืนยาวได้ยาก

5. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (The Ethical Social Responsible) ไม่ผลิตสินค้าที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ มีการควบคุมเสียง สี และกลิ่น มิให้รบกวนชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียง เสียสละ ช่วยเหลือแก่ผู้ด้อยโอกาส เน้นความสุข แบ่งปันแก่ผู้ยากไร้

6. คุณธรรมของพนักงานขาย (The Ethical of Saleman) ด้วยการยึดหลักแห่งคุณภาพ รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ได้เถียง คุกคามหรือเยาะเย้ยลูกค้า มีความซื่อสัตย์สุจริต มีอัธยาศัยไมตรีอันดีต่อลูกค้า

7. การปฏิบัติตามกฎหมาย (Follow the Rule and Regulation) ปฏิบัติอย่างถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด รักษาสิทธิและเสรีภาพของปวงชน ไม่ว่าจะเป็นการตั้งราคาสินค้าหรือการแข่งขันทางการค้า

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า จริยธรรมทางธุรกิจเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ เพราะการประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้องตามคลองธรรมในการดำเนินธุรกิจ ย่อมจะได้รับการยอมรับนับถือและเกิดความเชื่อถือนระหว่างกัน อันจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ย่อมจะมีแต่ความเจริญรุ่งเรืองและมั่นคงในระยะยาวและประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ

จริยธรรมในการดำเนินธุรกิจของไทย

มูลนิธิเพื่อสถาบันการศึกษาวิชาการจัดการแห่งประเทศไทย (Institute for Management Education for Thailand) (IMET) (พรนพ พุกกะพันธ์, 2544 : 207 – 213; อ้างอิงจาก มูลนิธิเพื่อสถาบันการศึกษาวิชาการจัดการแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) มีวัตถุประสงค์ของมูลนิธิเพื่อที่จะให้นักธุรกิจมีจรรยาบรรณ มีแนวทางในการประพฤติ ปฏิบัติที่เหมาะสมไม่เอาเปรียบผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินธุรกิจด้วยกัน โดยกำหนดตามบทบาทของนักธุรกิจที่มีต่อบุคคล 2 กลุ่ม ใหญ่ ๆ คือ

1. บทบาทของนักธุรกิจที่มีต่อบุคคลภายในองค์กร

1.1 นักธุรกิจ ต่อ พนักงาน

พนักงาน เป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบธุรกิจและเป็นทรัพยากรที่มีค่าของธุรกิจ การมีพนักงานที่ดี ใฝ่รู้ มีความซื่อสัตย์ ขยันขันแข็ง จะทำให้ธุรกิจดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพในผลงาน ทำให้นักธุรกิจมีภาระในการแก้ไขปัญหาน้อยลงและสามารถปฏิบัติงาน

ด้านอื่นได้มากขึ้น นักธุรกิจที่ดีจะต้องศึกษาและมีความรู้ว่าจะบริหารพนักงานให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพได้นานที่สุดได้อย่างไร

นักธุรกิจพึงปฏิบัติต่อกิจ้างโดยยึดหลักดังต่อไปนี้

- พึงให้ค่าจ้างและผลตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและลักษณะงาน รวมทั้งการให้รางวัลเมื่อธุรกิจมีกำไรมากขึ้นหรือธุรกิจดีขึ้น
- พึงเอาใจใส่ในสวัสดิการ สถานที่ทำงาน สภาพการทำงานและสภาพความเป็นอยู่ของพนักงานให้ถูกสุขลักษณะ มีความปลอดภัย และจัดหาเครื่องป้องกันภัยอันอาจเกิดในการทำงาน รวมทั้งดูแลสุขภาพของพนักงานให้เหมาะสมกับสภาพการทำงานด้วย
- พึงพัฒนา ให้ความรู้เพื่อเพิ่มความชำนาญและประสบการณ์ของพนักงานด้วยการให้การฝึกอบรม ให้ความรู้ความเข้าใจในด้านงานที่เขาทำเป็นอย่างดี ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของงานสำหรับธุรกิจโดยตรง
- พึงให้ความเป็นธรรมในการปกครองและพิจารณาผลตอบแทน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ให้โอกาสในการแสดงความสามารถเท่าเทียมกัน รวมทั้งให้สามารถออกความคิดเห็นได้ โดยเสรี
- พึงศึกษาและทำความเข้าใจกับลักษณะนิสัยใจคอรวมทั้งความถนัดของพนักงานแต่ละคนซึ่งทำให้รู้ว่าใครเหมาะกับงานประเภทใด และจะอย่างไรให้เขาทำงานดีที่สุด และพอใจกับงานที่เขาทำ เพราะงานกับคนที่เหมาะสมย่อมมีผลงานดีกว่าเสมอ
- พึงเคารพสิทธิส่วนบุคคลและความสามารถของพนักงาน และเก็บรักษาข้อมูลส่วนตัวไว้อย่างดี ไม่จ่ายแจกหรือเปิดเผยโดยไม่ได้รับอนุญาต
- พึงให้ความเชื่อถือไว้วางใจ มอบหมายงานที่มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ให้ความยอมรับในฐานะที่เป็นมนุษย์เหมือนกัน
- พึงให้คำแนะนำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือเมื่อได้รับการร้องขอหรือเมื่อเห็นว่าจำเป็นทั้งในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวตามความเหมาะสม
- พึงสนับสนุนให้พนักงานได้ประพฤติดนเป็นพลเมืองดี และมีโอกาสทำประโยชน์ต่อสังคม

1.2 บทบาทของนักธุรกิจต่อผู้ลงทุน

บุคคลที่มีความสำคัญต่อความอยู่รอดของธุรกิจ มิใช่เพียงแต่ผู้บริหารและพนักงานเท่านั้น ผู้ลงทุน เป็นกลุ่มบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญต่อธุรกิจ ในฐานะเป็นเจ้าของกิจการ นักลงทุนจำนวนไม่น้อยที่มีสภาพเป็นมือใหม่ในวงการ นักธุรกิจจึงมีบทบาทสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการ

ตัดสินใจในโครงการต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องแสดงบทบาทในแง่ของคามมีจริยธรรมต่อผู้ลงทุนดังต่อไปนี้

- พึงดำเนินธุรกิจอย่างระมัดระวังเพื่อให้ธุรกิจสามารถทำกำไรและจัดสรรจ่ายเป็นเงินปันผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุนตามความเหมาะสม

- พึงดำเนินธุรกิจให้เจริญก้าวหน้าสมกับคามไว้วางใจของผู้ลงทุนมอบให้

- พึงมีความจริงใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเป็นจริงแก่ผู้ลงทุน และสาธารณชน

2. บทบาทของนักธุรกิจที่มีต่อบุคคลภายนอกองค์กร

2.1 นักธุรกิจ ต่อ ลูกค้า

ลูกค้า เป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ธุรกิจดำเนินการได้เป็นผู้ซื้อสินค้า และใช้บริการทำให้มีรายได้เพื่อการใช้จ่ายในการบริหารธุรกิจและกำไร ตลอดจนสร้างความเจริญเติบโตในธุรกิจต่อไป ดังนั้น ลูกค้าพึงได้รับการปฏิบัติอย่างซื่อสัตย์ เป็นธรรม หากนักธุรกิจไม่สามารถรักษาลูกค้าของตนได้ ก็ไม่สามารถรักษาธุรกิจของตนไว้ได้เช่นกัน

นักธุรกิจพึงปฏิบัติต่อลูกค้าดังนี้

- พึงขายสินค้าและบริการในราคายุติธรรม มีกำไรตามสัดส่วนที่เหมาะสมกับ

คุณภาพสินค้าและบริการ

- พึงขายสินค้าและบริการให้ถูกต้องตามจำนวน คุณภาพ ราคาที่ตกลงกัน และมีความรับผิดชอบตามภาระผูกพันของตน

- พึงดูแลและให้บริการแก่ลูกค้าทุกอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ให้โอกาสเท่าเทียมกันที่จะซื้อสินค้าและรับบริการไม่ว่าในสภาวะใด เช่น ในภาวะสินค้าขาดตลาด เป็นต้น

- พึงละเว้นการกระทำใด ๆ ที่จะควบคุมการตัดสินใจของลูกค้าในการซื้อหรือรับบริการโดยใช้ความใหญ่ขององค์กรของตนเป็นเครื่องต่อรอง หรือการซื้อขายโดยวิธีต่างตอบแทนกัน หรือสร้างเงื่อนไขกำหนดให้ลูกค้าต้องทำตาม

- พึงละเว้นการกระทำใด ๆ เพื่อทำให้สินค้ามีราคาสูงขึ้นโดยไม่มีเหตุผล เช่น การกักตุนสินค้า ปลอมข่าวอันเป็นเท็จ เพื่อให้ลูกค้าหลงเชื่อต้องซื้อหรือไม่ซื้อสินค้าในสภาพที่ไม่เหมาะสมหรือไม่จำเป็น

- พึงปฏิบัติต่อลูกค้า และให้บริการอย่างมีน้ำใจไมตรี มีธรรมาศัยที่ดีต่อกัน

2.2 นักธุรกิจ ต่อ คู่แข่งขัน

การแข่งขันจะกระตุ้นความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้บริโภค การมีคู่แข่งกันทำให้นักธุรกิจพยายามทำให้งานของตนเจริญก้าวหน้าได้เร็วกว่าเดิม ทำให้เกิดการตื่นตัว ปรับเปลี่ยนการผลิต การเสนอและปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการ ลดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขัน คู่แข่งขันจึงจำเป็นในการพัฒนาธุรกิจ การแข่งขันเป็นสิ่งพิสูจน์ความสามารถ การแข่งขันเป็นการสร้างสรรค์ มิใช่เพื่อทำลายล้างซึ่งกันและกัน

นักธุรกิจจึงควรปฏิบัติต่อคู่แข่งดังต่อไปนี้

- พึงละเว้นจากการกลั่นแกล้ง ให้อยู่ปายสิ ทบถมไม่ว่าโดยทางตรง ทางอ้อม หรือด้วยการข่มขู่และกีดกัน อันจะทำให้คู่แข่งเสียโอกาสอย่างไม่เป็นธรรม เช่น การขายตัดราคา การทุ่มสินค้าเข้าตลาด การแย่งขายเมื่อลูกค้าได้ตกลงใจที่จะซื้อจากคู่แข่งแน่นอนแล้ว การเอาข้อมูลของคู่แข่งมาโดยมิชอบ เป็นต้น

- พึงให้ความร่วมมือในการแข่งขันเพื่อสร้างสถานะตลาดที่ดี เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวสินค้าหรือสร้างสรรค์สินค้า หรือบริการใหม่ ๆ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นประโยชน์สูงสุด โดยการวางแผนร่วมกันป้องกันการขาดแคลน และการหาแหล่งซดเชย หรือการหาวัสดุอื่นซดเชย เช่น ป่าไม้ เหมืองแร่ เป็นต้น

2.3 นักธุรกิจ ต่อ หน่วยราชการ

หน่วยราชการ เป็นหน่วยของสังคมหน่วยหนึ่งที่ทุกคนในชุมชนต้องมีการติดต่อในแง่ของรัฐกับพลเมืองของรัฐ หน่วยราชการเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารของรัฐต่อประชาชน เพื่อให้สังคมสามารถดำรงอยู่ได้อย่างสงบสุขภายใต้ข้อบังคับของกฎหมาย เป็นการปกป้องผู้อ่อนแอจากผู้มีกำลัง เป็นการป้องกันการใช้กำลังในทางมิชอบด้วยหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร เป็นธรรมดาที่บุคคลในชุมชนจะรู้สึกต่อต้านและไม่ยอมรับในเบื้องต้นหากผู้ใช้อำนาจบริหารนั้นมิได้ปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับนับถือ นักธุรกิจเองมักมีปัญหาเสมอเมื่อต้องติดต่อกับหน่วยราชการซึ่งบางครั้งปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากความไม่เข้าใจในลักษณะการทำงานของกันและกัน บางครั้งนักธุรกิจเองก็ไม่เข้าใจหลักการและเหตุผลของรัฐ หรืออาจเป็นว่านักธุรกิจเองมีความรู้เฉพาะในเรื่องของตน ไม่ได้มองเห็นภาพรวมทั้งหมด ดังที่ข้อมูลราชการมีอยู่ และบ่อยครั้งปัญหาที่เกิดจากบุคคลผู้ปฏิบัติราชการ หรือข้าราชการผู้ใช้อำนาจรัฐนั้นได้ใช้อำนาจที่ตนได้รับมอบหมายในทางมิชอบ ซึ่งถือเป็นเรื่องเฉพาะบุคคลมิใช่รัฐ และบุคคลย่อมถูกเพิกถอนจากการใช้อำนาจนั้นได้หากใช้อำนาจไม่ถูกต้อง นักธุรกิจย่อมไม่ถือว่าข้าราชการกับรัฐเป็นสิ่งเดียวกันเมื่อนักธุรกิจทุกคนมีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อหน่วยราชการ ก็จะสามารถใช้หลักของจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจกับหน่วยราชการได้โดยง่าย ไม่เกิดความลำบากใจและเดือดร้อนต่อตัวของนักธุรกิจและต่อธุรกิจของตนเอง

นักธุรกิจจึงควรปฏิบัติต่อหน่วยราชการดังนี้

- พึ่งทำธุรกิจกับหน่วยราชการอย่างตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์สุจริต และเป็นธรรม มีธรรมาศัยไมตรีประหนึ่งลูกค้าทั่วไป
- พึ่งปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายในการทำธุรกิจ ทำบัญชี เสียภาษีให้รัฐอย่างถูกต้องตรงตามลักษณะของธุรกิจ ไม่เปิดโอกาสให้ข้าราชการประพฤติดมิชอบในธุรกิจของตน
- พึ่งละเว้นจากการติดสินบน จ้างวานข้าราชการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ตนในการประกอบธุรกิจใด ๆ แม้ว่าธุรกิจนั้นจะไม่ผิดกฎหมายก็ตาม
- พึ่งละเว้นการให้ความร่วมมือสนับสนุนการกระทำของข้าราชการที่มีต่อเจตนาทำการทุจริตไม่ว่าในทางใด ๆ แม้จะไม่เกี่ยวข้องเสียหายต่อธุรกิจของตนเองก็ตาม

2.4 นักธุรกิจ ต่อ สังคม

สังคม เกิดจากการที่มีคนมาอยู่ร่วมกันโดยที่แต่ละคนมีหน้าที่ สิทธิ และเสรีภาพ ในฐานะที่เป็นพลเมืองเท่าเทียมกันตามกฎหมาย เนื่องจากคนในสังคมและบุคคลมีความแตกต่างกันโดยสถานะ อาชีพ ศาสนา เชื้อชาติ และความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ การที่ทุกคนที่มีความแตกต่างเหล่านั้น จะสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขและพอใจในสภาพความเป็นอยู่ตามสภาวะของตนนั้นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกคนที่เป็นสมาชิกของสังคม ช่วยกันสร้างสรรค์สภาพแวดล้อม สภาพธรรมชาติ พัฒนาอนามัยสังคม ทั้งทางวัตถุและจิตใจ มีการรับการให้อย่างสมดุล ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนอยู่นอกเหนือจากขอบเขตการบังคับของกฎหมายทั้งสิ้น

โดยที่นักธุรกิจเป็นสมาชิกของสังคม มีสังคมเป็นฐานการประกอบธุรกิจของตน ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของสังคมย่อมกระทบต่อธุรกิจได้ นักธุรกิจจึงควรถือเป็นความรับผิดชอบในอันที่จะมีส่วนร่วมสร้างสรรค์สังคมให้เจริญก้าวหน้าต่อไป โดยมีหลักปฏิบัติดังต่อไปนี้

- พึ่งละเว้นจากการประกอบธุรกิจที่ทำให้สังคมเสื่อม ทั้งความเสื่อมของจิตใจ และความเสื่อมทางศีลธรรม อันส่งผลให้คนในสังคมขาดคุณภาพและสร้างค่านิยมที่ผิด เช่น การเปิดแหล่งอบายมุข แหล่งการพนัน การสนับสนุนและจัดหาเพื่อให้เกิดธุรกิจดังกล่าว รวมทั้งการหลีกเลี่ยงการทำธุรกิจที่สนับสนุนให้เกิดการทำผิดกฎหมาย เช่น การรับซื้อของโจร เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งบั่นทอนศีลธรรมและความเจริญของสังคมทั้งสิ้น
- พึ่งละเว้นจากการประกอบธุรกิจที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การทำไร่เลื่อนลอย การล่าสัตว์ป่าและของป่า เพื่อประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น
- พึ่งละเว้นจากการให้ของขวัญ หรือของกำนัลใด ๆ แก่ข้าราชการ เว้นแต่จะเป็นสิ่งของเล็กน้อยที่คนส่วนใหญ่ให้กันตามประเพณีนิยมพึงระลึกว่าการแสดงไมตรีจิตต่อข้าราชการ

นั้นเพียงการให้ความร่วมมือ การปฏิบัติตามกฎหมาย และการมีน้ำใจต่อกันย่อมเป็นการเหมาะสม และเพียงพอแล้ว

- พึงให้ความร่วมมือกับหน่วยราชการในการทำตามหน้าที่พลเมืองดี ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้รวมถึงการเสียสละเวลา สิ่งของ และปัจจัยต่าง ๆ ตามที่เหมาะสม

- พึงมีทัศนคติที่ถูกต้องและมีความเชื่อถือต่อหน่วยราชการเป็นเบื้องต้น ไม่มีอคติหรือไม่พยายามหลีกเลี่ยงที่จะติดต่อด้วย พึงเชื่อว่านักธุรกิจสามารถร่วมมือกับราชการแก้ไขปัญหามีอยู่ รวมทั้งป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้

- พึงให้ความเคารพในสิทธิทางปัญญาของผู้อื่นหรือธุรกิจอื่น ไม่ลอกเลียนความคิด การผลิตลอกเลียนของต้นแบบของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

- พึงให้ความร่วมมือกับทุกฝ่ายในชุมชนเพื่อการสร้างสรรค์สังคม โดยการสละเวลา กำลังกาย กำลังทรัพย์ ตามความเหมาะสมของตน

- ในการดำเนินธุรกิจ นักธุรกิจพึงให้ความสนใจในเรื่องการสร้างงานแก่คนในชุมชน ให้สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชนนั้น ๆ อันจะสามารถทำให้ธุรกิจก้าวหน้าและยังทำให้สังคมมีคนที่มีความรู้ มีรายได้และพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง

- พึงดูแลเอาใจใส่การประกอบกิจการของตน ป้องกันมิให้เป็นต้นเหตุก่อมลภาวะให้สิ่งแวดล้อมและสังคม เช่น การจัดระบบระบายน้ำทิ้ง การป้องกันน้ำเสียที่จะไหลสู่แม่น้ำ ลำคลอง รวมทั้งระบบป้องกันอัคคีภัยอันเป็นการป้องกันภัยให้ชุมชนได้

2.5 พนักงาน ต่อ ธุรกิจ

โดยที่พนักงานมีส่วนอย่างสำคัญในอันที่ทำให้ธุรกิจสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามทำนองครองธรรม รวมทั้งสามารถทำให้นักธุรกิจสามารถปฏิบัติตามจริยธรรมดังกล่าว ดังนั้น พนักงานพึงปฏิบัติดังนี้

- พึงมีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน รับผิดชอบงานตามขอบเขตหน้าที่ของตน มีความขยันหมั่นเพียร มีวินัย ทำงานของตนอย่างเต็มความสามารถ

- พึงรักษาและรับผิดชอบต่อการใช้ทรัพย์สินของนายจ้างให้ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่ และดูแลรักษาไม่ให้เสื่อมเสียสูญหาย ไม่ใช้ทรัพย์สินของนายจ้าง ทั้งสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ ความรู้ทางวิชาการ เทคโนโลยี ข้อมูล เอกสารสิทธิ์ ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร ตลอดจนสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ในทางที่ไม่เกิดประโยชน์กับนายจ้าง ทั้งไม่นำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่น

- พึงระมัดระวังการประพฤติปฏิบัติในเรื่องส่วนตัวที่อาจกระทบกระเทือนถึงนายจ้าง เช่น การวางตัวในสังคม การใช้สิทธิทางการเมือง การใช้ข้อมูลของนายจ้างในทางหาประโยชน์ เป็นต้น
- พึงหลีกเลี่ยงการประพฤติปฏิบัติที่ขัดต่อผลประโยชน์ของนายจ้าง เช่น การทำธุรกิจแข่งขัน การซื้อหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนกับกิจการคู่แข่ง การรับผลประโยชน์และเกี่ยวข้องทางการเงินกับผู้ที่ทำธุรกิจกับนายจ้าง ซึ่งมีผลให้เกิดความได้เปรียบและเสียเปรียบในเชิงธุรกิจกับคู่ค้า รายอื่น
- พึงหลีกเลี่ยงการรับของขวัญจากผู้ที่ทำธุรกิจกับนายจ้าง
- พึงละเว้นจากการทำงานให้ผู้อื่น กิจการอื่นหรือนายจ้างคนอื่น เว้นแต่ในกรณีที่จำเป็นต้องทำเพื่อหารายได้เพิ่มเติมต้องรายงานให้นายจ้างได้รับทราบ และจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานของนายจ้างโดยตรง ทั้งนี้ต้องเป็นงานที่นายจ้างเห็นสมควรให้ทำด้วย

แหล่งกำหนดจริยธรรมทางธุรกิจ

แหล่งกำหนดจริยธรรมทางธุรกิจ ตามที่ จักรสุมน พงศ์กัญญา (2544 : 222-223) กล่าวไว้ดังนี้

1. สถาบันครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันย่อยเล็กๆ แต่เป็นสถาบันหลักอันสำคัญมากในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์
2. สถาบันทางศาสนา ทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดก็ตามทุกคนก็มีสิทธิเป็นคนดี
3. สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาจะเข้ามามีบทบาทแทนบิดามารดาในการสอนเด็กให้รู้ว่าอะไรคือความถูกต้อง สถาบันการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัยมีหน้าที่สร้างพลเมืองที่ดีให้แก่ประเทศชาติ ครูหรืออาจารย์จึงต้องสอนในเรื่องจริยธรรมอยู่เสมอ
4. สมาคมวิชาชีพต่างๆ เมื่อเรียนจบการศึกษาแล้วทุกคนก็ออกมาทำงาน ในการทำงานให้ได้ดีให้ถูกต้องนั้น บางสมาคมวิชาชีพก็ได้มีข้อกำหนดในการประพฤติตัวของสมาชิก เช่น สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ได้กำหนดมารยาทผู้สอบบัญชีไว้หรืออาชีพอื่น ๆ ก็จะมีกำหนดไว้เช่นกันไม่ว่าจะเป็นสมาคมทนายความหรือผู้ประกอบการอาชีพทางด้านวิศวกรรม ส่วนผู้ประกอบการอาชีพทางด้านการบริหารธุรกิจนั้น สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทยก็ได้มีการกำหนดจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจไว้แล้วเช่นกัน

5. วัฒนธรรมที่กลุ่มธุรกิจนั้นๆ ตั้งอยู่ในแต่ละสังคมย่อมมีค่านิยมของตนเอง เมื่อบริษัทไปตั้งอยู่ในสังคมใดก็ทำตามย่อมต้องทำตามกฎเกณฑ์ที่สังคมนั้นตั้งขึ้นมา ซึ่งเราเรียกว่าค่านิยมของสังคม

6. สื่อมวลชน สื่อมวลชนไม่ว่าเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ล้วนแล้วมีส่วนชี้นำสังคมทั้งนั้น ถ้ามีการทำผิดก็จะกล่าวเตือน ถ้ามีการทำถูกก็จะได้รับคำสรรเสริญจากสื่อมวลชน ดังนั้นสื่อมวลชนจึงเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่ดีหรือไม่ดีของธุรกิจ

7. กฎหมาย รัฐบาลมีหน้าที่ออกกฎหมายให้ธุรกิจปฏิบัติตามกฎหมายเขียนไว้ แม้ว่ากฎหมายไม่อาจจะเขียนได้ครอบคลุมไว้หมดทุกเรื่องก็ตามแต่หน้าที่สถาบันอื่นก็คือ การควบคุมให้ธุรกิจตัดสินใจได้ถูกต้องตามจริยธรรม มีหลายองค์กรที่รัฐบาลตั้งขึ้นเพื่อควบคุมธุรกิจ เช่น คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค คณะกรรมการอาหารและยา เป็นต้น

8. คู่แข่งขัน การที่คู่แข่งขันปฏิบัติตนอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ย่อมทำให้เราต้องปฏิบัติตามนั้นไปด้วยเพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม

9. องค์กรซึ่งประกอบด้วย

- ผู้บังคับบัญชาเป็นแม่แบบของผู้บังคับบัญชานั้น ได้ทั้งแม่แบบที่ดี และไม่ดี
- เพื่อนร่วมงาน
- ระบบการประเมินผลการให้รางวัลและการลงโทษ ระบบต่างๆ เหล่านี้จะเป็น

ตัวกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกองค์กร ให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ได้ตกลงกันไว้

- การแข่งขันกันเองภายในองค์กร คือ ทุกคนต้องทำงานแข่งขันกันเพื่อขอรับรางวัลในปลายปี และถ้ารางวัลนั้นมีจำกัด การแข่งขันก็จะรุนแรง บางครั้งจึงทำให้ผู้แข่งขันบางคนมีพฤติกรรมที่ไม่จริยธรรมในการแข่งขัน

ปัญหาการขาดจริยธรรมในธุรกิจ

ในการประกอบธุรกิจโดยทั่วไป ผู้ประกอบการต้องเกี่ยวข้องกับนายจ้าง ลูกจ้าง ลูกค้า การบริหารภายใน การบริหารการขาย การผลิต การติดต่อกับระบบราชการ เช่น การเสียภาษี ฯลฯ ทำให้เกิดมีปัญหาด้านจริยธรรมธุรกิจ ที่เป็นปัญหาท้าทายให้นักปรัชญาทางจริยศาสตร์ธุรกิจ นำมาช่วยกันพิจารณาหาข้อยุติปัญหาต่าง ๆ มีดังนี้ (นภาจิร นำเบญพล 2541 : 90-95)

1. ปัญหาด้านความสัมพันธ์ ระหว่างนายจ้าง กับลูกจ้าง ปัญหานี้เกิดขึ้นมากมาย ทั้งการคัดเลือก ลูกจ้าง การทดลองงาน การให้ค่าจ้าง การกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบวินัย สวัสดิการของลูกจ้าง

2. ปัญหาเกี่ยวกับลูกค้าในเรื่องการบริการหลักการขายหรือ ด้านสัญญาการซื้อขาย

3. ปัญหาการบริหารภายในองค์กร ตั้งแต่ระดับบน-ล่าง ในเรื่องของการจัดสรรผลประโยชน์
4. ปัญหาการบริหารตลาดการผลิต ความขัดแย้งในผลประโยชน์
5. วงการธุรกิจตลาดหลักทรัพย์ การค้าเงินก็จะมีปัญหา คนวงในรู้ข้อมูล ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบ
6. ปัญหาเรื่องการหลีกเลี่ยงการเสียภาษี ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่มากทางจริยศาสตร์ธุรกิจในเรื่องบริษัทขายกระดาษ คือ ขายเฉพาะใบเสร็จ เพื่อให้บริษัทต่าง ๆ นำมาลดค่าอะไร ทำให้ดูเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่าย การขอภาษีมูลค่าเพิ่มคืน ฯลฯ
7. ปัญหาจริยธรรมของวิศวกร ในโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างอาคาร การประกอบการอุตสาหกรรมต่าง ๆ สินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานทำให้เป็นภัยต่อผู้บริโภค หรือการควบคุมการก่อสร้างที่ผิดมาตรฐาน เป็นต้น
8. ปัญหาความลับทางการค้า สูตรต่าง ๆ ของการผลิตอาหารและยาต่าง ๆ
9. ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล คือ คู่แข่งทางการค้า มีการดักฟังโทรศัพท์ทำให้ทราบข้อมูลที่เป็นความลับ รวมไปถึงการใช้โทรศัพท์สั่งจบบิดการทำงานของพนักงาน กลายเป็นการก้าวล้ำความเป็นส่วนตัวของพนักงานไปในเรื่องการดักฟังโทรศัพท์ตอนนี้แพร่หลายมาก ทำได้ง่าย จะมีหน่วยงานเอกชนที่รับทำเรื่องนี้โดยเฉพาะ เหมือนเป็นสายลับทางธุรกิจ เพื่อจกฉวยความได้เปรียบด้านข้อมูลข่าวสาร
10. ปัญหาของการโฆษณาหลอกลวงผู้บริโภคให้คล้อยตาม โดยใช้หลักการโฆษณาจูงใจด้วยภาพแสง สี เสียง จนดูเกินความจริง
11. ปัญหาการขาดความรับผิดชอบ ต่อสิ่งแวดล้อมปัญหานี้เกิดขึ้นทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรมกลุ่มธุรกิจหลายกลุ่มที่ทำธุรกิจทำลายสิ่งแวดล้อม ทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา

แนวปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมของนักธุรกิจ

การปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมของนักธุรกิจ ตามแนวความคิดของสุภาพร พิศาลบุตร (2544 : 118-122)

1. ความซื่อสัตย์ (Honesty) จริยธรรมของนักธุรกิจในด้านความซื่อสัตย์จะประกอบด้วย
 - 1.1 การยึดหลักความจริง
 - 1.2 การเปิดเผยข้อมูล
 - 1.3 การไม่ขโมยผลงาน ลิขสิทธิ์
 - 1.4 การยึดกฎระเบียบความถูกต้อง

1.5 การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา

1.6 การไม่หลอกลวงผู้อื่น

พฤติกรรมของความซื่อสัตย์จะเกี่ยวข้องกับความจริง ความจริงและความถูกต้อง เช่น การปฏิบัติกิจกรรมให้สอดคล้องกับกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามสัญญาที่มีต่อคู่กรณี เช่น นักธุรกิจที่ตกลงทำธุรกิจด้วยกัน การปฏิบัติต่อลูกจ้าง พนักงานในองค์กร และการปฏิบัติต่อลูกค้า เป็นต้น

ตามหลักจรรยาบรรณของความซื่อสัตย์ ผู้ผลิตสินค้าจะต้องมีคำแนะนำอย่างเปิดเผยที่ตัวสินค้าทั้งการแสดงคุณสมบัติ ส่วนประกอบ สรรพคุณและประโยชน์ที่เป็นจริงต่อผู้ใช้ ข้อห้าม ข้อควรระวังในการใช้สินค้าไม่ให้เกิดภัยอันตรายทั้งต่อผู้ใช้และผู้ใกล้ชิด เป็นต้น

2. ความยุติธรรม (Justice)

หลักความยุติธรรมเบื้องต้นจะขึ้นอยู่กับความถูกต้องและความเท่าเทียมกันในการตัดสินใจว่าจะไรถูกหรือผิดนั้นก็ขึ้นกับความถูกต้องและความยากง่ายในความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์ โดยปกติแล้วผลลัพธ์ของการกระทำผิดก็คือการลงโทษภายใต้ข้อตกลงของ John Rawls (1971) นักปรัชญาร่วมสมัยเสนอกฎของความถูกต้องไว้ 2 ข้อ ซึ่งเป็นที่รู้จักและใช้กัน อย่างแพร่หลายและถือว่าเป็นตัวแทนของกฎแห่งความยุติธรรม

1. คนทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลเท่าเทียมกันกับผู้อื่น

2. สภาพทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียมกันมีผลดังต่อไปนี้

2.1 การเป็นอยู่และสวัสดิการที่ดีเป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมคาดหวังที่จะได้รับ

2.2 ทุกคนมีสิทธิที่จะประกอบอาชีพ การจัดการหรือการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ใน

หน่วยงานใดก็ได้

กฎข้อแรก คือ คนทุก ๆ คนควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน และกฎข้อที่สอง คือ ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพที่จะประกอบอาชีพ ดำรงชีพ หรือกระทำการสิ่งต่าง ๆ ได้ในองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีโอกาสเท่าเทียมกันตามความเหมาะสมและมีโอกาสทางสังคมเหมือนกันเท่าเทียมกัน แต่ก็ไม่ได้รับรองว่าทุกคนจะได้รับโอกาสและประโยชน์จากสังคมนั้น ๆ เท่ากันจะขึ้นอยู่กับว่าสถานภาพ บทบาท ขนาดความเหมาะสมขององค์กร ความสามารถของบุคคลนั้น ๆ และกระจายความเจริญของสังคมนั้น ๆ ด้วย

จริยธรรมของนักธุรกิจควรยึดหลักของความยุติธรรม ซึ่งจะครอบคลุมถึงความเสมอภาค การไม่เลือกปฏิบัติ การให้ทุกคนมีโอกาสได้รับสิ่งที่มีคุณภาพที่ดีงาม คู่มากับการใช้จ่าย การกำหนดราคามูลค่าของสินค้า หรือการบริการอย่างสมเหตุสมผล การไม่ฉวยโอกาสขึ้นราคา

สินค้า การแข่งขันในทางธุรกิจอย่างตรงไปตรงมา แข่งขันในเชิงคุณภาพที่แท้จริงของสินค้าหรืองานบริการโดยไม่ใช้วิธีดัดสินบนหรือโน้มน้าวผู้บริโภคด้วยวิธีการเล่ห์กลฉ้อฉล ซึ่งจริยธรรมนักธุรกิจด้านความยุติธรรมมีองค์ประกอบคือ ความเสมอภาค การให้สิ่งที่ดีที่สุด การไม่เอาเปรียบ การไม่ฉวยโอกาสและความตรงไปตรงมา

3. ความรับผิดชอบ (Responsibility)

ความรับผิดชอบ คือ การดำเนินงานใด ๆ ที่มุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงานให้ได้ตามวัตถุประสงค์โดยไม่ทอดทิ้งหรือทอดทิ้งภาระหน้าที่กลางคันมีความระมัดระวังไม่ให้เกิดการดำเนินงานเกิดผลกระทบสร้างความทุกข์เดือดร้อน พิชัย อันตรายต่อตนเอง ต่อองค์กร และต่อสังคมที่มาเกี่ยวข้อง จรรยาบรรณของนักธุรกิจในด้านความรับผิดชอบจะเอาใจใส่ในกิจกรรมการแสวงหาวัตถุดิบ การลงทุน การผลิต การจำหน่าย การบริการ ไม่ให้เกิดผลเสียต่อสังคม จริยธรรมความรับผิดชอบต่อธุรกิจจะประกอบด้วย องค์ประกอบ คือ ความรับผิดชอบต่อธุรกิจ ต่อพนักงาน ต่อลูกค้า และต่อสังคมเป็นต้น

การรับผิดชอบต่อธุรกิจส่วนหนึ่ง คือ การติดต่อร่วมงาน ต่อหน่วยงาน ธุรกิจ หรือต่อนักธุรกิจที่มาดำเนินงานเกี่ยวข้องด้วย โดยใช้หลักการของความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา ไม่หลอกลวง คดโกง กรณีที่มักปรากฏเสมอ ๆ คือ การรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่และคำมั่นสัญญาของการทำกิจกรรมไม่หลบเลี่ยงทอดทิ้งพันธกรณีทั้งการเงิน การบริการ การส่งมอบสินค้า การรักษาคุณภาพมาตรฐาน และการตรงต่อเวลาดำเนินการ ส่วนการจ่ายเงินไม่ครบถ้วนตามสัญญา การออกเช็คที่ไม่มีเงิน การล้มเลิกกิจกรรมตามข้อตกลงล้วนแต่แสดงถึงความไม่รับผิดชอบต่อที่มีผลเสียต่อธุรกิจโดยรวมทั้งสิ้น

ในด้านพนักงานลูกจ้างหรือคนงานขององค์กร นายจ้างควรรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา การมอบงานตามข้อตกลง การไม่เลิกจ้างกลางคัน การดูแลความเป็นอยู่ของครอบครัวเป็นความรับผิดชอบที่สำคัญ รวมถึงการเอาใจใส่ไม่ให้ได้รับพิชัยทางสารเคมี ฝุ่นละอองและอันตรายอุบัติเหตุจากการทำงานก็เป็นอีกคุณลักษณะหนึ่ง การเอาใจใส่ต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิตขวัญกำลังใจในด้านความสุขความก้าวหน้าในการทำงานก็เป็นการแสดงความรับผิดชอบที่สำคัญ

ความรับผิดชอบต่อลูกค้าจะมีลักษณะใกล้เคียงกับความซื่อสัตย์และให้ความยุติธรรมแก่ลูกค้าที่ควรจะได้รับสินค้าหรือบริการที่ตรงไปตรงมาครบถ้วนตามข้อตกลง ความรับผิดชอบในการให้ลูกค้าทราบคุณภาพของสินค้าอย่างเปิดเผยตรงความเป็นจริง ทราบพิชัยอันตรายหรือข้อควรระวังในการใช้สินค้า รวมถึงวางมาตรการควบคุมมาตรฐานสินค้าให้มีคุณภาพดีอยู่เสมอ ไม่เกิดโทษเกิดภัยต่อผู้ใช้เป็นการแสดงจรรยาบรรณที่ดีด้านความรับผิดชอบในกรณี

สินค้าหรือบริการมีปัญหาข้อบกพร่องชำรุดเสียหายสมควรรับผิดชอบนำไปแก้ไขสลับเปลี่ยนสินค้าทดแทนค่าเสียหาย ชดใช้ข้อบกพร่อง ซ่อมบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีไม่ทอดทิ้งผลกระทบให้แก่ลูกค้าตามลำพัง รวมถึงการไม่เอาเปรียบต่อกู้ค้าในด้านการขึ้นราคาโดยไม่สมเหตุสมผล ไม่ฉวยโอกาสแสวงหาผลกำไรให้ลูกค้าต้องจ่ายเงินเกินความจำเป็น จะเป็นการแสดงความรับผิดชอบที่ดี

การรับผิดชอบต่อสังคม คือ การไม่ดำเนินการใด ๆ ที่เกิดผลกระทบเป็นโทษเป็นภัยอันตรายต่อสังคม ประกอบด้วยการไม่นำสารพิษภัยมาเป็นส่วนผสมของสินค้า เช่น การซื้อสารพิษผสมสีอันตรายหรือสารเจือปนในอาหารและสินค้า การนำอาหารมาแช่ในสารเคมีเพื่อให้ได้สีสดสวยงาม การไม่ปล่อยถ่ายเทของเสียจากโรงงานลงในแม่น้ำลำคลอง การไม่ก่อให้เกิดควันหรือแก๊สพิษปะปนในอากาศ การไม่ทำให้เกิดกลิ่นเหม็นจากการผลิตในโรงงาน หรือส่งเสียงดังจากเครื่องจักรให้รบกวนสังคม

4. ความเชื่อถือ (Trust)

จรรยาบรรณของนักธุรกิจในด้านสร้างความเชื่อถือจะเกี่ยวข้องกับเกียรติยศและศักดิ์ศรีขององค์การธุรกิจ และนักธุรกิจที่สมควรสร้างความยอมรับนับถือนิยมยกย่องทั้งจากองค์การธุรกิจจากพนักงาน จากลูกค้า และจากสังคม ซึ่งผลที่เกิดขึ้นนอกจากจะเป็นผลดีต่อองค์การและนักธุรกิจเองแล้ว ยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่มีเกียรติเป็นที่ยกย่องในสังคมระหว่างชาติด้วย องค์ประกอบของความน่าเชื่อถือ จะประกอบด้วยความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การสร้างเกียรติประวัติและการสนองสังคมเป็นต้น

5. เคารพในสิทธิของบุคคล (Respect The Rights)

จริยธรรมของนักธุรกิจในการเคารพในสิทธิของบุคคลเป็นลักษณะสำคัญของการประกอบธุรกิจในสังคมประชาธิปไตย การดำเนินงานทางธุรกิจจะไม่คิดเพียงการสร้างผลกำไรเป็นผลประโยชน์ของตนเองเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ผู้อื่นควรจะได้รับ ความคุ้มครองพิทักษ์รักษาด้วย

การเคารพในสิทธิเสรีภาพของพนักงาน คนงาน ลูกจ้าง เป็นสิ่งที่นักธุรกิจควรให้การยอมรับนับถือในความเป็นมนุษย์ พึงพิทักษ์ปกป้อง เอาใจใส่ลูกจ้าง ให้มีความมั่นคงปลอดภัย และพอใจในความเป็นอยู่

โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับ

- การคุ้มครองส่งเสริมสุขภาพอนามัยในสิ่งแวดล้อม ที่ทำงาน
- ให้ความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน
- ให้การสงเคราะห์และสวัสดิการ เพื่อความมั่นคงให้ชีวิตความเป็นอยู่พ้นจากความทุกข์

มีความสุข สะดวกสบาย

- ให้ความสำคัญธรรมชาติในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ ปัญหาของลูกจ้าง เพื่อแก้ไข ไม่ใช่แรงงานเด็ก ไม่กดค่าแรงและผลตอบแทน

- ให้ความสำคัญภาคแก่ลูกจ้างทุกคน

- ให้การเอาใจใส่ในสิทธิของคนพิการ สตรี และชนกลุ่มน้อย

6. การบำรุงรักษาสีงแวดล้อม (Environment)

การบำรุงรักษาสีงแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายจากการดำเนินการธุรกิจเป็นสิ่งสำคัญต่อสังคมในปัจจุบัน เพราะสีงแวดล้อมทางธรรมชาติถูกทำลายลงมากด้วยฝีมือของการประกอบอาชีพต่าง ๆ ทั้งการทำลายดิน น้ำ ป่าไม้ แร่ธาตุ อากาศ และพลังงาน

ลักษณะสำคัญของการมีจริยธรรมทางสีงแวดล้อมคือ การไม่สร้างมลภาวะถ่ายเทปลดปล่อยสีงที่เป็นพิษภัยอันตรายจากการผลิตทางธุรกิจออกสู่สีงแวดล้อมทั้งในสีงด้านพื้นดิน แม่น้ำ ลำคลองและอากาศ จึงจำเป็นจะต้องกำจัดสีงที่เป็นของเสียจากการผลิต เช่น จากโรงงานก็ใช้มาตรการควบคุม แปรสภาพ ขนย้าย ทำลายความเป็นพิษภัยด้วยเทคโนโลยีทันสมัย ไม่ให้ส่งผลเสียต่อสีงแวดล้อมได้

บุญมี แทนแก้ว (2539 : 72-73) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมของนักธุรกิจ ดังต่อไปนี้

1. มีความซื่อสัตย์สุจริต เช่น แจ่งคุณภาพของสินค้ำหรือบริการของตนตามความเป็นจริงถ้าหากมีการส่งสินค้ำให้ผู้เกี่ยวข้องจะต้องให้ตรงตามกำหนดเวลาหรือวันตามที่ได้นัดแนะหรือตกลงกันไว้แล้ว

2. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ผู้ประกอบธุรกิจ ถ้าเป็นหัวหน้างานควรมีเมตตาธรรมต่อทุกคน ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมงานทุกกรณี พยายามหาโอกาสโอภาปราศรัยหรือสนใจในความเป็นอยู่ของผู้ร่วมงานเป็นนิตย์และต่อเนื่อง โดยถือว่าเป็นเกียรติของบุคคลหรือกว่าสีงอื่นใด การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในหน้าที่การงาน เป็นการเริ่มสร้างสันติสุขแก่มนุษยทั้งโลก

3. มีเมตตากรุณาต่อทุกคน การประกอบอาชีพทุกอย่าง ถ้าสามารถสร้างความปลอดภัย ส่งเสริมสวัสดิภาพ ให้สวัสดิการเสมอหน้ากัน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ผู้ร่วมงานยอมเป็นสุขใจ เพราะงานแต่ละอย่าง แต่ละแผนกยอมให้ความปลอดภัยและสีงต่ออันตรายไม่เหมือนกัน ควรเห็นใจผู้ทำงานที่เสี่ยงกว่าผู้ทำงานประเภทอื่น การให้การพักผ่อนตามลักษณะของงานที่หนักเบาหรือเสี่ยงภัยมากน้อยควรคำนึงให้มาก หรือถ้าหากผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงธุรกิจ ควรรับฟังและให้โอกาสแสดงความคิดเห็นได้เท่าเทียมกัน และถ้าผู้ร่วมงานต้องการแสวงหาความรู้เพิ่มทางสีงวิชาชีพ สังคม และอื่น ๆ ควรหาทางส่งเสริมตามสมควรและ

1) พึ่งรับ และปฏิบัติงานในขอบเขตที่ตนมีความสามารถ และพึงสมควรหาหรือผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา

2) พึงรำลึกเสมอว่าการประกอบธุรกิจมิใช่หน้าที่และพันธะต่อผู้มีฐานะเป็นเจ้าของเท่านั้น หากยังมีหน้าที่รับผิดชอบต่อผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้ให้บริการ ประชาชนโดยทั่วไปและพนักงาน ดังนั้นจึงต้องถือประโยชน์ส่วนรวมของบุคคลดังกล่าวเป็นแนวปฏิบัติกิจการทั้งปวง

3) พึ่งรับผิดชอบในผลงานของตน และของผู้ได้บังคับบัญชา

4) พึงใฝ่หาปรับปรุง เพิ่มพูนความสามารถของตน และพยายามศึกษาวิธีการจัดการแบบต่าง ๆ อยู่เสมอ ผดุงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของอาชีพการจัดการ

5) ไม่มุ่งทำร้าย ทำลาย หรือบั่นทอนทั้งทางตรงหรือทางอ้อมต่อเกียรติคุณ ความก้าวหน้าหรือธุรกิจของผู้อื่น

6) พร้อมเสมอที่จะอุทิศความรู้ความสามารถในวิชาชีพของตนเพื่อสาธารณประโยชน์

7) พึงตระหนัก และประพฤติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

8) ในการติดต่อ และปฏิบัติต่อผู้อื่นควรประกอบด้วยคุณธรรมและมนุษยธรรม และเมื่อถูกขอร้องให้แสดงความคิดเห็นในวิชาชีพของตน พึงให้ความคิดเห็นที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ อย่างสุดความสามารถ

2. ข้อพึงปฏิบัติเกี่ยวกับองค์กรธุรกิจ

1) พึงปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามนโยบายอันชอบด้วยกฎหมายโดยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยวิจารณ์ญาณที่ดีและมีให้เลื่อมต่อภาพพจน์ หรือเกียรติคุณขององค์กรธุรกิจนั้น

2) ควรวางแผนงาน กำหนดและวิเคราะห์เป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานทั้งของตนเอง และผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์องค์กรโดยคำนึงถึงคุณธรรม และจรรยาบรรณของวิชาชีพต่าง ๆ ตลอดจนวัฒนธรรมของผู้เกี่ยวข้องในองค์กรธุรกิจ

3) ใช้ความเป็นผู้นำประสานงาน และดำเนินการโดยใช้ความรู้ความสามารถของทุกคนที่มีอยู่ เพื่อความสัมฤทธิ์ผลขององค์กรธุรกิจมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตนโดยลำพัง

4) พึงส่งเสริมให้มีการติดต่อประสานงานที่ดีภายในองค์กรธุรกิจและภายนอกด้วยเมื่อเห็นสมควร

5) ควรสร้างบรรยากาศของการทำงานที่เปิดโอกาสให้มีการเสนอข้อคิดเห็นใหม่ ๆ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้

6) พึงเคารพข้อมูลอันเป็นความลับ ซึ่งได้รับทราบมาโดยตำแหน่งหน้าที่ และไม่ใช้

ข้อมูลนั้นเพื่อประโยชน์ของตน หรือใช้ในทางซึ่งอาจมีส่วนนำความเสียหายมาสู่องค์กรธุรกิจที่ตนกำลังปฏิบัติงานอยู่ หรือองค์กรธุรกิจที่เคยปฏิบัติงานมาก่อน

7) เมื่อมีผลประโยชน์ส่วนตัวอื่นใดนอกเหนือไปจากที่ได้รับจากองค์กรธุรกิจนั้นควรเปิดเผยข้อเท็จจริงทั้งหมดต่อนายจ้างทันที ไม่ควรเกี่ยวข้องกับกิจการอื่นใดอันอาจขัดผลประโยชน์ต่อนายจ้าง หรืออาจบั่นทอนประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่

8) พึงหามาตรการที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อการป้องกันและให้ความปลอดภัยต่ออาคาร ทรัพย์สิน และกรรมวิธีซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของตน

9) ในฐานะที่เป็นผู้จัดการอาชีพเมื่อจะกล่าวหรือให้ข้อความอันใดต่อมวลชนจะต้องชี้แจงข้อมูลต่อไปนี้อย่างชัดเจน

ก) คุณวุฒิ และคุณสมบัติของตน

ข) กล่าวในฐานะส่วนตัว หรือตำแหน่งหน้าที่อื่นใด

ค) เมื่อข้อความ หรือข้อคิดเห็นนั้นอาจเกิดผลประโยชน์ต่อบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด ซึ่งตนมีส่วนได้เสียรวมอยู่ด้วย

3. ข้อพึงปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในองค์กรธุรกิจ

1) ควรพยายามหลีกเลี่ยง และจัดการเข้าใจผิดในปัญหาอันสืบเนื่องจากเรื่องแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความบาดหมางต่อองค์กรธุรกิจ หรือระหว่างบุคคล

2) ก่อนตัดสินใจหรือให้คำแนะนำในการบริหารงาน พึงประมวลวิเคราะห์หลักฐานข้อเท็จจริงตามข้อมูลเท่าที่เวลาจะอำนวยให้ ทั้งนี้ต้องกระทำโดยปราศจากอคติ

3) พึงเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่และทุกข์สุขของพนักงาน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย และการอยู่ดีกินดี

4) ต้องให้แน่ใจว่าพนักงานทุกคนสำนึกในสิทธิอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของตน

5) พึงกำหนดแผนพัฒนาสมรรถภาพของพนักงานตามความเหมาะสม

6) พึงพิจารณาถึงความสามารถ และส่งเสริมผู้ได้บังคับบัญชาที่จะมีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้น ทั้งนี้รวมถึงตำแหน่งของตน

7) พึงปลูกฝังแนวความคิดที่ว่า การประพฤติดนอยู่ในระเบียบวินัยนั้นเป็นสิ่งดีงาม เมื่อจำเป็นจะต้องรักษาระเบียบวินัย พึงให้สำนึกว่าเพื่อเป็นการปรับปรุงความประพฤติ ไม่ใช่เพื่อเป็นการลงโทษ

8) จงยอมรับว่าพนักงานจะต้องได้รับค่าตอบแทนตามสิทธิที่พึงจะได้

4. ข้อพึงปฏิบัติเกี่ยวกับผู้จำหน่าย ผู้ซื้อ คู่แข่งขันและรัฐ

1) ต้องแน่ใจว่าเงื่อนไขและข้อความในสัญญาทุกฉบับชัดเจนเข้าใจง่ายไม่เอารัดเอาเปรียบ ไม่คลุมเครือเป็นสองนัย และต้องเคารพและปฏิบัติตามเจตนารมณ์นั้นทุกประการ นอกจากจะตกลงร่วมกันยกเลิก หรือแก้ไขสัญญานั้น ๆ ใหม่

2) จงหลีกเลี่ยงการกระทำที่ไม่สมควร เช่น รวมพวกกันตั้งราคา ยื่นประมูลโดยสมยอมรู้เห็น หรือตกลงแบ่งปันส่วนในงานนั้น ๆ มาก่อน หรือสื่อให้เห็นว่าจะทำให้การประมูลโดยวิธีแข่งขันกันอย่างเปิดเผยผิดไปจากเจตนารมณ์

3) หาแนวทางส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธอันดี และยั่งยืนระหว่างผู้จำหน่ายกับผู้ซื้อ ให้เป็นไปด้วยดี ประกอบด้วยไมตรีจิต และความพึงพอใจด้วยกันทุกฝ่ายในการยอมรับส่งให้ซึ่งสินค้า หรือบริการที่มีคุณภาพ ถูกต้องตามจำนวน ตรงต่อเวลา ตามราคา และจ่ายเงินตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันได้

4) เมื่อคิดว่าเป็นการเสี่ยงอย่างมากที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้จำหน่ายหรือลูกค้า พึงแจ้งให้ทราบทันที

5) ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น ต้องไม่ส่งหรือรับสินค้า หรือบริการที่ไม่ปลอดภัยหรือด้อยคุณภาพ

6) ต้องให้บริการหลังการขายแล้วตามสมควรแก่คุณลักษณะของสินค้าและราคา โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อตกลงในการจำหน่าย รวมทั้งเงื่อนไข และคำรับรองทุกข้อต้องบ่งไว้อย่างชัดเจน และปฏิบัติตาม

7) ต้องแน่ใจว่าข่าว หรือข้อความที่จะออกไปปรากฏในสื่อมวลชนเป็นไปอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา ไม่ก่อให้เกิดการแนะนำแนวทางที่ผิดวัฒนธรรม ศีลธรรมอันดีงาม ต้องเคารพนับถือในเกียรติของส่วนบุคคลและควรคำนึงถึงจรรยาบรรณของสมาคมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

8) ต้องปฏิบัติตามนโยบายที่ดีของบริษัท หรือต้องคิดค้นตั้งขึ้นใหม่ โดยยึดหลักสุจริตธรรม ไม่ให้หรือรับสินบนไม่ว่าจะเป็นในรูปของขวัญ หรือผลประโยชน์อื่น ๆ และจะต้องไม่ยอมปฏิบัติในสิ่งที่จะก่อให้เกิดการทุจริตติดสินบน

9) พึงหลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ ที่จะบั่นทอนชื่อเสียงต่อสินค้าหรือบริการของคู่แข่งขัน

5. ข้อพึงปฏิบัติเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม

- 1) จงวางแผน กำหนด และปฏิบัติอย่างรอบคอบโดยคำนึงถึงผลที่อาจกระทบกระเทือนต่อสถานะแวดล้อม
- 2) จงหาทางใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพที่สุดโดยให้สูญเสียน้อยที่สุด
- 3) จงพยายามหา หรือสร้างสิ่งทดแทนทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาใช้โดยคำนึงถึงสถานะแวดล้อมทั้งในปัจจุบัน และอนาคต
- 4) พึงพยายามหาวิธีนำสิ่งสูญเสียมารับปรุงใช้อีก และจงจัดสิ่งเป็นพิษที่เกิดจากของทิ้งเสียทางอุตสาหกรรมและของสถานประกอบการ
- 5) พึงอนุรักษ์ และถ้าเป็นไปได้พึงปรับปรุงสถานะแวดล้อมให้ดีขึ้น
- 6) พึงปฏิบัติให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของชาติตามที่ได้กำหนดไว้ในนโยบายของรัฐเกี่ยวกับเรื่องสถานะแวดล้อม
- 7) พึงรักษาและปรับปรุงมาตรฐานความปลอดภัย เพื่อขจัดอุปัทวอันตรายอันอาจเกิดต่อสถานะแวดล้อมให้เหลือน้อยที่สุด
- 8) พึงคิดค้น ประดิษฐ์ และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และบริการที่เหมาะสมเข้ากับสถานะแวดล้อม และเป็นสิ่งที่มีคุณประโยชน์ต่อลูกค้าสังคม และมนุษยชาติ
- 9) พึงบำรุงรักษาซึ่งอาคาร สถานที่ ให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย งดงาม และถูกสุขลักษณะ

จรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพทางธุรกิจ

ประกอบไปด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพทางธุรกิจใน 4 สาขาวิชาดังต่อไปนี้

1. จรรยาบรรณของนักบัญชี

นักบัญชีต้องตระหนักถึงความสำคัญในการติดตามความเคลื่อนไหวของวิชาชีพเพื่อให้เป็นผู้ทันสมัยและสามารถปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องและได้มาตรฐาน นักบัญชีควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีในรายละเอียดอย่างเพียงพอให้สามารถปฏิบัติงานได้จริง นักบัญชีต้องตระหนักถึงหน้าที่ที่ตัวเองมีต่อสังคม โดยการรักษาไว้ซึ่งความมีจรรยาบรรณและจริยธรรมโดยไม่ยอมตกเป็นเครื่องมือของผู้อื่นในการบิดเบือนข้อมูลทางการเงินซึ่งถือเป็นการหลอกลวงผู้ใช้งบการเงินให้เข้าใจผิด

นักบัญชีบางส่วนไม่เข้าใจเนื้อหาในมาตรฐานการบัญชีอย่างเพียงพอที่จะนำมาปฏิบัติทำให้การจัดทำรายงานทางบัญชีขาดครบถ้วน ซึ่งส่งผลให้การใช้อ้างอิงข้อมูลไม่ได้รับประโยชน์ที่แท้จริงจากรายงานการเงินนั้น นักบัญชีบางส่วนไม่ทันเหตุการณ์เนื่องจากไม่ติดตามความก้าวหน้าของมาตรฐานการบัญชีอย่างต่อเนื่อง ทำให้ไม่ทราบถึงมาตรฐานการบัญชีที่ออกใหม่ นักบัญชีที่ไม่รู้

และไม่ติดตามสถานการณ์ปัจจุบันจะกลายเป็นนักบัญชีที่ล้าสมัยและส่งผลให้รายงานทางบัญชีที่จัดทำไม่ถูกต้องสมบูรณ์ นอกจากนี้ นักบัญชีบางส่วนมีความเข้าใจมาตรฐานการบัญชีอย่างเพียงพอแต่ตั้งใจเลือกปฏิบัติทางบัญชีหรือละเลยไม่ตรวจสอบอันเป็นผลทำให้รายงานทางบัญชีไม่ถูกต้องตามควร เนื่องจากความที่หย่อนจริยธรรม หรือหย่อนการอบรมทางด้านจริยธรรม หรือตกเป็นเครื่องมือของผู้บริหาร ปัญหาเหล่านี้้องค์กรกลางของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชียังไม่แข็งแกร่งพอที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ได้ในปัจจุบัน และยังไม่มีการสนับสนุนใดๆ ให้นักบัญชีรวมตัวกันเป็นปึกแผ่นเพื่อพัฒนาวิชาชีพให้เข้มแข็งตลอดจนตัวนักบัญชีเองไม่ให้ความสนใจและความร่วมมือกับสมาคมนักบัญชี ในการติดตามและพัฒนาวิชาชีพใหม่ๆ (สุพรรณิ เสาหวดี. 2543 : 14)

วิชาชีพการบัญชีบริหารมีการพัฒนาไปอย่างมาก เนื่องจากการบัญชีบริหารเป็นหน้าที่ที่สำคัญหน้าที่หนึ่งในองค์กรที่จะทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยหน้าที่ของนักบัญชีบริหารนั้นจำเป็นต้องติดต่อกับบุคคลอื่นในองค์กรในหลายๆ สาขาวิชาชีพดังนั้นนักบัญชีบริหารที่ดีควรมีความรู้ด้านอื่นอีกด้วยนอกเหนือจากวิชาชีพบัญชีรวมถึงควรจะมีทักษะในการเขียนการพูดอย่างดีเพื่อการนำเสนอข้อมูล นอกจากนี้ นักบัญชีบริหารเป็นผู้ที่รู้ข้อมูลต่างๆ ในองค์กรมากดังนั้นนักบัญชีบริหารต้องมีจรรยาบรรณในวิชาชีพด้วย นักบัญชีบริหารควรต้องกระตุ้นตัวเองให้ตามความรู้ใหม่ๆ เทคโนโลยีใหม่ๆ ด้วย โดยในปัจจุบันนี้มีองค์กรวิชาชีพนักบัญชีบริหารหลายองค์กร สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาองค์กรที่ชื่อเสียงและเกี่ยวข้องโดยตรงกับนักบัญชีบริหารอย่างมากคือ The Institute of Management Accountants (IMA) โดยสถาบัน IMA นี้ได้เผยแพร่และตีพิมพ์วารสาร Management Accounting นอกจากนี้ยังมีองค์กรอื่นๆ อีกที่เกี่ยวข้องกับนักบัญชีบริหาร เช่น The Financial Executives Institutes, the American Institutes of Certified Public Accounting, the Institutes of Internal Auditors เป็นต้น สำหรับในประเทศไทยแคนาดาสถาบันวิชาชีพทางการบริหารคือ The Society of Management Accountants of Canada สำหรับประเทศอังกฤษคือ The Institute of Chartered Management Accountants

สำหรับสถาบันวิชาชีพ IMA นั้นได้มีการขึ้นทะเบียนเป็นนักบัญชีบริหารรับอนุญาต (Certified Management Accountant CMA) โดยต้องผ่านการทดสอบความพร้อมต่างๆ เพื่อความเป็นมาตรฐานของวิชาชีพการบัญชีบริหาร สำหรับประเทศไทยยังไม่มี การขึ้นทะเบียนเป็นนักบัญชีบริหารรับอนุญาต แต่อย่างไรก็ตามนักบัญชีบริหารในเมืองไทยก็ควรให้ความสนใจกับจรรยาบรรณในวิชาชีพตามที่สถาบันวิชาชีพในประเทศอื่นๆ ได้กำหนดไว้ โดยทั่วไปนักบัญชีบริหารควรมีจรรยาบรรณหรืออาจกล่าวได้ว่ามารยาทของนักบัญชีบริหารสามารถสรุปเป็น 4 แนวทางกว้างๆ ดังนี้คือ

1. นักบัญชีบริหารต้องมีความสามารถ (Competence) โดยติดตามความรู้ใหม่ๆ ในวิชาชีพรวมทั้งวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง มีความตื่นตัวในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เสมอ ติดตามกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

2. นักบัญชีบริหารต้องเป็นผู้รักษาความลับ (Confidentiality) โดยไม่เปิดเผยข้อมูลต่างๆ ที่มีความลับขององค์กรยกเว้นแต่จำเป็นต้องเปิดเผยเนื่องจากกฎหมายระเบียบต่าง ๆ

3. นักบัญชีบริหารต้องมีความซื่อตรง (Integrity) โดยนักบัญชีบริหารต้องไม่รับสินบนของบุคคลใด ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ต่ออาชีพ ไม่คดโกงใคร

4. นักบัญชีบริหารต้องมีจุดมุ่งหมายที่เที่ยงตรง (Objectivity) กล่าวคือนักบัญชีบริหารควรต้องมีความเที่ยงตรงในการนำเสนอข้อมูลไม่นำเสนอข้อมูลที่อาจจะเป็นประโยชน์แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ต้องนำเสนอข้อมูลที่มีหลักฐานชัดเจน เป็นกลาง ไม่ลำเอียง

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น นักบัญชีบริหารต้องเป็นผู้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพอย่างมาก รวมทั้งต้องเป็นผู้มีความตื่นตัวเสมออันจะเป็นทางหนึ่งที่ทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ (ศศิวิมล มีอำพล. 2543 : 8 – 9)

2. จรรยาบรรณของนักขาย

สังคมไทยที่ผ่านมาไม่ค่อยให้ความสำคัญกับอาชีพค้าขายเท่ากับการรับราชการ ซึ่งเป็นผู้มียศหรือตำแหน่งกลายเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ทำให้คนไทยไม่นิยมประกอบอาชีพทางธุรกิจมาจนถึงปัจจุบัน แต่เมื่อสภาพสังคมของโลกเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์มีความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น การประกอบอาชีพด้านการขายตัวรวดเร็ว ผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับการค้ากลายเป็นผู้ที่มียศบทบาทสำคัญในสังคม ไม่ว่าจะเป็นนักขายที่ได้รับการยกย่องทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่างๆ ปัจจุบันจึงกลายเป็นอาชีพที่ถูกยอมรับในทุกสังคมรวมทั้งสังคมไทยด้วย ดังนั้นนักขายทุกคนจึงต้องรักษารายบรรณของอาชีพตนเอง เพราะเมื่อทุกคนตระหนักในภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ รักเกียรติและศักดิ์ศรี ย่อมเกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ สังคมและตนเอง เช่น

1. ช่วยให้อุดการขายเพิ่มขึ้น การมีจรรยาบรรณของนักขายจะทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อถือต่อตัวสินค้าและองค์กร มีความไว้วางใจที่จะทำการติดต่อค้าขายด้วย จึงเท่ากับเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการตัดสินใจเป็นลูกค้าได้เร็วขึ้น

2. ช่วยแก้ไขปัญหาการเอาเปรียบของผู้ผลิต หากนักขายมีความจริงใจต่อลูกค้าไม่โฆษณาสินค้าโดยการหลอกลวงเกินความเป็นจริง เพียงเพื่อทำยอดขายโดยขาดจรรยาบรรณ

ของการเป็นนักขายที่ดี จะทำให้เกิดปัญหาต่อผู้บริโภคที่จะได้รับสินค้าที่ขาดคุณภาพ เป็นการส่งเสริมให้ผู้ผลิตทำผิดและเอาเปรียบสังคม เป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจโดยรวม และในที่สุดก็จะเกิดผลกับอาชีพนักขายของตนเอง เนื่องจากประชาชนที่ใช้สินค้าก็จะขาดความเชื่อถือ ในครั้งต่อไปจะใช้สินค้าลดลงหรือเลิกใช้สินค้านี้เลย เป็นต้น

3. ช่วยให้อาชีพนักขายได้รับความเชื่อถือจากสังคม มนุษย์ทุกคนในสังคมต้องการมีความสัมพันธ์ที่ซื่อสัตย์และจริงใจต่อกัน ซึ่งความซื่อสัตย์และจริงใจจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสันติสุขในสังคมโลก หากนักขายมีลักษณะดังกล่าวจะเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับลูกค้า ทำให้บุคคลทั่วไปเชื่อมั่นต่อนักขาย ถือเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้เกิดขึ้นในอาชีพนักขายโดยรวมด้วย

จรรยาบรรณและมารยาทของนักขาย

หากนักขายเป็นผู้มีจรรยาบรรณที่ดีย่อมจะมีมารยาทของการเป็นนักขายที่ดี และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ซึ่งลักษณะที่เรียกว่าจรรยาบรรณและการมีมารยาทที่ดีของนักขาย ได้แก่

จรรยาบรรณของนักขาย	มารยาทของนักขาย
1. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อลูกค้า เพื่อนร่วมอาชีพ และบริษัท 2. ให้บริการที่ดีสม่ำเสมอ และชี้แจงให้ลูกค้าทราบถึงสิทธิและสิ่งที่ควรปฏิบัติ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของลูกค้า 3. รักษาความลับของลูกค้า และของบริษัท 4. ไม่ลดหรือเสนอที่จะลดราคาสินค้า เพื่อเป็นการจูงใจให้ลูกค้าซื้อสินค้า 5. ไม่กล่าวให้ร้าย ทบถนักขายคนอื่นหรือบริษัทอื่น 6. ไม่แย่งลูกค้าคนอื่น ซึ่งกำลังติดต่อซื้อขายกันอยู่ 7. เสนอขายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ ลูกค้าเข้าใจถึงข้อเท็จจริงอย่างถูกต้อง 8. หมั่นศึกษาหาความรู้ในวิชาชีพเพิ่มเติมอยู่เสมอ 9. ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ที่บริษัทจัดขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้และความสามารถทุกครั้ง 10. ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม ประเพณีอันดีงาม ทั้งธำรงไว้ซึ่งเกียรติ ศักดิ์ศรี และคุณธรรม	1. ไม่ติเตียนสินค้าของบริษัทอื่นและไม่ทับถมคู่แข่ง 2. ไม่ติเตียนการตัดสินใจของผู้มุ่งหวังในการที่จะเข้าไปซื้อสินค้ากับบริษัทอื่น หรือพนักงานขายคนอื่น 3. รักษาความลับสัญญาที่ให้ลูกค้า 4. ไม่นินทาลูกค้าคนอื่น 5. ไม่ติเตียนพนักงานขายคนอื่น 6. ไม่แสดงการสนิทสนมและเป็นกันเองกับลูกค้าหรือผู้ที่คาดหวังมากเกินไป จนเกิดความเกรงใจลดน้อยลง 7. ใช้ภาษาที่ไพเราะ สละสลวย 8. มีกิริยาวาจาและท่าทางที่ทำให้เกียรติลูกค้า 9. ไม่ใช้ศัพท์เทคนิคต่างๆ ที่ผู้คนนอกวงการไม่เข้าใจเพราะจะสร้างความอึดอัด รำคาญใจในการสนทนาได้ 10. ไม่พูดเรื่องส่วนตัวมากเกินไป 11. ไม่ดื่มสุราจนมึนเมา หรือสูบบุหรี่ต่อหน้าลูกค้า 12. หมั่นเข้าไปเยี่ยมเยียนลูกค้า หรือติดต่อประสานสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ ในทุกรูปแบบ

แห่งอาชีพการขาย	เช่น การโทรศัพท์ จดหมาย ไปด้วยตัวเอง เป็นต้น 13. ไม่ใช่เล่นๆ เหลือมโนๆ กับลูกค้าอันจะเป็นการสร้างความไม่ไว้วางใจ 14. จำชื่อลูกค้าให้ได้ประพุดติดนอนอยู่ในจรรยาบรรณของอาชีพนักขาย
------------------------	---

จรรยาบรรณของนักขายที่มีต่อลูกค้า

ลูกค้า เป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับนักขาย หรือหน่วยการผลิตทุกแห่ง หากขาดลูกค้าผลผลิตที่ได้จะไม่สามารถกระจายออกจากแหล่งผลิตได้และที่สำคัญที่สุด คือ องค์การทางธุรกิจต่างๆ จะไม่สามารถดำเนินกิจการได้บรรลุผล

สิ่งดึงดูดใจอย่างหนึ่งที่จะสร้างลูกค้าให้กับกิจการ คือ การมีนักขายที่ดีเพื่อติดต่อประสานงานและสร้างแรงจูงใจในการซื้อสินค้าจากลูกค้า ซึ่งการจะรักษาความเป็นลูกค้าให้ต่อเนื่อง รวมทั้งมีลูกค้าเพิ่มขึ้นได้นั้น นักขายจะต้องเป็นบุคคลที่เคารพต่อจรรยาบรรณในอาชีพของตนเองให้มากที่สุด เพื่อสร้างความมั่นใจและเชื่อถือแก่ลูกค้า เช่น

1. มีความซื่อสัตย์ การซื้อขายติดต่อกันทางการค้านี้มิได้กระทำเพียงครั้งเดียว ดังนั้นนักขายที่ดีจะต้องรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับลูกค้าไว้ให้นานที่สุด สิ่งที่จะยึดมั่นให้เกิดการซื้อขายติดต่อกันต่อไปได้ดีคือ ความซื่อสัตย์หรือจริงใจต่อกัน เช่น ไม่ปลอมปนสินค้า โฆษณาเกินคุณภาพที่เป็นจริง หรือไม่โก่งปริมาณของสินค้า เป็นต้น

2. รับผิดชอบ หากการติดต่อประสานงานขายประสบปัญหาใด ๆ ก็ตามนักขายจะต้องรับผิดชอบต่อปัญหาต่างๆ เหล่านั้น ภายในเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ด้วยความเต็มใจ เช่น สินค้าที่ส่งไปชำรุด ไม่ครบตามจำนวน หรือไม่ตรงตามลักษณะที่ลูกค้าต้องการ ฯลฯ

3. ให้บริการที่ดี เมื่อลูกค้าเป็นบุคคลที่สำคัญจึงต้องให้บริการที่ดีที่สุด เพื่อสร้างความประทับใจให้มากที่สุด มุ่งเสนอสินค้าและบริการที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าให้มากที่สุดเช่นกัน เพราะการให้บริการที่ดีจะทำให้ลูกค้าได้รับความสะดวก รวดเร็ว มีความเชื่อมั่นในองค์กรมากขึ้น

4. รักษาความลับของลูกค้า การดำเนินกิจกรรมทางการค้าในปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงมาก ทั้งนี้เพราะมีการขยายการลงทุนมากขึ้น สินค้าชนิดเดียวกันอาจจะมีผู้ผลิตหลายรายทำให้แข่งขันกันหาตลาดและบริษัทเหล่านี้จะต้องติดต่อกับลูกค้ากับบริษัทอื่นๆ เพื่อให้กิจการของตนเองดำเนินต่อไปได้ เช่น บริษัทผลิตรองเท้าจะต้องติดต่อกับบริษัทผลิตกล่องกระดาษ บริษัทผลิตหนังหรือบริษัทผลิตเส้นด้าย ฯลฯ จึงจำเป็นต้องติดต่อกับพนักงานขายของแต่ละกิจการ ซึ่งพนักงานขายเหล่านี้จะต้องทราบข้อมูลของบริษัทผลิตรองเท้าแต่ละแห่งที่ทำการค้าด้วย หากนักขายเหล่านั้นไม่

มีความซื่อสัตย์ โดยนำความลับของบริษัทแห่งหนึ่งไปเผยแพร่ให้บริษัทอีกแห่งหนึ่งทราบ ทำให้ถูกแย่งตลาด หรืออื่นๆ ก็จะทำให้เกิดความเสียหาย ถือเป็นการทำผิดจรรยาบรรณ เป็นผลให้ ลูกค้าขาดความไว้วางใจและสูญเสียลูกค้านั่นที่สุด

5. ต้องรักษาผลประโยชน์และให้ความยุติธรรมกับลูกค้าทุกคน นักขายทุกคนจะต้องถือว่าลูกค้าคือผู้มีพระคุณ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องรักษาผลประโยชน์พร้อมทั้งปฏิบัติต่อลูกค้าด้วยความเท่าเทียมกัน เช่น ต้องตรวจสอบคุณภาพ ปริมาณ สินค้าที่ส่งไปให้ลูกค้าทุกครั้ง เมื่อจะต้องมีการแสดงความขอบคุณ ให้รางวัล หรือลดราคา จะต้องจัดให้ลูกค้าเหมือนกันทุกคน

6. ต้องติดตามให้บริการหลังการขายสม่ำเสมอ ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยตัดสินใจซื้อสินค้าของลูกค้าในปัจจุบัน คือ การบริการหลังการขาย และการเอาใจใส่ดูแลลูกค้าอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอของบริษัท ถือเป็นเรื่องที่สำคัญของพนักงานขาย ซึ่งนักขายที่มีการติดตามผลการใช้สินค้าที่ตนขายไปถือเป็นพนักงานขายที่มีจรรยาบรรณต่อลูกค้า แม้ว่าสินค้านั้นจะไม่มีข้อผิดพลาดหรือขาดคุณภาพแต่อย่างใดก็ตาม แต่การแสดงความเอาใจใส่ดูแล ติดตามสอบถามผลการใช้สม่ำเสมอถือเป็นมนุษยสัมพันธ์ที่ดี หากมีปัญหาเกิดขึ้น ลูกค้าก็จะได้รับการเอาใจใส่ เกิดความอบอุ่นใจและเป็นการดึงดูดใจให้มีทัศนคติที่ดีต่อสินค้าและการบริการตลอดไปด้วย

จรรยาบรรณของนักขายที่มีต่อกิจการ

นักขายทุกคนควรมีทัศนคติว่า องค์กรหรือบริษัทที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้น เปรียบเหมือนกับบ้านที่ตนใช้เป็นที่อยู่กิน ที่อาศัยด้วยความอบอุ่นและมั่นคงของชีวิต พนักงานขายจึงควรปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนที่ดีขององค์กรเพื่อให้ลูกค้ามีทัศนคติและได้เห็นภาพพจน์ที่ดีเพราะพนักงานขาย ทุกคนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างของภาพพจน์ให้กับกิจการนั้นๆ หากที่ได้มีภาพพจน์ที่ดีสินค้านั้นจะถูกผลิตขึ้น ย่อมเป็นที่เชื่อถือ มั่นใจและนิยมของลูกค้า ประชาชนทั่วไปอันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กิจการขยายตัวผลดีจะเกิดกับนักขายในฐานะสมาชิกขององค์กรด้วย ดังนั้นนักขายควรยึดมั่นต่อจรรยาบรรณเพื่อภาพพจน์ของกิจการคือ

1. บริการลูกค้าด้วยความเต็มใจและสุภาพ เพื่อสร้างความชื่นชมแก่ลูกค้า ความสุภาพของบุคคลย่อมสร้างความเกรงใจ และศรัทธาให้เกิดขึ้นได้

2. อุทิศเวลาให้กับกิจกรรมขององค์กรอย่างเต็มที่ โดยการทำงานให้กับกิจการเต็มเวลาและความสามารถเพื่อพัฒนากิจการให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

3. **รักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์** นักขายที่ดีจะต้องดูแล รักษา ทรัพย์สินต่างๆ ของกิจการให้ได้ใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าที่สุดที่สุด อันจะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายให้น้อยลงเป็นการลดต้นทุนการผลิตอย่างหนึ่ง

4. **ต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ** ทั้งนี้เพราะการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับด้านการตลาด เทคนิคการขาย สินค้าและบริการต่างๆ จะช่วยให้กิจการมีความเจริญก้าวหน้าและขายสินค้าได้มาก ขยายตลาดได้รวดเร็ว กิจการเป็นที่รู้จักและเชื่อถือจากประชาชนรวดเร็วและมากขึ้น

5. **เก็บความลับของกิจการ** การเป็นสมาชิกที่ดีของกิจการจะต้องช่วยกันรักษาภาพพจน์ โดยการไม่นำปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นไปบอกเล่าให้ผู้อื่นฟัง แม้แต่บุคคลในครอบครัวเพราะจะทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นถูกบอกเล่าโดยปากต่อปาก กลายเป็นปัญหาใหญ่และเป็นเรื่องที่เปิดเผยต่อคู่แข่ง ภาพพจน์ของกิจการอาจเสียหายได้

จรรยาบรรณของนักขายที่มีต่อคู่แข่ง

การดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ ปัจจุบันมีการขยายตัวในอัตราสูงและรวดเร็วมาก กิจการใดที่ดำเนินการได้รับผลกำไร จะมีธุรกิจอื่นๆ เข้ามาแข่งขันมากขึ้น ซึ่งการแข่งขันกันทางธุรกิจก็เพื่อความอยู่รอดและต้องการได้รับส่วนแบ่งของตลาดให้มากที่สุด การแข่งขันบางครั้งไม่ได้คำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสมทั้งต่อประชาชน สังคม และลักษณะสินค้า ฯลฯ เพื่อให้เกิดปัญหาด้านการแข่งขันน้อยที่สุดเป็นผลเสียต่อประชาชนและสังคมน้อยที่สุด นักขายควรมีจรรยาบรรณต่อคู่แข่ง ดังนี้

1. **ไม่ใช้วิธีการโจมตีและกล่าวหาสินค้าของคู่แข่ง** การโจมตีคู่แข่งจะเป็นสาเหตุของความขัดแย้งและเป็นศัตรูทางธุรกิจ การกระทำความผิดจะกลับเป็นผลเสียต่อกิจการของตนเอง รวมทั้งเป็นการทำลายความเชื่อถือของนักขายเอง เนื่องจากลูกค้าในปัจจุบันเป็นผู้ที่มีความรู้สามารถแยกแยะข้อมูลต่างๆ ได้ดี การโจมตีคู่แข่งจึงเท่ากับทำลายตัวเอง

2. **ไม่เอาเปรียบธุรกิจที่เล็กกว่า** นักขายที่ดีจะต้องตระหนักไว้เสมอว่า การแข่งขันมีประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบธุรกิจ เพราะจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้กิจการต่างๆ พัฒนาคุณภาพสินค้าของตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ การตลาดก็จะขยายตัว หากไม่การแข่งขันจะทำให้สินค้ามีราคาแพงและคุณภาพต่ำลง ดังนั้นหากมีธุรกิจรายใหม่เข้ามาสู่ระบบการตลาดจึงไม่ควรกีดกันและกระทำการที่เป็นการเอาเปรียบจนไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้วิธีทุ่มโฆษณา หรือการพูดกล่าวหาและเปรียบเทียบสินค้าของตนให้ลูกค้ารับรู้ ฯลฯ

3. **ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคู่แข่ง** นักขายที่ฉลาดจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคนรวมทั้งบุคคลที่อยู่ในอาชีพเดียวกัน เพื่อจะได้ให้ความช่วยเหลือและหาแนวทางในการพัฒนา

อาชีพ รวมทั้งคุณภาพของสินค้าที่รับผิดชอบ ซึ่งถือเป็นการรับผิดชอบต่อสังคมด้วย วิธีที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีมีอยู่หลายประการ เช่น การพบปะสังสรรค์ การแข่งขันกีฬาด้วยกัน การประชุมอบรม เป็นต้น

4. ควรให้เหตุผลในการตอบโต้คู่แข่ง ในสภาพความเป็นจริงของระบบธุรกิจปัจจุบัน คือ การถูกโจมตีจากคู่แข่งทั้งทางตรงและทางอ้อม นักขายที่มีจรรยาบรรณ จะต้องมีความอดทน ควบคุมอารมณ์ ไม่หลงกล ใช้เหตุผลในการโฆษณาหรือชี้แจงต่อลูกค้าโดยไม่กล่าวโจมตีคู่แข่ง เพื่อทำลายภาพพจน์ของตนเอง (दनัย लिपदनय और करणीर अरुमनलक, 2539 : 140-146)

3. จรรยาบรรณของเลขานุการ

อาชีพของเลขานุการจะต้องมีจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพคือ จะต้องมีความซื่อสัตย์ ต่อการพูดและการกระทำเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ ความเชื่อถือ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในอาชีพการเป็นเลขานุการ (จิตรกณ ชีรนรวนชัย, 2542 : 13 – 14)

การมีจรรยาบรรณ คือการสร้างลักษณะนิสัยขั้นพื้นฐานให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเอง

ลักษณะนิสัยขั้นพื้นฐานของเลขานุการ ได้แก่

1. ความมีจริยธรรม การปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมตามคำสอนของศาสนาด้วยความ ยุติธรรม เทียงตรง

2. ความสัตย์ซื่อ การปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา ยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองอย่างจริงใจ ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและกฎกติกาที่กำหนดไว้

3. ความตรงต่อเวลา การปฏิบัติตนตามเวลาที่กำหนด เริ่มงานก่อนเวลา และเลิกหลังจากเวลาเลิกงานแล้ว

4. ความตั้งใจ การปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เต็มเวลาทำงาน มีความวิริยะอุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร และทำงานให้สำเร็จลุล่วงทันเวลาด้วยดี

5. การอุทิศตน การปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ อดทน อดกลั้น ให้เวลาแก่งานอย่างเต็มที่เพื่อให้งานเสร็จทันเวลาที่กำหนด

6. การเคารพผู้อื่น การปฏิบัติตนด้วยการให้เกียรติแก่ผู้อื่น เคารพในสิทธิและเสรีภาพของแต่ละคน ไม่ก้าวร้าวงานของผู้อื่นโดยไม่จำเป็น เว้นแต่จะได้รับการร้องขอ

ดังนั้น เลขานุการจะต้องปฏิบัติตนอยู่ในกรอบอันดีงาม ทั้งในหน้าที่การงานและด้านส่วนตัว อันจะทำให้เกิดความนิยมชมชอบ ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา พนักงานในองค์กร และบุคคลทั่วไป ก่อให้เกิดความมั่นคงและก้าวหน้าในอาชีพ

จรรยาบรรณของเลขานุการ ประกอบด้วย

1. การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ และกติกาขององค์กรหรือหน่วยงานด้วยความ
จริงใจ

2. ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน อดกลั้น
3. รับผิดชอบงานในหน้าที่ของตนโดยไม่บกพร่อง
4. ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ขวนขวายศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล
5. รักษาความลับของผู้บังคับบัญชา พนักงาน และหน่วยงานหรือองค์กร
6. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป
7. ส่งเสริมและสนับสนุนงานในอาชีพ ยกย่องผู้ปฏิบัติ
8. ปฏิบัติงานในส่วนที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี
9. มีความจงรักภักดีต่อผู้บังคับบัญชาและหน่วยงาน

บุคคลที่ประกอบอาชีพเลขานุการก็ต้องยึดหลักจรรยาบรรณ ในการประกอบอาชีพ ดังนี้
(สุภาณี เอาทองทิพย์. 2539 : 16)

1. จงมีความรับผิดชอบต่องาน และซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และตนเอง ตลอดจนดำรงไว้ซึ่ง
มโนธรรมบนหลักการแห่งความถูกต้องและยุติธรรม

2. จงปฏิบัติตามกฎขององค์กรที่ตนทำงานอยู่โดยเคร่งครัด และบำเพ็ญตนเป็นตัวอย่าง
ที่ดีของผู้อื่นในองค์กร

3. จงรักษาความลับของงานในหน้าที่ โดยไม่แพร่งพรายความลับที่ได้มาจากการงานใน
หน้าที่นั้นเพื่อประโยชน์ส่วนตน ในลักษณะที่ก่อความเสียหายต่อองค์กรที่ตนสังกัดอยู่หรือเคย
สังกัดอยู่

4. จงปรับปรุงและเรียนรู้ความก้าวหน้าทางวิชาการทุกสาขา เพื่อเพิ่มพูนความสามารถ
และประสบการณ์ในงานด้านเลขานุการ และการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของตนเองและต่อ
องค์กรที่ตนทำงานอยู่

5. คำนึงถึงความต้องการและปัญหาของผู้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชา

6. ไม่มีพฤติกรรมที่จะทำให้เสียภาพพจน์ ทำลายศักดิ์ศรี หรือชื่อเสียงของอาชีพ
เลขานุการและของสมาคมฯ โดยส่วนรวม

7. มีทัศนคติที่ดีต่อสถานภาพของอาชีพอื่นๆ

4. จรรยาบรรณของนักคอมพิวเตอร์

การประกอบอาชีพแต่ละอาชีพ จำเป็นต้องมีคุณธรรมประจำของแต่ละอาชีพ และมีความ
รับผิดชอบต่องานในอาชีพนั้นๆ ซึ่งจรรยาบรรณแต่ละอาชีพก็แตกต่างกันออกไป ในทุกอาชีพ

ล้วนมีจุดประสงค์หลักที่เหมือนกันก็คือ ใช้เป็นหลักยึดถือในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ถ้าได้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของอาชีพนั้นๆ แล้วจะทำให้งานที่ทำมีประสิทธิภาพบังเกิดผลดี ปราศจากอคติ และข้อครหาใด ๆ ในการทำงาน ทำให้ผลงานที่ทำออกมาประสบผลสำเร็จได้อย่างดี นักคอมพิวเตอร์ก็จำเป็นจะต้องมีจรรยาบรรณเหมือนกัน คนที่คิดในเรื่องของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ออกก่อนไม่น่าจะมีสิทธิอะไรเหนือกว่าคนอื่นเขาถ้าแต่ละคนหาทางคิดกันขึ้นมาเอง คิดขึ้นมาได้โดยไม่ต้องพึ่งคำแนะนำของคนอื่น อย่างนี้ก็น่าภาคภูมิใจ แต่ถ้าต้องพึ่ง ต้องนำความรู้ ผลงานของคนอื่นไปดัดแปลงอีกต่อหนึ่ง แม้จะเป็นแนวทางใหม่ของตนเองก็ตาม ควรจะให้เกียรติกับผู้ที่ตนเรียนรู้มาด้วยอย่างน้อยก็ควรจะต้องบอกถึงแหล่งที่มาของข้อมูลที่มาด้วย ถ้าจะให้ดีก็กล่าวขอบคุณเขาเสียด้วยส่วนคนที่ชอบลอกเลียน แอบขกความคิดของคนอื่นมาเป็นของตน โดยเฉพาะยุคนี้มีข่าวสารข้อมูล ให้งันฟรีตามแหล่งต่างๆ มากมาย หนังสือบางเล่มไปลอก website เขามาทั้งหมดแล้วมาใส่ชื่อของตน หนังสือบางเล่มอ่านแล้วนำยกย่องคนเขียน แต่กลับพบภายหลังว่า ใช้วิธีรวบรวมข้อมูลของคนอื่นเขามาเหมือนกัน อย่างนี้ไม่น่าภาคภูมิใจ แม้กฎหมายลิขสิทธิ์จะมีอยู่แล้ว แต่ที่เหนือกว่าตัวกฎหมาย ก็คือตัวจรรยาบรรณ แม้ตนไม่ได้ทำให้ผู้อื่นเสียหาย แต่ตัวตนเองนั้นแหละจะเสียหาย (อ้างอิงจาก <http://www.tpa.or.th/xlsiam/application/rlicense.html>)

มารยาทในการใช้อินเทอร์เน็ต

1. ต้องไม่ใช่คอมพิวเตอร์ทำร้าย หรือละเมิดผู้อื่น
2. ต้องไม่เป็นการรบกวนการทำงานของผู้อื่น
3. ต้องไม่สอดแนม แก้ไข หรือเปิดดูแฟ้มข้อมูลของผู้อื่น
4. ต้องไม่ใช่คอมพิวเตอร์เพื่อการโจรกรรมข้อมูลข่าวสาร
5. ต้องไม่ใช่คอมพิวเตอร์เพื่อสร้างหลักฐานที่เป็นเท็จ
6. ต้องไม่คัดลอกโปรแกรมของผู้อื่นที่มีลิขสิทธิ์
7. ต้องไม่ละเมิดการใช้ทรัพยากรคอมพิวเตอร์โดยที่ตนเองไม่มีสิทธิ์
8. ต้องไม่นำเอาผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน
9. ต้องคำนึงถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับสังคม เนื่องจากการกระทำของท่าน
10. ต้องใช้คอมพิวเตอร์โดยเคารพกฎระเบียบ กติกา และมีมารยาท

(อ้างอิงจาก <http://www.jaat.ot.th/training/comp/comp5.html>)

จรรยาบรรณของพนักงานคอมพิวเตอร์

1. มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
2. ไม่ละทิ้งงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
3. ไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับกับผู้อื่น

4. มีความจงรักภักดีต่อองค์กร
5. อุทิศตนให้กับวิชาชีพอย่างเต็มกำลังความสามารถ
6. ไม่ทุจริตและคอร์รัปชัน
7. มีความรักและศรัทธาต่องานอาชีพ

(ทรงศักดิ์ ทรงทอง, 2541 : 34)

กฎหมายแทบทุกประเทศปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และเจ้าของผลผลิตทางปัญญาก็อ้างว่า การเอาผลผลิตของตนไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นการลักขโมย เป็นสิ่งที่ผิดทั้งทางด้านศีลธรรมและกฎหมาย แต่ข้อสังเกตข้างต้นทำให้น่าคิดว่าการอ้างเช่นนี้มีเหตุผลหรือไม่ เป็นไปได้ว่าการอ้างสิทธิในผลผลิตทางปัญญาอาจทำไม่ได้เหมือนกับการอ้างสิทธิในผลผลิตที่จับต้องได้ นี่เป็นตัวอย่างกรณีที่เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ทำให้เกิดแง่มุมใหม่ในการคิดเรื่องกรรมสิทธิ์ในผลผลิต แต่ก่อนอื่นเราต้องทำความเข้าใจเสียก่อนเกี่ยวกับกลไกที่กฎหมายใช้ในการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายมีวิธีปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา 3 วิธีด้วยกันคือ

1. **ความลับทางการค้า (Trade secrets)** เช่นข้อมูลต่าง ๆ ของบริษัทเกี่ยวกับกรรมวิธีในการผลิต สินค้าใหม่ที่กำลังจะออก ผู้ใดนำไปเปิดเผย หรือมาขโมยไปย่อมถูกลงโทษ ตัวอย่างกรณีพิพาทเรื่องความลับทางการค้า

2. **สิทธิบัตร (patents)** เมื่อผลผลิตหนึ่งได้รับสิทธิบัตร เจ้าของเป็นผู้เดียวเท่านั้นที่มีสิทธิในการใช้หรือขายความคิดของตน และถ้ามีผู้อื่นคิดอย่างเดียวกันได้ในภายหลัง ถึงแม้จะได้ลอกเลียน แต่จะมีสิทธิในความคิดนี้ไม่ได้ สิทธิบัตรมักจะหมดอายุหลังจาก 17 ปี สิ่งที่จะได้สิทธิบัตรต้องเป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ จัดอยู่ในประเภทเครื่องจักรหรือกระบวนการในการผลิต และมีประโยชน์

3. **ลิขสิทธิ์ (copyrights)** เป็นสิทธิในการที่จะตีพิมพ์ หรือแสดงผลงาน หรือแจกจ่ายสำเนาของผลงาน มักจะมีอายุ 50 ปีหลังจากผู้สร้างเสียชีวิตแล้ว ลิขสิทธิ์ใช้ปกป้องงานวรรณกรรมต่างจาก สิทธิบัตรตรงที่มีข้อยกเว้นให้กับกรณีการใช้บางประเภท เช่นเพื่อการศึกษา และถ้าผู้อื่นมีผลผลิตทางปัญญาอย่างเดียวกันและพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้ลอกเลียนมาจากใคร ก็ย่อมได้ลิขสิทธิ์ด้วย สิทธิบัตรและลิขสิทธิ์ต่างจากความลับทางการค้าตรงที่ ผลผลิตที่ได้รับความคุ้มครองจากกฎหมาย

2 ประเภทนี้เป็นสิ่งเปิดเผยต่อสาธารณชน เพราะสร้างขึ้นมาให้คนทั่วไปใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้รับความปกป้องภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์เพราะถูกจัดอยู่ในประเภทเดียวกับวรรณกรรม เหตุผลที่จะให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ประเด็นของการโต้เถียงอยู่ที่ว่า ควรหรือไม่ที่กฎหมายจะให้สิทธิในทรัพย์สินแก่ผู้สร้างผลผลิตทางปัญญา ในเมื่อผลิตผลประเภทนี้มีลักษณะพิเศษ กล่าวคือคนทั้งหลายสามารถใช้ผลิตผลนี้ได้โดยไม่กระทบการใช้ผลิตผลเดียวกันของผู้อื่น สิ่งที่เราจะทำคือ พิจารณาการอ้างเหตุผลที่ใช้สนับสนุนการ

ให้สิทธิในทรัพย์สินแก่ผู้สร้างผลิตผลทางปัญญา เพื่อจะดูว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ การอ้างเหตุผลนี้มีอยู่ 3 ประเภทด้วยกัน (อ้างอิงจาก <http://se-ed.net/krugod/frames1.htm>)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สันติยา ไชยศรีชลธาร (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาจริยธรรมของนักเรียน ชั้น ปวช.1 วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2538 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งศึกษาอยู่ในแผนกช่างยนต์ และส่วนใหญ่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร เกี่ยวกับการคิดเห็นต่อการปฏิบัติจริยธรรมของนักเรียน ชั้น ปวช.1 พบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติด้านกายจรรยา และวจิยจรรยา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยในการแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงโดยภาพรวมเป็นข้อที่เป็นการปฏิบัติเชิงลบ ส่วนปฏิบัติด้านมนจรรยาข้อที่มี ค่าเฉลี่ยในการแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูง โดยภาพรวมเป็นข้อที่เป็นการปฏิบัติเชิงบวก และพบว่า นักเรียนเพศหญิง นักเรียนเพศชายที่ศึกษาแต่ละแผนกช่าง และที่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองอาชีพรับราชการ รับจ้าง และเกษตรกร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกาปฏิบัติจริยธรรมของนักเรียน ชั้น ปวช. 1 ด้านกายจรรยา วจิยจรรยา และมนจรรยา มีการปฏิบัติระดับมาก เช่นเดียวกันทุกด้าน ยกเว้นนักเรียนแผนกช่างซ่อมบำรุง ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติจริยธรรมของนักเรียน ชั้น ปวช.1 ด้านกายจรรยา และ มนจรรยา มีการปฏิบัติระดับปานกลาง และนักเรียนที่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติจริยธรรมของนักเรียน ชั้น ปวช. 1 ด้านกายจรรยา และ วจิยจรรยา มีการปฏิบัติระดับมาก ส่วนด้านมนจรรยา มีการปฏิบัติระดับปานกลาง สำหรับผลการเปรียบเทียบและตรวจสอบมาตรฐานพบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกันและมีบิดามารดาหรือผู้ปกครองอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติจริยธรรมของนักเรียนทุกด้านไม่ต่างกัน แต่นักเรียนที่ศึกษาแผนกช่างต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติจริยธรรมของนักเรียนด้านกายจรรยา วจิยจรรยา และมนจรรยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

สุภาวดี นัมคณิสสรณ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ธุรกิจกับพุทธจริยศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิภาพทางการผลิตและผลกำไรสูงสุดนั้น นักธุรกิจจำเป็นต้องละเมิดจริยธรรมบางประการ แต่การละเมิดจริยธรรมนั้นจะนำมาซึ่งคุณค่าที่ต่ำกว่า นั่นคือ คุณค่าของประโยชน์ของสังคมโดยรวม และคุณค่าแห่งสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งในที่สุดก็

ได้เห็นแล้วว่าไม่เป็นความจริงดังที่กล่าวอ้าง การเสนอทางออกในการแก้ปัญหาจริยธรรมในการประกอบธุรกิจก็คือ การใช้พุทธจริยศาสตร์เป็นแนวทาง ซึ่งปรากฏว่าสามารถช่วยแก้ปัญหาได้ กล่าวคือ การประกอบธุรกิจตามแนวพุทธจริยศาสตร์ ทำให้นักธุรกิจสามารถรักษาประสิทธิภาพในการผลิตได้โดยไม่ละเมิดจริยธรรม

พระมหาวิระเวส พาเจริญ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องจริยธรรมธุรกิจในการโฆษณาสินค้าผ่านสื่อโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า จริยธรรมธุรกิจที่ควรนำมาใช้กับธุรกิจการโฆษณาสินค้ามี 6 ประการคือ (1) ธรรมซึ่งเป็นจรรยาบรรณในตัวเองคือ ผู้ประกอบการต้องมองตัวเองใน 2 ฐานะ คือ ฐานะผู้ผลิตและฐานะผู้บริโภค (2) จรรยาบรรณด้านการวางแผนด้านการตลาด เช่น การโฆษณาว่าสินค้าดี ก็ต้องมีดีให้ผู้บริโภคอย่างที่เขาโฆษณาด้วย (3) สิทธิมนุษยชนคือไม่ฉวยโอกาสร่อนสิทธิในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าต่อผู้บริโภคและสิทธิในความเป็นเจ้าของคลื่นอากาศ (4) ศีลธรรมและความรับผิดชอบ หมายความว่า นักธุรกิจไม่เพียงแต่ไม่ทำความชั่วหรือไม่ทำผิดศีลธรรมเท่านั้น ควรสร้างสรรค์ความดีแก่สังคมและต้องถอนตัวออกจากพฤติกรรมที่ฉาบฉวย (5) นักธุรกิจอยู่ในสังคมและอยู่ในสายตาของมหาชนจึงไม่เพียงแต่ผลิตสินค้าได้มาตรฐานเท่านั้น ควรมีพฤติกรรมที่ดีและควรมีเจตนาร่วมที่ดีต่อการสร้างความดีแก่สังคม โดยงดเว้นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ (6) ความยุติธรรม นักธุรกิจต้องให้ความยุติธรรมแก่ผู้บริโภค เสมอเหมือนกับที่ให้แก่ธุรกิจของตน นักธุรกิจ นักการโฆษณา ตลอดจนผู้ประกอบการทั้งหลาย ควรมีสำนึกทางจริยธรรมธุรกิจเหล่านี้ และที่สำคัญควรมีสำนึกว่าการทำธุรกิจนี้เป็นไปเพื่อสังคมส่วนรวม เมื่อนักธุรกิจมีสำนึก เช่นนี้ ย่อมสามารถสร้างสรรค์งานโฆษณาได้ไม่ว่าจะเป็นการบอกข้อมูลด้านเดียวหรืออื่นจนกระทั่งการโฆษณาแฝงชั่วหรือใช้กำลัง และสามารถนำไปออกอากาศผ่านสื่อโทรทัศน์ได้ทุกช่อง ทั้งจะได้ชื่อว่าเป็นการตอบสนองต่อธุรกิจของตน คือสามารถขายสินค้าและสร้างผลกำไรให้อย่างคุ้มค่าทั้งไม่เป็นการทำลายสังคม โดยที่สังคมก็ได้รับประโยชน์ด้วย

วิบูลลักษณ์ สุขแป (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบจริยธรรมระหว่างนักเรียนประจำ และนักเรียนไป-กลับของโรงเรียนประชาวมงคล (โครงการห้วยของคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. โดยภาพรวมนักเรียนประจำมีคุณลักษณะทางจริยธรรมอยู่ในระดับสูง นักเรียนไป-กลับมีคุณลักษณะทางจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีคุณลักษณะทางจริยธรรมอยู่ในระดับสูง นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีคุณลักษณะทางจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

2. นักเรียนประจำมีคุณลักษณะทางจริยธรรมอยู่ในระดับสูงเจ็ดด้านคือ ความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล ความอดุสหาะ ความกตัญญูกตเวที ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความ

ประหยัด ระดับปานกลางสี่ด้านคือ ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความยุติธรรม และความเมตตากรุณา นักเรียนไป-กลับมีคุณลักษณะทางจริยธรรมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

3. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีคุณลักษณะทางจริยธรรมอยู่ในระดับสูงสองด้านคือ ความรับผิดชอบ และความมีเหตุผลอีกเก้าด้านอยู่ในระดับปานกลางนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีคุณลักษณะทางจริยธรรมอยู่ในระดับสูงหนึ่งด้านคือ ความซื่อสัตย์ อีก 10 ด้านอยู่ในระดับปานกลางนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีคุณลักษณะทางจริยธรรมอยู่ในระดับสูงเก้าด้านคือ ความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล ความอดุสาหะ ความกตัญญูกตเวที ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ความยุติธรรม ความเมตตากรุณา นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

4. นักเรียนประจำและนักเรียนไป-กลับมีคุณลักษณะทางจริยธรรมแตกต่างกันโดยนักเรียนประจำมีคุณลักษณะทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนไป-กลับ ที่อยู่ในระดับชั้นเดียวกัน

5. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีคุณลักษณะทางจริยธรรมแตกต่างกัน โดยนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีคุณลักษณะทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีคุณลักษณะทางจริยธรรมไม่แตกต่างจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

6. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทของนักเรียนกับระดับชั้นเรียน โดยภาพรวมและในคะแนนวัดคุณลักษณะทางจริยธรรมเก้าด้านคือ ความมีเหตุผล ความกตัญญูกตเวที ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ความมีระเบียบวินัย ความยุติธรรม ความเมตตากรุณา ความอดุสาหะ และความสามัคคี

พิศมัย พนาเวศร์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจของนักศึกษาบริหารธุรกิจระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจของนักศึกษาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมและแต่ละด้านอยู่ในระดับเห็นด้วย ความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจโดยรวมและในแต่ละด้านของนักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาหญิงมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจสูงกว่านักศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุก ๆ ด้านความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจของนักศึกษาบริหารธุรกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติของความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

เมรีนา ปลัมปัญญา วิวัฒน์ ภัททิยธนี และสมใจ ชื่นวัฒนาประณี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยผลการอบรมจริยธรรมนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพหลักสูตร 2 ปีที่เข้ามาศึกษาปีการศึกษา 2539 โดยดูว่า นักศึกษามีระดับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจริยธรรมมากน้อยเพียงใด นักศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญรวมทั้งการนำจริยธรรมและพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร การศึกษาได้เปรียบเทียบทัศนคติ และพฤติกรรมของนักศึกษา 3 ช่วง คือ ก่อนเข้ารับการอบรม หลังเข้ารับการอบรม และก่อนสำเร็จการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีแนวโน้มพฤติกรรมอยู่ในเกณฑ์ดี กล่าวคือ ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรมสามารถแยกแยะและปฏิบัติสิ่งดี-เลวได้ หลังการฝึกอบรมตลอดจนก่อนสำเร็จการศึกษาหลังจากเวลาผ่านไป 2 ปี จะบอกพฤติกรรมที่สอดคล้องกันในด้านหัวข้อธรรมะที่ได้รับการอบรมนักศึกษาได้เรียงลำดับหัวข้อที่เข้าไปใช้มากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1)อิทธิบาท 4 (2)ศีล 5 (3)เมตตา-กรุณา-มูทิตา (4)สติ-สัมปชัญญะ และ (5) สมာธิ

สุปริดา ลีฉะณิมวงศ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการของสถานประกอบการ ประเภทห้างสรรพสินค้าในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาการตลาด ผลการวิจัยพบว่า ผู้จัดการฝ่ายบุคคลมีความต้องการผู้สำเร็จอาชีวศึกษาระดับ ปวส. สาขาการตลาดในเขตกรุงเทพมหานครที่มีความสามารถทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านความรู้ทางวิชาการที่ต้องการได้แก่ มีความรู้การตลาด ส่งเสริมการขายและบริการ จัดส่งสินค้า สำเร็จการศึกษาตรงกับลักษณะงาน ผ่านการฝึกอบรมจากหน่วยงาน 2. ด้านทักษะในการประกอบอาชีพ ได้แก่ มีความคล่องตัวปฏิบัติงานได้หลายแผนก สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายอย่างมีประสิทธิภาพ 3. ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ พุดจาสุภาพ มีสัมมาคารวะ ให้บริการดี มีทัศนคติที่ดีต่องาน และ 4 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ รักษาความลับของหน่วยงาน เป็นคนตรงต่อเวลา และซื่อสัตย์ต่อหน่วยงาน เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่า ผู้จัดการฝ่ายบุคคล ห้างสรรพสินค้ามีความต้องการอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม รองลงมา ด้านบุคลิกภาพต่อการประกอบอาชีพ และมีความต้องการระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาการ รองลงมาด้านทักษะในการประกอบอาชีพ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ประกอบการขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ พบว่า โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำพอง งามภักดิ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “จริยธรรมธุรกิจ” ศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดประโยชน์นิยมกับแนวคิดพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า ทั้งสองแนวคิดมีทัศนะว่า จริยธรรมธุรกิจเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินการทางธุรกิจให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยส่วนรวมในเรื่องการรักษาสภาพแวดล้อม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนองค์การธุรกิจควรมีส่วนในการให้บริการในการเสริมสร้างความรู้และสาธารณกุศล ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนได้รับความสุขในการดำเนินชีวิตตามที่ตนได้ตั้งจุดประสงค์ไว้ ประโยชน์นิยมมีแนวคิดในการดำเนินธุรกิจว่า เป็นการสร้างสรรค์วัตถุเพื่อให้เกิดความสุขปริมาณมากที่สุดแก่คนจำนวนมากที่สุดตามแนวทางหลักมสุขพระพุทธศาสนามีแนวคิดในการดำเนินธุรกิจว่า เป็นการสร้างสรรค์วัตถุเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตที่สะดวกสบายตามแนวทางหลักสัมมาอาชีวะ และมัตตัญญูตา โดยที่ทั้งสองแนวคิดต่างเน้นที่ความเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่กันและกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

ราวิช (Rarich. 1991 : Abstract) ได้ศึกษาถึงการนำจริยธรรมทางรัฐศาสตร์ของ Reinhold Niebuhr 2 ประการมาใช้ในวงการธุรกิจที่มาพร้อมกับความหายนะของยานชาเลนเจอร์เป็นกรณีศึกษา ได้ทำการสำรวจในบริษัทต่าง ๆ ควรดำเนินนโยบายในการที่จะมีพฤติกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อการพัฒนาแนวจริยธรรม 2 แบบ ตามแบบอย่างที่ได้วางไว้ ภายหลังจากการนำหลัก จริยธรรมทางรัฐศาสตร์มาใช้ รูปแบบแรก จริยธรรมมีส่วนพัฒนากลไกทางสังคมให้มีความสมดุลย์ สามารถเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภายในของบริษัทเพื่อสนับสนุนความรับผิดชอบต่อสังคมจากภายนอก กลไกของของรัฐบาลก็จะช่วยในการจัดมาตรฐานของสังคมขึ้นต่ำสุดจนถึงสูงสุดของบริษัทที่ประกอบอุตสาหกรรม รูปแบบที่สอง คือ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาจริยธรรมอันดีงามของบริษัทที่จะนำไปสู่ข้อปฏิบัติที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งดำรงอยู่ในกลไกทางสังคมต่าง ๆ ความเข้าใจถึงความต้องการของมนุษย์ในการใช้หลักการและเหตุผลและศาสนา เป็นการเข้าถึงสังคมอย่างถ่องแท้ตามหลักของ Niebuhr รูปแบบทั้ง 2 นั้นจำเป็นต้องอาศัยความประพฤติดีที่ตรงไปตรงมาทั้ง 2 ฝ่าย คือ องค์การธุรกิจต่าง ๆ และบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการบริการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท การประเมินผลการใช้จริยธรรมด้วยรูปแบบทั้ง 2 นี้ จะชี้ให้เห็นถึงความมั่นคงแข็งแรงขององค์การธุรกิจเหล่านั้น

ไบเลย์ (Bailey. 1991 : Abstract) ได้ศึกษาถึงการจัดโครงสร้างขององค์การที่มีผลต่อการมีกำไรหรือขาดทุน และการพิจารณาตัดสินปัญหาเชิงจริยธรรมในทางธุรกิจ โดยมีอยู่ 2 แนวทางด้วยกัน ในการพิจารณาจากสภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ ความสามารถในการผลิตสินค้าและการจัด

จำหน่ายสินค้าหรือการบริการ ได้นำมาทดลองใช้ในระบบการจัดการที่อยู่ในรูปแบบอย่างเป็นทางการ ผู้นำในการจัดโครงสร้างขององค์การก็จะรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลและรวบรวมปัญหาต่าง ๆ นำมาพิจารณาโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ผลที่ได้ก็คือ การจัดโครงสร้างขององค์การจากระดับสูงสุดก็จะมอบให้ผู้จัดการระดับรองลงมา ซึ่งจะมีอิทธิพลอย่างมากในการตัดสินใจพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ได้บังคับบัญชา นอกจากนี้ยังพบต่อไปอีกว่าประสบการณ์จากการขายสินค้าและบริการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อพฤติกรรมจริยธรรม แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของพฤติกรรมจริยธรรมที่มีต่อการมีกำไรหรือการเสี่ยงต่อการขาดทุน

เอดวาร์ด (Edward. 1993 : Abstract) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมในทางธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และธุรกิจศึกษา ในโรงเรียนเอกชน 2 แห่ง และโรงเรียนรัฐบาล 1 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 669 คน โดยใช้แบบทดสอบ DIT แบ่งเป็นกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เรียนสาขาธุรกิจระดับต่ำ กลุ่มสาขาธุรกิจระดับสูง กลุ่มสาขาที่ไม่เรียนธุรกิจ ระหว่างกลุ่มระดับต่ำและกลุ่มระดับสูงของนักศึกษาทั้งสาขาธุรกิจและสาขาที่ไม่เรียนธุรกิจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักศึกษาสาขาที่ไม่เรียนธุรกิจระดับสูง มีเหตุผลเชิงจริยธรรมทางธุรกิจสูงกว่านักศึกษาสาขาธุรกิจระดับสูง แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากกลุ่มอื่น ๆ นักศึกษาหญิงมีเหตุผลเชิงจริยธรรมทางธุรกิจสูงกว่านักศึกษาชายเมื่อเปรียบเทียบระหว่างอายุของนักศึกษาไม่พบความแตกต่าง

รีออล (Reall. 1993 : Abstract) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของพัฒนาการทางจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยในสภาวะที่มีการแข่งขันศึกษาถึงจริยธรรมในทางธุรกิจ ค่านิยม และความซื่อสัตย์ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่คาดหวัง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของมหาวิทยาลัยนอร์ทเวสต์ จำนวน 2 ห้องเรียน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ คะแนนเฉลี่ย การศึกษาของผู้ปกครอง เวลาว่างต่อวัน และระดับความเครียด เครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบ DIT จากการเล่นเกมของนักศึกษา ผลการวิจัยว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่คาดหวัง และไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อจำแนกตามเพศ และยังพบต่อไปอีกว่าตัวแปรอื่น ๆ ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเล่นเกมส์

ครอเอคเกอร์ (Kroecker. 1993 : Abstract) ได้ศึกษาถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบต่อการตัดสินใจเชิงจริยธรรมทางธุรกิจในองค์การ การใช้นโยบายในการจับกุมในอุตสาหกรรมอาหาร Fast Food กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 84 คน ซึ่งจำนวน 19 คน เคยทำงานในร้านอาหาร Fast Food มาก่อน ทำให้เกิดคดีขึ้น 55 คดี จากการทำผิดจริยธรรม

ด้วยใจบริสุทธิ์ และถ้ามีผลกำไรควรเฉลี่ยผลกำไรอย่างทั่วถึงกันแก่ผู้ร่วมงานทุกคนตามอัตราส่วนของความรับผิดชอบอย่างน้อยจะต้องให้เพียงพอสำหรับครอบครัว เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างเหมาะสมกับความเป็นมนุษย์

4. มีความกตัญญูต่เวที ความกตัญญูต่เวทีเป็นเครื่องหมายของคนดีการประกอบธุรกิจในประเทศใด ผู้ประกอบธุรกิจอาจเป็นต่างชาติต่างภาษา เมื่อเข้ามาอาศัยพักพิงในประเทศใดแล้วควรรู้จักคุณและตอบแทนคุณของประเทศนั้น เช่น จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์อย่างบริสุทธิ์ใจ เสียภาษีอากรให้รัฐอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ร่วมมือกันกับนักธุรกิจอื่น ๆ เพื่อสร้างความสะดวก ความปลอดภัยให้เกิดแก่ประเทศชาติ และปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลอย่างบริสุทธิ์ใจ

จรรยาบรรณสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (สจธ)

Thailand Management Association (TMA)

พหุติบัญญัติของสมาคม (ฉัตรสุนัน พหุติบัญญัติ. 2544 : 226-230)

1. ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี และต้องหมั่นประกอบความดีต่อสังคม
2. พึงสำรวมอยู่เสมอในความรับผิดชอบต่อสังคมโดยปฏิบัติให้สอดคล้องกับประโยชน์

ของสาธารณชน

3. ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อ และหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามด้วยทกกฎหมายของแผ่นดิน

4. ดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง และยึดถือกฎข้อบังคับของสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย

5. ปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการ โดยคำนึงถึงข้อพึงปฏิบัติของการจัดการที่ดีของสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย โดยละเว้นการใช้อำนาจ หน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน

6. ตระหนักถึงศักดิ์ศรี ความเสมอภาคของทุกกลุ่มและบุคคล พึงละเว้นการปฏิบัติที่มีอคติ

ข้อพึงปฏิบัติของการจัดการที่ดี

นอกเหนือจากพหุติบัญญัติ ผู้จัดการอาชีพควรคำนึงถึงข้อพึงปฏิบัติของการจัดการที่ดีซึ่งกำหนดไว้เป็นมาตรฐานดังต่อไปนี้

1. ข้อพึงปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการทั่วไป

ทางธุรกิจ เช่น ขโมยอาหาร ขโมยเงิน สาเหตุเนื่องมาจากสถานการณ์บังคับ เกิดการแข่งขันจึงเป็นเหตุให้ผิดจริยธรรมทั้ง 55 คดี ได้นำมาเป็นพื้นฐานของการตัดสินโดยตั้งเป็นสมมติฐานว่า การพัฒนาการทาง จริยธรรม มีความสัมพันธ์ระหว่างคำแนะนำ และการตัดสินเชิงจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการทางจริยธรรม ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างคำแนะนำและการตัดสินเชิงจริยธรรมภายในองค์กร

มาร์ทาร์ (Martha. 1993 : Abstract) ได้ศึกษาถึงทัศนคติของครูธุรกิจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในวิชาจริยธรรมทางธุรกิจ ในการรวมวิชาจริยธรรมทางธุรกิจเข้าไปในหลักสูตร MBA ของ Austrian Business Schools กลุ่มตัวอย่างเป็นครูธุรกิจ 567 คน โดยส่งแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นทางไปรษณีย์ มีผู้ตอบกลับคืนมา 40% พบว่า 95% ไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับกิจกรรมในหลักสูตร แต่ก็มีความเห็นว่าควรจะสอนวิชาจริยธรรม 9 ใน 10 ของคนที่ตอบ มีความตั้งใจที่จะสอน ส่วนใหญ่จะเป็นหญิงที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย 50% เป็นครูชายที่มีประสบการณ์มากซึ่งเห็นด้วย 25% เขาคิดว่าตนเองมีความรู้ไม่เพียงพอในการสอนจริยธรรมทางธุรกิจ ต้องการให้มีการฝึกอบรมการสอนจริยธรรมให้กับครู ผู้ที่ตอบกลับมาส่วนใหญ่ต้องการให้จริยธรรมได้สอดแทรกอยู่ในหลาย ๆ วิชา แทนที่จะแยกออกมาเป็นวิชาจริยธรรมทางธุรกิจ ซึ่งควรจะให้มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 ควรจะมีหลาย ๆ ฝ่ายมาร่วมกันสอนโดยจัดเป็นทีม นำกรณีศึกษามาใช้เป็นวิธีการสอนในวิชา จริยธรรมให้มากที่สุด

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงให้เห็นว่าการประกอบอาชีพทางธุรกิจ เป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นการประกอบอาชีพจึงควรจะต้องมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ ควรจะต้องประพฤติปฏิบัติให้เป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงจะทำให้การดำเนินธุรกิจมีความมั่นคงและมั่นคง จึงควรจัดระบบการศึกษาในสถาบันการศึกษา เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้นักศึกษบริหารธุรกิจมีจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจอย่างเหมาะสมก็จะสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้เมื่อออกไปประกอบอาชีพทางธุรกิจ จะได้เป็นนักธุรกิจที่ดีในอนาคตและเป็นประโยชน์ต่อสังคมสืบไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้า เรื่อง ทักษะที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี เป็นไปตามความมุ่งหมาย ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยดำเนินการตามลำดับ ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. สร้างเครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 832 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ซึ่งการกำหนดขนาด ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2538 : 187) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 280 คน ซึ่ง ได้มาโดยวิธี การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของสาขาวิชาการบัญชี การตลาด และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ส่วนสาขาวิชา การเลขานุการใช้ทั้งหมด ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
การบัญชี	318	101
การตลาด	229	73
การเลขานุการ	36	36
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	221	70
รวม	832	280

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมี ขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อทราบแนวทางและขอบเขตในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาลักษณะรูปแบบและวิธีการเขียนแบบสอบถาม จากเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม
3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมทักษะที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจทั้ง 4 ด้าน จำนวน 55 ข้อ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ศึกษาศาสตรนิพนธ์ ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ ผู้อำนวยการสุทธิชัย ธารธร ผู้ช่วยผู้อำนวยการจรรยา ดีเมฆ และอาจารย์สิฏฐากร ชูทรัพย์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) มีค่าที่ได้ IOC ถึง 0.5 จำนวน 48 ข้อ
6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ศึกษาศาสตรนิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้
7. นำแบบสอบถามซึ่งมีจำนวน 48 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
8. หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ (Item - total correlation) ได้ข้อที่มีสหสัมพันธ์ (r) มากกว่า .2 ขึ้นไป คือ ตั้งแต่ .44 ถึง .86 จำนวน 47 ข้อ
9. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .9744 (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 200)

2.2 ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เพศ สาขาวิชาที่เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกในแต่ละข้อคำถาม ผู้วิจัยพิจารณาคำตอบดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน	5
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน	4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน	3
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยติดต่ออาจารย์ที่ควบคุมนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชาเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม
3. ชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการตอบ และอธิบายวิธีตอบแบบสอบถาม
4. รวบรวมแบบสอบถามที่ตอบเสร็จแล้วมาคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กระทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 10.0 for Windows โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. หาค่าร้อยละจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา
2. หาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบสอบถามตอนที่ 2

ในการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	เห็นด้วยมาก

คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบทักษะที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม จำแนกตาม เพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

4. เปรียบเทียบทักษะที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม จำแนกตาม สาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพผู้ปกครอง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีคูเกี (Tukey)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541 : 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation) ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541 : 65)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบสอบถามโดยใช้สูตร (สำออง งามวิชา . 2541 : 62)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทน ผลรวมของความคิดเห็นในแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามโดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 314)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ N แทน จำนวนคนในกลุ่ม
 X แทน คะแนนของข้อคำถาม
 Y แทน คะแนนผลรวมของข้อคำถามอื่น ๆ ที่เหลือทุกข้อ

2.3 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้สูตร

(ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 S_i^2 แทน ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถาม
 ทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มโดยการทดสอบค่า t (t - test) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์ . 2541: 173)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติ t ที่พิจารณาใน t-distribution
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่สอง
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่สอง
	n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง
	n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่สอง

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไปโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์ . 2541:236)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา F-distribution
	MS_b	แทน	ความแปรปรวน (Mean square) ระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวน (Mean square) ภายในกลุ่ม

3.3 ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการของคูเกี (Tukey)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้า เรื่อง ทักษะที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพัฒนชกการธนบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F-distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบาย โดยเรียงลำดับหัวข้อเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพัฒนชกการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง ด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยงานราชการ และด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม และรวมทุกด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพัฒนชกการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง ด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยงานราชการ และด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม และรวมทุกด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	47	16.8
หญิง	233	83.2
รวม	280	100.0
สาขาวิชาที่ศึกษา		
การบัญชี	101	36.1
การตลาด	73	26.1
การเลขานุการ	36	12.9
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	70	25.0
รวม	280	100.0
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.00	52	18.6
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.01 – 3.00	191	68.2
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.01 – 4.00	37	13.2
รวม	280	100.0
อาชีพของผู้ปกครอง		
ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	52	18.6
เกษตรกร	36	12.9
ลูกจ้าง	68	24.3
อาชีพอิสระ	124	44.3
รวม	280	100.0

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 280 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง (83.2%) เรียนสาขาวิชาการบัญชี (36.1%) จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.01 – 3.00 (68.2%) และนักศึกษาส่วนใหญ่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพอิสระ (44.3%)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพัฒนการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง ด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ และด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม และรวมทุกด้าน ดังแสดงในตาราง 3 - 7

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพัฒนการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน

จริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า	4.64	0.43	เห็นด้วยมากที่สุด
ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง	4.52	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด
ด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ	4.53	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด
ด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม	4.59	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด
รวม	4.57	0.45	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษา มีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพัฒนการชนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า โดยรวมและรายข้อ

จริยธรรมที่มีต่อลูกค้า	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรให้โอกาสลูกค้าเท่าเทียมกันที่จะซื้อสินค้าและรับบริการโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ	4.65	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
2. การโฆษณาให้ลูกค้าหลงเชื่อซื้อสินค้าที่ไม่มีคุณภาพเป็นสิ่งที่คุณประกอบอาชีพธุรกิจไม่ควรปฏิบัติ	4.64	0.61	เห็นด้วยมากที่สุด
3. การผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับลูกค้า	4.68	0.61	เห็นด้วยมากที่สุด
4. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรปฏิบัติต่อลูกค้าและให้บริการด้วยอัธยาศัยที่ดี	4.66	0.63	เห็นด้วยมากที่สุด
5. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรให้บริการแก่ลูกค้าด้วยความซื่อสัตย์	4.67	0.60	เห็นด้วยมากที่สุด
6. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรให้บริการแก่ลูกค้าด้วยความเป็นธรรม	4.67	0.60	เห็นด้วยมากที่สุด
7. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรให้ความเป็นธรรมต่อผู้บริโภคโดยไม่เอาเปรียบในด้านปริมาณ	4.64	0.65	เห็นด้วยมากที่สุด
8. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรให้ความเป็นธรรมต่อผู้บริโภคโดยไม่เอาเปรียบในด้านคุณภาพ	4.67	0.65	เห็นด้วยมากที่สุด
9. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรให้ความเป็นธรรมต่อผู้บริโภคโดยไม่เอาเปรียบในด้านราคา	4.71	0.60	เห็นด้วยมากที่สุด
10. การปลอมแปลงสินค้าเพื่อให้จำหน่ายได้ในราคาสูงเป็นการกระทำของผู้ประกอบอาชีพธุรกิจที่ขาดจริยธรรม	4.63	0.66	เห็นด้วยมากที่สุด
11. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรขายสินค้าในราคายุติธรรมต่อลูกค้า	4.63	0.67	เห็นด้วยมากที่สุด
12. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรแนะนำสินค้าให้ลูกค้าได้รับประโยชน์สูงสุด	4.68	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด
13. การนัดหมายกับลูกค้ามีความสำคัญมากที่สุดในการประกอบอาชีพธุรกิจ	4.44	0.75	เห็นด้วยมาก
รวม	4.64	0.63	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่นักศึกษามีทัศนคติในการนัดหมายกับลูกค้ามีความสำคัญมากที่สุดในการประกอบอาชีพธุรกิจ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ส่วนข้ออื่นๆ นักศึกษามีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่งกัน โดยรวมและรายข้อ

จริยธรรมที่มีต่อคู่แข่งกัน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาของ คู่แข่งขัน	4.50	0.72	เห็นด้วยมาก
2. การปล่อยข่าวให้คู่แข่งเสียหายถือเป็นการกระทำของผู้ประกอบอาชีพธุรกิจที่ขาดจรรยาบรรณของผู้ประกอบอาชีพธุรกิจ	4.50	0.76	เห็นด้วยมาก
3. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจไม่ควรโฆษณาโจมตีสินค้าหรือบริการของคู่แข่งกัน	4.43	0.83	เห็นด้วยมาก
4. ไม่กระทำการใด ๆ ที่ทำให้คู่แข่งกันเสื่อมเสียชื่อเสียง	4.47	0.69	เห็นด้วยมาก
5. การกีดกันคู่แข่งกันให้เสียโอกาสอย่างไม่เป็นธรรมเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจไม่ควรปฏิบัติ	4.52	0.72	เห็นด้วยมากที่สุด
6. การแข่งขันทางการตลาดก่อให้เกิดแนวคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ใหม่่ออกสู่ตลาดมากขึ้น และผู้บริโภคได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้น	4.55	0.73	เห็นด้วยมากที่สุด
7. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจไม่ควรนำข้อมูลของคู่แข่งกันมาเปิดเผยโดยมิชอบ	4.54	0.67	เห็นด้วยมากที่สุด
8. กลยุทธ์การแข่งขันทางการตลาดทั้งเชิงรุกและเชิงรับ เป็นแนวทางการพัฒนาระบบกลไกทางการตลาดให้ดีขึ้น	4.56	0.68	เห็นด้วยมากที่สุด
9. ผู้ประกอบธุรกิจควรละเว้นจากการกลั่นแกล้งคู่แข่งกัน	4.50	0.71	เห็นด้วยมาก
10. การแข่งขันทางธุรกิจควรเป็นการแข่งขันเพื่อสร้างสรรค์สินค้าหรือบริการที่ดีกว่า	4.60	0.66	เห็นด้วยมากที่สุด
รวม	4.52	0.72	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ในด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่นักศึกษามีทัศนคติต่อการแข่งขันทางธุรกิจควรเป็นการแข่งขันเพื่อสร้างสรรค์สินค้าหรือ บริการที่ดีกว่ามีทัศนคติต่อกลยุทธ์การแข่งขันทางการตลาดทั้งเชิงรุกและเชิงรับ เป็นแนวทางการพัฒนาระบบกลไกทางการตลาดให้ดีขึ้น มีทัศนคติต่อการแข่งขันทางการตลาดก่อให้เกิดแนวคิด สร้างสรรค์นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ใหม่ออกสู่ตลาดมากขึ้น และผู้บริโภคได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้น มีทัศนคติต่อผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจไม่ควรนำข้อมูลของกลุ่มแข่งขันมาเปิดเผยโดยมิชอบ และมีทัศนคติต่อการกีดกันคู่แข่งไม่ให้เสียโอกาสอย่างไม่เป็นธรรมเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจไม่ควรปฏิบัติ นักศึกษามีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษามีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ โดยรวมและรายข้อ

จริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายในการทำธุรกิจ	4.61	0.64	เห็นด้วยมากที่สุด
2. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ ในการให้ความช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์แก่สังคม	4.54	0.67	เห็นด้วยมากที่สุด
3. การที่ต่างประเทศนำสินค้าเกษตรที่ไม่มีคุณภาพส่งคืน เป็นผลมาจากการขาดจริยธรรมของผู้ประกอบธุรกิจ	4.43	0.76	เห็นด้วยมาก
4. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจไม่ควรส่งเสริมสนับสนุนข้าราชการที่มี เจตนาทำการทุจริตต่อหน้าที่	4.62	0.66	เห็นด้วยมากที่สุด
5. หน่วยงานธุรกิจควรปฏิบัติตามระเบียบให้รัฐอย่างถูกต้องตรงความเป็นจริง	4.59	0.70	เห็นด้วยมากที่สุด
6. การคิดสินบนข้าราชการเพื่ออำนวยความสะดวกของตน ในการประกอบธุรกิจเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ	4.55	0.72	เห็นด้วยมากที่สุด
7. การบริจาคทรัพย์สินให้หน่วยงานราชการเป็นครั้งคราวเพื่อ งานการกุศลเป็น สิ่งที่ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจควรกระทำ	4.36	0.88	เห็นด้วยมาก
8. ปัญหาการคอร์รัปชันของหน่วยงานราชการส่วนหนึ่งเกิดจาก ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจที่ขาดจริยธรรม	4.52	0.72	เห็นด้วยมากที่สุด
9. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจไม่ควรนำสินค้าหนีภาษีมาขายให้กับหน่วยงานราชการ	4.54	0.76	เห็นด้วยมากที่สุด
10. สินค้าที่ขายให้กับหน่วยงานราชการควรมีคุณภาพดีและราคายุติธรรม	4.56	0.72	เห็นด้วยมากที่สุด
รวม	4.53	0.72	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ในด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่นักศึกษามีทัศนคติในการที่ต่างประเทศนำสินค้าเกษตรที่ไม่มีคุณภาพส่งคืนเป็นผลมาจากการขาดจริยธรรมของผู้ประกอบธุรกิจ และมีทัศนคติในการบริจาคทรัพย์สินให้หน่วยงานราชการเป็นครั้งคราวเพื่องานการกุศลเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรกระทำ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษามีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม โดยรวมและรายข้อ

จริยธรรมที่มีต่อสังคม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรให้ความสำคัญต่อประโยชน์ของส่วนรวมและสังคมที่นอกเหนือจากผลกำไรด้วย	4.63	0.63	เห็นด้วยมากที่สุด
2. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น ให้ความสำคัญในการโฆษณาสินค้าโดยใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง	4.56	0.71	เห็นด้วยมากที่สุด
3. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต และไม่ประกอบอาชีพที่จะทำให้ประชาชนหรือสังคมเสื่อมทรามต่อการดำเนินธุรกิจ	4.52	0.71	เห็นด้วยมากที่สุด
4. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ ในโอกาสต่างๆ ตามความเหมาะสม	4.58	0.67	เห็นด้วยมากที่สุด
5. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรดูแลเอาใจใส่ต่อความแข็งแรงของอาคารสถานที่ เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้บริการ	4.61	0.62	เห็นด้วยมากที่สุด
6. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรใช้เวลาและความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือสังคมบ้าง	4.52	0.70	เห็นด้วยมากที่สุด
7. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรช่วยเหลือสังคมทั้งในทางตรงและทางอ้อม เมื่อมีโอกาส	4.58	0.67	เห็นด้วยมากที่สุด
8. การทำธุรกิจควรที่จะประหยัดทรัพยากรโดยทำงานให้เสร็จอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	4.59	0.67	เห็นด้วยมากที่สุด
9. ผู้ประกอบธุรกิจควรเรียกร้องความยุติธรรมเมื่อถูกริดรอนสิทธิ	4.50	0.68	เห็นด้วยมาก
10. ผู้ประกอบธุรกิจควรให้ความสำคัญกับการออกแบบหีบห่อผลิตภัณฑ์ด้วยวัสดุที่ไม่เกิดปัญหามลภาวะ	4.63	0.64	เห็นด้วยมากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

จริยธรรมที่มีต่อสังคม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
11. องค์กรธุรกิจควรเอาใจใส่ในการป้องกันมิให้เกิดมลภาวะแก่สิ่งแวดล้อมและสังคม	4.65	0.68	เห็นด้วยมากที่สุด
12. โรงงานอุตสาหกรรมควรมีมาตรการกำจัดน้ำเสีย เพื่อไม่ให้เกิดปัญหามลภาวะ	4.71	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
13. โรงงานอุตสาหกรรมควรมีมาตรการกำจัดอากาศเป็นพิษ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหามลภาวะ	4.61	0.68	เห็นด้วยมากที่สุด
14. ผู้ประกอบอาชีพธุรกิจควรได้รับการปลูกฝังให้มี ความรับผิดชอบ ต่อภาวะ สิ่งแวดล้อมสังคมมากกว่าอาชีพอื่น	4.59	0.72	เห็นด้วยมากที่สุด
รวม	4.59	0.67	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ในด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่นักศึกษามีทัศนคติต่อผู้ประกอบการเรียกร้องความยุติธรรมเมื่อถูกรีดรอนสิทธิ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษามีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัย พณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า ด้าน จริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง ด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ และด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม และ รวมทุกด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของ ผู้ปกครอง

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ผลการวิเคราะห์ดังแสดง ในตาราง 8

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัย
พัฒนการชนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน จำแนก
ตามเพศ

จริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ	นักศึกษาชาย N = 47		นักศึกษาหญิง N = 233		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า	4.68	0.39	4.64	0.44	0.708
2. ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง	4.56	0.47	4.51	0.54	0.674
3. ด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ	4.56	0.52	4.53	0.53	0.453
4. ด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม	4.60	0.51	4.59	0.48	0.191
รวม	4.60	0.42	4.56	0.45	0.557

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพัฒนการชนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพ ระหว่างนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาการบัญชี การตลาด การเลขานุการ และคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัย
พัฒนการชนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ เป็นรายด้าน และโดยรวม
ทุกด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

ทักษะที่มีต่อจริยธรรม ในการประกอบอาชีพธุรกิจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า	ระหว่างกลุ่ม	3	.761	.254	1.383
	ภายในกลุ่ม	276	50.595	.183	
	รวม	279	51.356		
2. ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง	ระหว่างกลุ่ม	3	1.093	.364	1.289
	ภายในกลุ่ม	276	77.985	.283	
	รวม	279	79.078		
3. ด้านจริยธรรมที่มีต่อ หน่วยราชการ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.835	.612	2.245
	ภายในกลุ่ม	276	75.196	.272	
	รวม	279	77.031		
4. ด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.632	.544	2.381
	ภายในกลุ่ม	276	63.064	.228	
	รวม	279	64.696		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.129	.376	1.917
	ภายในกลุ่ม	276	54.154	.196	
	รวม	279	55.282		

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาการบัญชี และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์
ธุรกิจ มีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
วิทยาลัยพัฒนการชนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ระหว่างนักศึกษาที่มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.00 คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.01 - 3.00 และ
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.01- 4.00 ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัย
พัฒนการชนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ เป็นรายด้าน และโดยรวม
ทุกด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ทักษะที่มีต่อจริยธรรม ในการประกอบอาชีพธุรกิจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า	ระหว่างกลุ่ม	2	.103	.05131	.277
	ภายในกลุ่ม	277	51.253	.185	
	รวม	279	51.356		
2. ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง	ระหว่างกลุ่ม	2	.716	.358	1.26
	ภายในกลุ่ม	277	78.362	.283	5
	รวม	279	79.078		
4. ด้านจริยธรรมที่มีต่อ หน่วยราชการ	ระหว่างกลุ่ม	2	.159	.07956	.287
	ภายในกลุ่ม	277	76.872	.278	
	รวม	279	77.031		
4. ด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	.632	.316	1.36
	ภายในกลุ่ม	277	64.064	.231	5
	รวม	279	64.696		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.340	.170	.857
	ภายในกลุ่ม	277	54.942	.198	
	รวม	279	55.282		

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีทักษะ
ต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
วิทยาลัยพัฒนการชนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ระหว่างนักศึกษาที่มี
ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจ อาชีพเกษตรกร อาชีพลูกจ้าง และอาชีพอิสระ
ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัย
พัฒนการชนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ เป็นรายด้าน และโดยรวม
ทุกด้าน จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

ทักษะที่มีต่อจริยธรรม ในการประกอบอาชีพธุรกิจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า	ระหว่างกลุ่ม	3	1.493	.498	2.755*
	ภายในกลุ่ม	276	49.863	.181	
	รวม	279	51.356		
2. ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง	ระหว่างกลุ่ม	3	1.634	.545	1.942
	ภายในกลุ่ม	276	77.443	.281	
	รวม	279	79.078		
5. ด้านจริยธรรมที่มีต่อ หน่วยราชการ	ระหว่างกลุ่ม	3	.761	.254	.918
	ภายในกลุ่ม	276	76.269	.276	
	รวม	279	77.031		
4. ด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	.952	.317	1.374
	ภายในกลุ่ม	276	63.744	.231	
	รวม	279	64.696		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.105	.368	1.876
	ภายในกลุ่ม	276	54.178	.196	
	รวม	279	55.282		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาที่มีผู้ปกครองอาชีพรับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพลูกจ้าง และอาชีพอิสระ มีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่า ค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของคูเกี ผลดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายกลุ่ม ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้าด้วยวิธีการของคูกี
จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	เกษตรกร $\bar{X} = 4.49$	ลูกจ้าง $\bar{X} = 4.60$	รับราชการและ รัฐวิสาหกิจ $\bar{X} = 4.63$	อาชีพอิสระ $\bar{X} = 4.71$
ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า					
เกษตรกร	4.49	-	0.11	0.14	0.22*
ลูกจ้าง	4.60	-	-	0.03	0.11
รับราชการและรัฐวิสาหกิจ	4.63	-	-	-	0.08
อาชีพอิสระ	4.71	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาที่มีผู้ปกครองอาชีพอิสระ มีทัศนคติต่อจริยธรรมที่มีต่อลูกค้าอยู่ในระดับเห็นด้วยมากกว่า นักศึกษาที่มีผู้ปกครองอาชีพเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ต้องการศึกษาศักยภาพที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ เพื่อจะได้นำข้อมูลของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำแนกตามเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง ซึ่งสรุปสาระสำคัญและผลการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาศักยภาพที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีใน 4 ด้าน ได้แก่ จริยธรรมที่มีต่อลูกค้า จริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง จริยธรรมที่มีต่อหน่วยงานราชการ และจริยธรรมที่มีต่อคู่สังคม
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ โดยรวมและรายด้าน โดยจำแนกตามเพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ทราบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีทัศนคติต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจเป็นอย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี สำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อ ปลูกฝัง ส่งเสริม และสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ในการประกอบอาชีพทางธุรกิจอย่างเหมาะสม และเป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรรายวิชาจริยธรรมทางธุรกิจ ให้แก่นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี สังกัดกรมอาชีวศึกษา มีนักศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 832 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี สังกัดกรมอาชีวศึกษา
จำนวน 280 คน โดยได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
ตามสัดส่วนของสาขาวิชา

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจโดยรวม
และรายด้านแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีทัศนคติต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ
โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อจริยธรรมในการประกอบ
อาชีพธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพ
ธุรกิจโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น
นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำนวน 280 ฉบับ ได้รับ
คืนมาจำนวน 280 ฉบับ คิดเป็น 100%

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติของนักศึกษา ระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ
แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตรา
ส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ห้าระดับ โดยแบ่งเป็นสี่ด้าน คือ ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า จำนวน
13 ข้อ ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง จำนวน 10 ข้อ ด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ
จำนวน 10 ข้อ ด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม จำนวน 14 ข้อ รวมเป็น 47 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการประมวลข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 10.0 for Windows โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ทัศนคติด้วยค่าเฉลี่ยของคะแนนโดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าคะแนนดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test for independent samples) และระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใช้การเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการของคูเกี

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ในด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง ด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ และด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม สรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ทัศนคติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงวิทยาลัยพณิชยการธนบุรีที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน สรุปผลดังนี้

1.1 นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีทัศนคติต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจเป็นรายด้านและโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

1.2 นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการเลขานุการ และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มีทัศนคติต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ เป็นรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.00 คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.01 - 3.00 และคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.01 - 4.00 มีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ เป็นรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 นักศึกษาที่มีผู้ปกครองอาชีพ รับราชการและรัฐวิสาหกิจ เกษตรกร ลูกจ้าง และอาชีพอิสระ มีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ เป็นรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. เปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ

2.1 เมื่อเปรียบเทียบทักษะของศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงวิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ จำแนกตามเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายด้าน และโดยรวมทุกด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 เมื่อเปรียบเทียบทักษะของศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง เป็นรายด้าน พบว่าด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และโดยรวมทุกด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทักษะด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้าเห็นด้วยมากที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม ด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ และด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่งกัน ตามลำดับ จากผลการศึกษาเกี่ยวกับทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของวิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรี ประเด็นที่นำมาอภิปรายผลอาจเนื่องมาจากวิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรีได้ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2540 โดยมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ มุ่งผลิต และพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาอาชีพ ตามความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจ และภาคภูมิใจในงานอาชีพรักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี เป็นผู้ที่มีปัญญาใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจัดการ การตัดสินใจ และแก้ปัญหา รู้จักแสวงหาแนวทางใหม่ๆ มาพัฒนา

ตนเอง พัฒนางาน และเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม ขยัน ซื่อสัตย์ สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร สาขาวิชาการบัญชี คือ เพื่อให้มีพื้นฐานของประสบการณ์ในงานอาชีพด้านการบัญชีอย่างมีคุณธรรมรอบคอบ ประหยัด รวดเร็ว ตรงต่อเวลา แก้ปัญหาด้านหลักการและเหตุผล รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีคุณธรรม ระเบียบวินัย มีความคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ มีความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต มีความสำนึกใน จรรยาบรรณของนักบัญชีและหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคม สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรสาขาวิชาการตลาด คือ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานด้วยหลักวิชาการที่มีการเตรียมงานวางแผนงานอย่างรอบคอบ ประหยัดเวลา รวดเร็ว ตรงต่อเวลา และรับผิดชอบต่อหน้าที่ พร้อมรับวิธีการและเทคโนโลยีใหม่ๆ แก้ปัญหาด้วยหลักการและเหตุผล อันจะช่วยให้การปฏิบัติงานอาชีพ ประสบผลสำเร็จด้วยดี สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรสาขาวิชาการเลขานุการ คือ เพื่อให้มีมนุษยสัมพันธ์และเสริมสร้างบุคลิกภาพ ให้มีศิลปะในการสื่อความหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสบการณ์ในงานอาชีพเลขานุการอย่างลึกซึ้ง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง ตามความต้องการของตลาดแรงงาน และสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คือ เพื่อให้เป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพของตนในด้านคอมพิวเตอร์ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบนำความรู้ และทักษะไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพในด้านธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ (หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2540. 2540 : 1-16) ซึ่งสอดคล้องกับประยูร จินดาประดิษฐ์ (2535 : 11 – 18) ได้กล่าวถึงหลักสูตร จริยธรรมกับการบริหารธุรกิจ คือ นักศึกษาบริหารธุรกิจจะต้องมีจริยธรรมในการประกอบอาชีพในทางธุรกิจ มีการพัฒนาการเรียนการสอน และฝึกฝนผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจในพฤติกรรม จริยธรรมของมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ ย่อมสามารถสร้างนิสัย และ จิตสำนึกที่ดีแก่นักศึกษาที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อจะได้เป็นนักธุรกิจหรือประกอบอาชีพทางธุรกิจที่มีภูมิธรรม และจริยธรรม มีคุณค่า ต่อสังคม และประเทศชาติสืบไป และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า

1.1 ทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด อาจเนื่องมาจากนักศึกษามีความคิดเห็นว่ากลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ คือลูกค้าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้ธุรกิจดำเนินการได้ เพราะถ้าไม่มีลูกค้าก็ไม่สามารถขายสินค้าหรือบริการได้ธุรกิจก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับที่ สมคิด บางโม (2538 : 30) นักธุรกิจต้องมีจรรยาบรรณต่อลูกค้า ต้องให้บริการลูกค้าให้ดีที่สุด จัดหาสินค้า หรือผลิตสินค้าที่มีคุณภาพดีมาบริการให้ตรงกับความต้องการของ

ลูกค้า ราคาของสินค้าหรือบริการจะต้องยุติธรรม ไม่เอารัดเอาเปรียบลูกค้า โดยมุ่งแต่กำไรเพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับบทบาทของนักธุรกิจที่มีต่อลูกค้า (อ้างอิงจาก พรนพ พุกกะพันธ์. 2544 : 207-213) คือ ลูกค้า เป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ธุรกิจดำเนินการได้เป็นผู้ซื้อสินค้าและใช้บริการ ทำให้มีรายได้เพื่อการใช้จ่ายในการบริหารธุรกิจและกำไร ตลอดจนสร้างความเจริญเติบโตธุรกิจต่อไป ถ้าลูกค้าพึงได้รับการปฏิบัติต่ออย่างซื่อสัตย์ เป็นธรรม หากนักธุรกิจไม่สามารถรักษาลูกค้าของตนได้ ก็ไม่สามารถรักษาธุรกิจของตนไว้ได้

1.2 ทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ ด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด อาจเนื่องมาจากนักศึกษามีความคิดเห็นว่าผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจควรให้ความสำคัญต่อประโยชน์ของส่วนรวม และสังคมที่นอกเหนือจากผลกำไร และการประกอบธุรกิจควรมีความรับผิดชอบต่อภาวะสิ่งแวดล้อมมีมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันการเกิดปัญหามลภาวะโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคม ซึ่งสอดคล้องกับที่ สมคิด บางโม (2538 : 30) ธุรกิจควรเคารพและปฏิบัติตามจรรยาบรรณของการประกอบธุรกิจไม่สร้างปัญหาให้สังคมไม่สร้างภาวะมลพิษให้กับสิ่งแวดล้อม และไม่เอาเปรียบสังคม สอดคล้องกับระวีง เนตรโพธิ์แก้ว (อ้างอิงจาก พิชมัย พนาเวศร์. 2540) การประกอบธุรกิจต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ผลิตสินค้าที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติมีการควบคุมเสียง สี และกลิ่น มิให้รบกวนชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงเสียสละ ช่วยเหลือแก่ผู้ด้อยโอกาส เจริญความสุข แข่งขันแก่ผู้ยากไร้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คำพอง งามภักดิ์ (2543 : บทคัดย่อ) พบว่า จริยธรรมธุรกิจ เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินการทางธุรกิจให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยส่วนรวมในเรื่อง ของการรักษาสภาพแวดล้อม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนองค์การธุรกิจควรมีส่วนในการให้บริการในการเสริมสร้างความรู้ และสาธารณกุศล ทั้งนี้ เพื่อให้ทุกคนได้รับความสุขในการดำเนินชีวิตตามที่ตนได้ตั้งจุดประสงค์ไว้

1.3 ทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ ด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด อาจเนื่องมาจากนักศึกษามีความคิดเห็นว่า การดำเนินธุรกิจเจริญรุ่งเรืองในระยะยาวได้ธุรกิจจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมาย ระเบียบของสังคม เช่น การเสียภาษีให้รัฐอย่างถูกต้องตรงความเป็นจริง ขายสินค้าหรือบริการที่ถูกต้องตามกฎหมาย สอดคล้องกับที่ อานันท์ ปันยารชุน (อ้างอิงจากจินตนา บุญบงการ. 2544 : 15) จริยธรรมทางธุรกิจคือการผสมผสานระหว่าง เศรษฐกิจ และจริยธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมนโยบายและการปฏิบัติของภาคธุรกิจในการสร้างความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความยั่งยืน

มีผลในระยะยาว ในขณะที่เดียวกันก็ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างผู้มีส่วนได้เสียในกิจการนั้น ๆ อันได้แก่ ผู้ลงทุน ลูกจ้าง ลูกค้า ชุมชน ตลอดจนสภาพแวดล้อมอย่างสมดุล สอดคล้องกับแนวความคิดของ สมคิด บางโม (2538 : 30) ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เห็นชัดเจน คือ ต้องไม่ทำธุรกิจเกี่ยวกับของต้องห้าม หรือของผิดกฎหมาย จัดทำบัญชีตามที่กฎหมายกำหนด ยื่นแบบประเมินและชำระภาษีตามกำหนดเวลาไม่หลีกเลี่ยงภาษี เป็นต้น

1.4 ทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง อันอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด แต่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ อาจเนื่องมาจากนักศึกษามีความคิดเห็นว่าคู่แข่งมีความสำคัญน้อยกว่ากลุ่มอื่น เนื่องจากคู่แข่งอาจใช้อิทธิพลทางการค้า ทำให้เสียโอกาสทางการค้า ทำให้เสียเปรียบในการดำเนินธุรกิจ ถึงแม้ว่าการแข่งขันจะทำให้ธุรกิจได้พัฒนาเพื่อพิสูจน์ความสามารถแต่เมื่อมีสถานการณ์มาบังคับก็จะบีบบังคับให้ธุรกิจต้องทำตาม ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับ ไชย ณ พล (2536 : 160) ที่กล่าวไว้ว่า การแข่งขัน มีอิทธิพลที่จะบีบบังคับองค์การธุรกิจอาจต้องทำลาย มาตรฐานจรรยาบรรณเพื่อให้แข่งขันได้ในตลาด ด้วยกลัวที่จะเสียเปรียบในการแข่งขัน และโอกาสทางการตลาดองค์การธุรกิจจำนวนไม่น้อยยอมทำลายจรรยาบรรณของตนเพื่อช่วงชิงความได้เปรียบทางการค้า และสอดคล้องกับบทบาทของนักธุรกิจต่อคู่แข่ง (อ้างอิงจาก พรนพ พุกกะพันธ์. 2544 : 207-213) การแข่งขันจะกระตุ้นความเจริญก้าวหน้า ทางเศรษฐกิจ และเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้บริโภค การมีคู่แข่งทำให้นักธุรกิจพยายาม ทำให้ธุรกิจของตนเจริญก้าวหน้าได้เร็วกว่าเดิม ทำให้เกิดการตื่นตัว ปรับเปลี่ยนการผลิต การเสนอและปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการลดค่าใช้จ่ายเพื่อการแข่งขัน คู่แข่งขันจึงจำเป็นในการพัฒนาธุรกิจ การแข่งขันเป็นสิ่งพิสูจน์ความสามารถ การแข่งขันเป็นการสร้างสรรค์มิใช่เพื่อทำลายล้างซึ่งกันและกัน

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ จำแนกตามเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้คือ

2.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ ของนักศึกษาชาย และนักศึกษานหญิง พบว่าในแต่ละด้านนักศึกษาชาย และนักศึกษานหญิง มีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณา โดยรวมทุกด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีทักษะต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจเท่าเทียมกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รีโอล (Reall. 1993 : Abstract) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของพัฒนาการทางจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาบริหารธุรกิจในสถานะที่มีการแข่งขันศึกษาถึงจริยธรรมในทางธุรกิจ ค่านิยม และเชื้อสตัค โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่คาดหวัง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของมหาวิทยาลัยนอร์ทเวสต์ จำนวน 2 ห้องเรียน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ คะแนนเฉลี่ย การศึกษาของผู้ปกครอง เวลาว่างต่อวัน และระดับความเครียด เครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบ DIT จากการเล่นเกมส์ของนักศึกษา ผลการวิจัยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อจำแนกตามเพศ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติยา ไชยศรีชลธาร (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนชั้น ปวช. 1 วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2538 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติจริยธรรมของนักเรียน ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจของนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน พบว่าในแต่ละด้านนักศึกษามีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการเลขานุการ และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มีทักษะทางด้านจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจที่เท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2540 ที่นักศึกษาทุกสาขาวิชาเรียนมีจุดประสงค์เพื่อให้นักศึกษาเป็นคนที่มีความประพฤติดีด้วยภูมิปัญญา มีทักษะ จริยธรรม คุณธรรม และสุขภาพอนามัยตามศักยภาพที่ควรจะเป็นของแต่ละบุคคล การศึกษาช่วยให้บุคคล รู้จักคิด รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม ใช้ทักษะในการประกอบอาชีพสามารถดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขได้ในสังคม ดังนั้นสาขาวิชาที่เรียนจึงไม่มีผลทำให้ทักษะของนักศึกษาที่เกี่ยวกับจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน พบว่าในแต่ละด้านนักศึกษามีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.00 คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.01 - 3.00

และคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.01 – 4.00 ต่างมีทัศนคติต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ประยูร จินดาประดิษฐ์ (2535 : 11-18) ที่ได้กล่าวถึงหลักสูตรจริยธรรมกับการบริหารธุรกิจ คือ การจัดการศึกษาบุคคลควรได้รับการศึกษาทั้งด้านวิชาความรู้และด้านจริยธรรมควบคู่กันไป ควรจะต้องรักษาอุดมการณ์ในการสร้างและรักษาความเด่นในด้านการศึกษา ซึ่งควรจะเป็นผลที่ได้จากการศึกษาด้านจริยธรรม ซึ่งนอกเหนือจากผลการเรียนควรจะเป็นการเสริมสร้างพฤติกรรมในด้านความมีระเบียบวินัย การรู้จักคิดสร้างสรรค์ การมีศีลธรรมและรวมถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความกระตือรือร้นที่จะรักษาความเป็นธรรม และความรังเกียจต่อการประพฤติ มิชอบ สอดคล้องกับทฤษฎีของ สกินเนอร์ (Skinner, 1971) มีความเชื่อว่า แรงจูงใจที่ทำให้เกิดพัฒนาการทางสังคมมีรากฐานมาจากความต้องการรางวัลและหลีกเลี่ยงการลงโทษจากสังคมการพัฒนาจริยธรรมจึงมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่สังคมยึดถือบรรทัดฐานหรือเกณฑ์ปกติของ จริยธรรมพื้นฐานเกิดขึ้นภายในจิตใจ เพราะเหตุของกฎเกณฑ์วัฒนธรรมซึ่งเป็นเงื่อนไขภายนอก สังคมแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการจริยธรรมมากขึ้นน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับรางวัล และการลงโทษอันเป็นผลมาจากตัวแทนที่มีอยู่ของสังคม

2.4 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจของนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน พบว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาโดยรวมทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ในด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า นักศึกษามีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีผู้ปกครองอาชีพอิสระมีทัศนคติต่อจริยธรรมที่มีต่อลูกค้าเห็นด้วยมากกว่านักศึกษาที่มีผู้ปกครองอาชีพเกษตรกร ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 12) สาเหตุที่ทำให้จริยธรรมของบุคคลแตกต่างกัน คือ ฐานะของครอบครัว จะพิจารณาได้จากรายได้รวมของสมาชิกในครอบครัว การศึกษา และอาชีพของหัวหน้าครอบครัว เป็นต้น เยาวชนที่เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะต่าง ๆ กัน จะมีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน และได้ติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลที่มีคุณสมบัติที่ต่างกัน ประสบการณ์ก็ย่อมแตกต่างกัน เป็นสาเหตุให้จริยธรรมของบุคคลแตกต่างกันด้วย และสอดคล้องกับ เคย์ (พิศมัย พนาเวศร์, 2540 : 29 อ้างอิงจาก Kay, 1975) ที่ได้กล่าวถึง ความสำคัญในเรื่องฐานะ ทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว ในการที่จะช่วยเพิ่มหรือลดความเร็วของการพัฒนาทาง จริยธรรมของเยาวชน เคย์ยังเห็นความสำคัญของลักษณะของครอบครัวว่ามีส่วนที่จะปลูกฝังลักษณะเบื้องต้น ทางจริยธรรมให้แก่เยาวชน ซึ่งจะเป็นแนวทางให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดีขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยมากที่สุดทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สถานศึกษาควรจัดวิชาจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจให้กับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงไว้เป็นวิชาบังคับในหลักสูตร เพื่อปลูกฝังและเสริมสร้างแนวทางจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจของนักศึกษา
2. สถานศึกษา โดยผู้บริหาร ครู – อาจารย์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สอนควรตระหนักถึงความสำคัญ ด้าน คุณธรรม จริยธรรม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่จะสร้างเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นการเตรียมนักศึกษาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ
3. อาจารย์ผู้สอนควรสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ ทุก ๆ รายวิชาที่เรียนในหลักสูตร และกับนักเรียนนักศึกษาในทุก ๆ แผนกวิชาที่เรียน
4. ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจให้กับนักศึกษา เพื่อเน้นในภาคปฏิบัติมากยิ่งขึ้น
5. ควรมีการจัดโครงการฝึกอบรมนักศึกษาให้เกิดจิตสำนึกและมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพทางธุรกิจ เช่น จัดในเรื่องของการรับรู้ปัญหา การสำนึกความผิดทางจริยธรรม และแนวโน้มของการปฏิบัติการในเหตุการณ์สมมุติทางธุรกิจอื่น ๆ ที่กำลังมีปัญหาลูกอยู่ในประเทศไทย เพื่อกระตุ้นเตือนและปลูกจิตสำนึกที่ดีให้แก่ นักศึกษาในการที่จะเป็นนักธุรกิจที่ดีในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการเลขานุการ และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ เพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางธุรกิจได้อย่างเหมาะสม
2. ควรมีการศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่างที่เป็น อาจารย์ผู้สอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการเลขานุการ และสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ในด้านวิธีการสอน ในวิชาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางธุรกิจ

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของสถานประกอบการประเภทธุรกิจ ในด้าน ความต้องการความสามารถ และการมีจริยธรรมในการประกอบอาชีพทางธุรกิจ ของผู้ที่สำเร็จ การศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เข้าทำงานในสถานประกอบการของตน

4. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการเลขานุการ และสาขาวิชา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการสร้างเสริม ประสิทธิภาพในอาชีพทางธุรกิจ และด้านความรู้ความสามารถ ควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม

5. ควรได้มีการศึกษาวิเคราะห์ในเรื่อง การรับรู้ปัญหา การสืบทอดความผิดทางจริยธรรม และ แนวโน้มของการปฏิบัติในเหตุการณ์สมมุติทางธุรกิจอื่น ๆ ที่กำลังมีปัญหอยู่ในประเทศไทย เช่น ธุรกิจโรงงานอุตสาหกรรมที่มีปัญหาเกี่ยวกับแรงงานและสิ่งแวดล้อม แก่นักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ไกรยุทธ์ ชีรตนาคีนันท์. (2536). “จริยธรรมในแวดวงธุรกิจไทยและความรับผิดชอบต่อสังคม,”
วารสารจุฬาลงกรณ์. ปีที่ 5 ฉบับที่ 18 ม.ค. - มี.ค. 2536.
- โกวิท ประวาลพุกษ์ และภณิดา คูสกุล. (2535). **เอกสารการสอนชุดวิชาจริยศึกษา**
หน่วยที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 5, กทมฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คำพอง งามภักดิ์. (2543). **จริยธรรมธุรกิจศึกษาเปรียบเทียบแนวคิด ประโยชน์นิยมกับแนวคิด**
พระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์. สาขาวิชาจริยศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิตรภณ ชีรนนวณิช. (2542) **การเลขานุการ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วังอักษร. พิมพ์ครั้งที่ 1.
- จินตนา บุญบังการ. (2544). **จริยธรรมทางธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- นัตริสมน พฤทธิบุญ. (2544). **ธุรกิจและสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จามจุรีโปรดักส์
พิมพ์ครั้งที่ 5.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ : เทพนิมิตรการพิมพ์
พิมพ์ครั้งที่ 7.
- ไชย ณ พล. (2536). **การบริหารด้วยระบบศรัทธาและจรรยาบรรณทางธุรกิจ**.
กรุงเทพฯ : เพรสมีเดีย จำกัด
- दनัย ลิ้มปदनัย และกรรณิการ์ อัฐมโนลาภ. (2539). **การขาย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เอม
พันธ์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). **พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 จิตวิทยาจริยธรรมและ**
จิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์. (2520). **รายงานการวิจัย ฉบับที่ 21**
เรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทรงศักดิ์ ทรงทอง. (2541). **เสริมประสบการณ์วิชาชีพวิชาคอมพิวเตอร์**. กรุงเทพฯ :
ศูนย์ตำราอาจารย์นิมิตร จิระสันติการ.
- ธีรนาฏ จตุรธำรง. (2543). **จรรยาบรรณของวิทยาการ**. วิทยานิพนธ์. สาขาวิชาการศึกษา
ผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธำรง ชูทัพ. (2535). **เอกสารการสอนชุดวิชาจริยศึกษา หน่วยที่ 15**. พิมพ์ครั้งที่ 5,
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- นภาจรี นำเบญพล. (2541). “จริยศาสตร์ธุรกิจ,” *วารสาร มกค.* ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 พ.ค. - ส.ค. 41 วารสารทางวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวีรียาสาส์น พิมพ์ครั้งที่ 2.
- บุญมี แทนแก้ว. (2539). *จริยศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ประยูร จินดาประดิษฐ์. (2535). *จริยธรรมกับการทำธุรกิจ*. เอกสารการสัมมนาโครงการบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พนัส หันนาคินทร์. (2520) *การสอนคำนิยม*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- พนิชยการชนบุรี , วิทยาลัย. (2542). *คู่มือนักเรียน – นักศึกษา*. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาช่างพิมพ์ วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร.
- พรนพ พุกกะพันธ์.(2544). *จริยธรรมทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์จามจุรีโปรดักส์ พิมพ์ครั้งที่ 2.
- พระมหาวิระเวส พาเจริญ. (2540). *จริยธรรมธุรกิจในการโฆษณาสินค้าผ่านสื่อโทรทัศน์*. วิทยานิพนธ์. ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจริยศาสตร์ศึกษา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิศมัย พนาเวศร์. (2540). *ความคิดเห็นด้านจริยธรรมทางธุรกิจของนักศึกษาบริหารธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เมรีนา ปลื้มปัญญา , และคณะ. (2540). *การติดตามผลการอบรมจริยธรรมนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ*. รายงานการวิจัย. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยาเขตภาคพายัพ. ราชบัณฑิตสถาน. *พจนานุกรมราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ : บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด. 2538.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สุวีรียาสาส์น พิมพ์ครั้งที่ 5.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวีรียาสาส์น

- วิบูลลักษณ์ สุขาแป. (2540). **การเปรียบเทียบจริยธรรมระหว่างนักเรียนประจำ และนักเรียนไป-กลับของโรงเรียนประชาวมงคล (โครงการห่วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผล การศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศึกษาธิการ , กระทรวง. (2540). **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาช่างพิมพ์ วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร.
- สาโรช บัวศรี. (2523). **จริยธรรมศึกษา**. กรุงเทพฯ . โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำออง งามวิชา.(2541). **การวิจัยธุรกิจศึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สันติยา ไชยศรีชลธาร.(2538). **การศึกษาจริยธรรมของนักเรียน ชั้น ปวช.1 วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2538**. วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- สมคิด บางโม. (2538). **ธุรกิจทั่วไป**. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์.
- สมบูรณ์ ศาลยาชีวินและคณะ. (2541). **จริยธรรมในการดำเนินธุรกิจของนักธุรกิจในประเทศไทยเปรียบเทียบกับนักธุรกิจในประเทศสหรัฐอเมริกา**. รายงานการวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สมพร เทพสิทธิธา. (2544). **บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในการเสริมสร้างจริยธรรมทางธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมแห่งชาติแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. สมชายการพิมพ์.
- สมภาพ ชีวรัฐพัฒน์. (2535) **จริยธรรมกับชีวิต**. ยะลา : โรงพิมพ์ยะลาการพิมพ์.
- สิวลี ศิริไธ. (2540). “หน้าที่ของผู้บริหารในการสร้างบรรยากาศทางจริยธรรมในองค์กร,” **วารสารนักบริหาร**.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2542). **จริยธรรมทางวิชาการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เฟื่องฟ้า.
- สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ. (2540). “คุณค่าของจรรยาบรรณทางธุรกิจต่อความเป็นเลิศทางธุรกิจ,” **วารสารนักบริหาร**.
- สุปรีดา ลีเฉลิมวงศ์. (2543). **การศึกษาความต้องการของสถานประกอบการประเภทห้างสรรพสินค้าในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาการตลาด**. วิทยานิพนธ์. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุพรรณิ เสาวดี. (2543). **มูลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาการบัญชี ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี**. สารนิพนธ์.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุภาณี เอาทองทิพย์. (2539). *การเลขาธุการ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

สุภาพร พิศาลบุตร. (2544). *จริยธรรมทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ.พรินติ้ง.

สุภาวดี นัมคณิสสรณ์. (2539). *ธุรกิจกับพุทธจริยศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศศิวิมล มีอำพล. (2543). *บัญชีเพื่อการจัดการ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อินโฟโมเนีย จำกัด.

ศุภชัย พานิชภักดิ์. “หลักสูตรจริยธรรมกับการบริหารธุรกิจ รากฐานของกติกาในระบบเศรษฐกิจเสรี,” *จุฬาลงกรณ์วารสาร*. 2(7) : 10-14 : เมษายน – มิถุนายน 2533.

Bailey. Jefferey Joseph. Wbusiness Ethics : “The Effects of Social Cue Framing , Gain / Loss Framing and Situational Injustice on Ethical Judgments and Decision – Making,” **Dissertation Abstracts**.

Kroecker , Timothy S. “Situational and Individual Influences Upon Ethical Decision – Making in Organizations : A Policy Capturing Approach (Fast Food Industry , Business Ethics),” **Dissertation Abstracts**.

Lohr – Scgytz, Martha. “Business Ethics and Management Training : A Call for Integrating

Ethics in to the the Curriculum of Austrian Business School,” **Dissertation Abstracts**. Degree : DRSOCOEC , Austria : Johannes Kepler Universitaet Linz , 1993.

Nash, Laura. Good Intentions Aside, **A Manager's Guide to Resolving Ethical Problems**. Boston : Harvaral Business School Press, 1990.

Oskamp, S. (1977) **Attitude and Opinion**. New Jersey : Prentice Hall, Inc.

Rarich, Jeffrey L. “ The Application of Reinhold Niebuhr's Two – Tiered Political Ethic

to the Business Realm With the Challenger Catastrophe as a case St (Niebuhr Reinhold, Business Ethics),” **Dissertation Abstracts**. Degree : P. HD., Dreww University, 1991.

Reall, Michael John. “The Relationship of Cognitive Maral Development , Moral

Conduct of Business Students in a Competitive Environment,” **Dissertation Abstracts**. Degree : P.H.D., Drew University, 1991.

Snodgrass, James Edward. “Business Ethics : A Comparative Study of Undergraduates (Moral Reasoning),” **Dissertation abstracts**. Degree : P.H.D. , University of Idaho, 1993.

<http://www.se-ed.net/krugod/frames1.html>

<http://www.tpa.or.th/xlsiam/appication/rlicense.html>

<http://www.jaat.ot.th/training/comp/comp5.html>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้อำนวยการสุทธิชัย ธาราธร	ผู้อำนวยการวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
2. ผู้ช่วยผู้อำนวยการจรรยา ดีเมฆ	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและพัฒนา
วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
3. อาจารย์สัญญากร ชูทรัพย์	ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

- หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม
- แบบสอบถาม
- คุณภาพแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าเรื่อง
ทักษะที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจของนักศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยพัฒนการธนบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสำรวจทักษะของนักศึกษาที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ
ของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 47 ข้อ

การตอบแบบสอบถามนี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่ใช่ว่าบังคับชี้ถึงความดีและไม่ดี
ของบุคคลคำตอบจากนักศึกษาจะมีประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขอความร่วมมือ
จากนักศึกษากรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของนักศึกษา โปรดใส่เครื่องหมาย 3 ลงใน

☐ ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

☐ ☐ ชาย

☐ ☐ หญิง

2. สาขาวิชาที่ศึกษา

☐ ☐ สาขาวิชาการบัญชี

☐ ☐ สาขาวิชาการตลาด

☐ ☐ สาขาวิชาการเลขานุการ

☐ ☐ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (คะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับ ปวส. ชั้นที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544)

- ☐ ☐ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.00
- ☐ ☐ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.01 - 3.00
- ☐ ☐ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.01 - 4.00

4. อาชีพของผู้ปกครองของนักศึกษา

- ☐ ☐ ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
- ☐ ☐ เกษตรกร
- ☐ ☐ ลูกจ้าง
- ☐ ☐ อาชีพอิสระ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อจริยธรรมในการประกอบอาชีพธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่งด้าน ด้านจริยธรรมที่มีต่อหน่วยราชการ และด้านจริยธรรมที่มีต่อสังคม โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อที่กำหนดไว้ ว่ามีความรู้สึกและความคิดเห็นแต่ละข้ออย่างไร แล้วใส่เครื่องหมาย 3 ลงในช่องว่างด้านขวามือ ให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักศึกษา ซึ่งมี 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	หมายถึง	5
เห็นด้วยมาก	หมายถึง	4
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	3
เห็นด้วยน้อย	หมายถึง	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	หมายถึง	1

ข้อที่	ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อจริยธรรม ในการประกอบอาชีพธุรกิจ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
	ด้านจริยธรรมที่มีต่อลูกค้า					
1	ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจควรให้โอกาสลูกค้าเท่าเทียมกันที่จะซื้อสินค้าและบริการโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ					
2	การโฆษณาให้ลูกค้าหลงเชื่อซื้อสินค้าที่ไม่มีคุณภาพเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจไม่ควรปฏิบัติ					
3	การผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับลูกค้า					
4	ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจควรปฏิบัติต่อลูกค้าและให้บริการด้วยอัธยาศัยที่ดี					
5	ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจควรให้บริการแก่ลูกค้าด้วยความซื่อสัตย์					
6	ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจควรให้บริการแก่ลูกค้าด้วยความเป็นธรรม					
7	ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจควรให้ความเป็นธรรมต่อผู้บริโภคโดยไม่เอาเปรียบในด้านปริมาณ					
8	ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจควรให้ความเป็นธรรมต่อผู้บริโภคโดยไม่เอาเปรียบในด้านคุณภาพ					
9	ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจควรให้ความเป็นธรรมต่อผู้บริโภคโดยไม่เอาเปรียบในด้านราคา					
10	การปลอมแปลงสินค้าเพื่อให้จำหน่ายได้ในราคาสูงเป็นการกระทำของผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจที่ขาดจริยธรรม					
11	ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจควรขายสินค้าในราคายุติธรรมต่อลูกค้า					
12	ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจควรแนะนำสินค้าให้ลูกค้าได้รับประโยชน์สูงสุด					
13	การนัดหมายกับลูกค้ามีความสำคัญมากที่สุดในการประกอบอาชีพธุรกิจ					

ข้อที่	ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อจริยธรรม ในการประกอบอาชีพธุรกิจ	เห็นด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด
	ด้านจริยธรรมที่มีต่อคู่แข่ง					
14	ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจควรปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วย ทรัพย์สินทางปัญญาของ คู่แข่งขัน					
15	การปล่อยข่าวให้คู่แข่งเสียหายถือเป็นการกระทำ ของผู้ประกอบอาชีพธุรกิจที่ขาดจรรยาบรรณของผู้ประกอบ อาชีพธุรกิจ					
16	ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจไม่ควรโฆษณาโจมตีสินค้าหรือบริการ ของคู่แข่ง					
17	ไม่กระทำการใด ๆ ที่ทำให้คู่แข่งเสื่อมเสียชื่อเสียง					
18	การกีดกันคู่แข่งให้เสียโอกาสอย่างไม่เป็นธรรมเป็นสิ่งที่ ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจไม่ควรปฏิบัติ					
19	การแข่งขันทางการตลาดก่อให้เกิดแนวคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ใหม่ ออกสู่ตลาดมากขึ้นและ ผู้บริโภคได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้น					
20	ผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจไม่ควรนำข้อมูลของคู่แข่งมาเปิดเผย โดยมิชอบ					
21	กลยุทธ์การแข่งขันทางการตลาดทั้งเชิงรุกและเชิงรับเป็น แนวทางการพัฒนา ระบบกลไกทางการตลาดให้ดีขึ้น					
22	ผู้ประกอบการธุรกิจควรละเว้นจากการกลั่นแกล้งคู่แข่ง					
23	การแข่งขันทางธุรกิจควรเป็นการแข่งขันเพื่อสร้างสรรค์ สินค้าหรือบริการที่ดีกว่า					

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ – สกุล	นางสาวสาชนภา รามพงษ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	48 หมู่ 6 ตำบลบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 11130
วัน เดือน ปีเกิด	31 ตุลาคม 2509
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 6
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2525	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบดินทร์เดชาสิงห์เสนีย์ จ.นนทบุรี
พ.ศ. 2528	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (การตลาด) วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จ.ปทุมธานี
พ.ศ. 2530	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (การตลาด) วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จ.ปทุมธานี
พ.ศ. 2537	ศิลปศาสตรบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ